

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ

ΣΥΝΗΘΗ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Ένας οδηγός για τον τρόπο με τον οποίον το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
συννομοθετεί

Νοέμβριος 2019

Γενική Διεύθυνση Εσωτερικών Πολιτικών της Ένωσης
Διεύθυνση Νομοθετικού Συντονισμού και Συντονισμού Επιτροπών
Μονάδα Νομοθετικών Υποθέσεων (LEGI)

Στόχος του παρόντος εγχειριδίου είναι η ενημέρωση των βουλευτών και του προσωπικού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Έχει συνταχθεί από τη Μονάδα Νομοθετικών Υποθέσεων (LEGI) και ως εκ τούτου ισχύει με την επιφύλαξη οποιασδήποτε θέσης εκφράζει το Κοινοβούλιο. Η αναπαραγωγή και η μετάφραση για μη εμπορικούς σκοπούς επιτρέπεται υπό την προϋπόθεση ότι γίνεται μνεία της πηγής και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει ενημερωθεί και του έχει αποσταλεί αντίγραφο. © Ευρωπαϊκή Ένωση, 2019.

_LEGIUnit@europarl.europa.eu

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ως Αντιπρόεδροι αρμόδιες για τη συνδιαλλαγή στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και ως Πρόεδρος της Διάσκεψης των προέδρων των επιτροπών, έχουμε τη χαρά να σας παρουσιάσουμε αυτό το επικαιροποιημένο Εγχειρίδιο σχετικά με τη Συνήθη Νομοθετική Διαδικασία, το οποίο εκπόνησε η Μονάδα Νομοθετικών Υποθέσεων. Σκοπός του παρόντος εγχειριδίου είναι να προσφέρει πρακτικές πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίον το Κοινοβούλιο οργανώνει τις εργασίες του στο πλαίσιο της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας.

Κατά τη διάρκεια της όγδοης κοινοβουλευτικής περιόδου υπήρξαν αρκετές σημαντικές εξελίξεις, συμπεριλαμβανομένης της σύναψης της διοργανικής συμφωνίας για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου, η οποία τέθηκε σε ισχύ τον Απρίλιο του 2016, και της γενικής αναθεώρησης του Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, που τέθηκε σε ισχύ τον Ιανουάριο του 2017.

Όλοι οι σχετικοί φορείς στο Κοινοβούλιο επιβάλλεται να είναι εξοικειωμένοι με τη διαδικασία, προκειμένου να ενισχυθεί περαιτέρω ο ρόλος του Κοινοβουλίου ως συννομοθέτη στη θέσπιση της νομοθεσίας της ΕΕ και να ενισχυθεί η δημοκρατική νομιμοποίηση.

Κατά συνέπεια, συνιστούμε το Εγχειρίδιο σε όλους τους βουλευτές, το προσωπικό και όσους ενδιαφέρονται για το νομοθετικό έργο του Κοινοβουλίου.

© European Union 2019 – EP/photographer

Katarina BARLEY, Nicola BEER, Mairead McGUINNESS
Αντιπρόεδροι αρμόδιες για τη συνδιαλλαγή

Antonio TAJANI
Πρόεδρος της Διάσκεψης των
Προέδρων των Επιτροπών

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1.	ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
2.	ΟΙ ΒΑΣΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΤΗΣ ΣΥΝΗΘΟΥΣ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥΣ	4
	2.1. Το Κοινοβούλιο.....	4
	2.2. Το Συμβούλιο	5
	2.3. Η Επιτροπή.....	7
	2.4. Άλλοι θεσμικοί παράγοντες που συνδέονται με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία.....	9
3.	Η ΣΥΝΗΘΗΣ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ	13
	3.1. Υποβολή νομοθετικής πρότασης.....	13
	3.2. Στάδιο πρώτης ανάγνωσης.....	15
	3.2.1. Πρώτη ανάγνωση του Κοινοβουλίου	16
	3.2.2. Πρώτη ανάγνωση του Συμβουλίου.....	24
	3.3. Στάδιο δεύτερης ανάγνωσης	26
	3.3.1. Δεύτερη ανάγνωση του Κοινοβουλίου.....	27
	3.3.2. Δεύτερη ανάγνωση του Συμβουλίου	28
	3.4. Συνδιαλλαγή και στάδιο τρίτης ανάγνωσης.....	29
4.	ΔΙΟΡΓΑΝΙΚΕΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΙΣ	30
	4.1. Εισαγωγή.....	30
	4.2. Τριμερείς διάλογοι	32
	4.3. Διαδικασία για την έναρξη διοργανικών διαπραγματεύσεων	33
	4.3.1. Κοινοβούλιο.....	34
	4.3.2. Συμβούλιο	37
	4.3.3. Επιτροπή	37
	4.4. Παράγοντες στις διοργανικές διαπραγματεύσεις.....	38
	4.4.1. Κοινοβούλιο.....	38
	4.4.2. Συμβούλιο	38
	4.4.3. Επιτροπή	39
	4.5. Διαφάνεια των διαδικασιών του Κοινοβουλίου και τρόποι για τη διασφάλιση της λογοδοσίας.....	41
5.	Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΥΝΔΙΑΜΜΑΓΗΣ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑΚΑ.....	43
6.	ΟΡΙΣΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ, ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΤΟΥ ΕΓΚΡΙΘΕΝΤΟΣ ΚΕΙΜΕΝΟΥ	47
	6.1. Οριστικοποίηση από γλωσσομαθείς νομικούς.....	47

6.2. Υπογραφή	48
6.3. Δημοσίευση	48
7. ΆΛΛΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΣΤΙΣ ΟΠΟΙΕΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΕΙ ΤΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ	50
7.1. Ειδικές νομοθετικές διαδικασίες.....	50
7.1.1. Διαβούλευση	50
7.1.2. Έγκριση.....	51
7.2. Κατ' εξουσιοδότηση πράξεις και εκτελεστικές πράξεις	51
8. Η ΔΙΟΡΓΑΝΙΚΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΈΡΓΟΥ .	53
9. Η ΣΥΝΗΘΗΣ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΜΕ ΑΡΙΘΜΟΥΣ.....	57
10. ΟΡΟΛΟΓΙΑ.....	61
11. ΧΡΗΣΙΜΟΙ ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ.....	65
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι - Άρθρο 294 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης	69
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ - Άρθρα του Κανονισμού σχετικά με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία	71
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ - Κώδικας δεοντολογίας για διαπραγματεύσεις στο πλαίσιο της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας.....	83
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙV - Σειρά των Προεδριών του Συμβουλίου	87
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V - Ο αντίκτυπος της αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση στις πλειοψηφίες και τα κατώτατα όρια που χρησιμοποιούνται κατά τη συνήθη νομοθετική διαδικασία.....	88

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Με τη Συνθήκη της Λισαβόνας, η διαδικασία συναπόφασης¹ μετατράπηκε επισήμως στη «συνήθη νομοθετική διαδικασία» (άρθρο 294 της ΣΛΕΕ²) και στον γενικό κανόνα για την έγκριση νομοθεσίας σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, καλύπτοντας τη συντριπτική πλειοψηφία των τομέων δράσης της Ένωσης (βλ. Πλαίσιο 1).

Η συνήθης νομοθετική διαδικασία (ΣΝΔ) βασίζεται στην αρχή της ισοτιμίας μεταξύ του άμεσα εκλεγμένου Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, το οποίο εκπροσωπεί τους πολίτες της Ένωσης, και του Συμβουλίου, το οποίο εκπροσωπεί τις κυβερνήσεις των κρατών μελών. Μετά από πρόταση της Επιτροπής, οι δύο συννομοθέτες θεσπίζουν νομοθεσία από κοινού. Κανένας από τους δύο δεν μπορεί να θεσπίσει νομοθεσία χωρίς τη συναίνεση του άλλου, ενώ και οι δύο συννομοθέτες πρέπει να εγκρίνουν το ίδιο κείμενο. Μια τέτοια συμφωνία μπορεί να επιτευχθεί σε καθεμία από τις τρεις ενδεχόμενες αναγνώσεις που προβλέπονται στο πλαίσιο της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας. Εάν μια νομοθετική πρόταση απορριφθεί σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας ή εάν το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο δεν μπορέσουν να καταλήξουν σε συμβιβασμό, η πρόταση δεν εγκρίνεται και η διαδικασία τερματίζεται.

Το παρόν Εγχειρίδιο επιδιώκει να δώσει μια πρακτική επισκόπηση της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας ως της βασικής νομοθετικής διαδικασίας για την έγκριση ενωσιακής νομοθεσίας. Ξεκινά με δύο κεφάλαια γενικού χαρακτήρα, τα οποία αποτελούν μια εισαγωγή σχετικά με τους διάφορους φορείς και τον ρόλο τους στη διαδικασία (Κεφάλαιο 2) και με τα διάφορα στάδια της διαδικασίας (Κεφάλαιο 3). Το κεφάλαιο 4 εξετάζει λεπτομερέστερα τη διεξαγωγή των διοργανικών διαπραγματεύσεων (πώς το Κοινοβούλιο λαμβάνει την εντολή και τι συμβαίνει στο πλαίσιο των τριμερών διαλόγων) και ακολουθούν πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία συνδιαλλαγής (Κεφάλαιο 5) και, τέλος, την υπογραφή και τη δημοσίευση του εγκριθέντος κειμένου (Κεφάλαιο 6).

Στο κεφάλαιο 8 παρέχονται περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την αναθεωρημένη διοργανική συμφωνία για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου, η οποία τέθηκε σε ισχύ στις 13 Απριλίου 2016 και επηρέασε σημαντικά τη συνεργασία μεταξύ Κοινοβουλίου, Συμβουλίου και Επιτροπής καθορίζοντας μια σειρά από πρωτοβουλίες και διαδικασίες για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου.

Τέλος, το Εγχειρίδιο ολοκληρώνεται με μια σύντομη επισκόπηση άλλων σημαντικών διαδικασιών στις οποίες διαδραματίζει ρόλο το Κοινοβούλιο (Κεφάλαιο 7), με ένα κεφάλαιο που παρέχει ενδιαφέροντα στατιστικά στοιχεία σχετικά με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία (Κεφάλαιο 9) και με ένα γλωσσάριο όρων, συντομογραφιών και

¹ Στην πράξη, αντί για τον επίσημο όρο «συνήθης νομοθετική διαδικασία», εξακολουθεί να χρησιμοποιείται συχνά ο όρος «συναπόφαση».

² Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (εφεξής ΣΕΕ) και Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής ΣΛΕΕ).

Βλέπε παράρτημα Ι για το άρθρο 294 της ΣΛΕΕ.

ακρωνύμων (Κεφάλαιο 10). Στα παραρτήματα μπορεί κανείς να βρει, μεταξύ άλλων, τους πλέον συναφείς κανόνες που σχετίζονται με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία, καθώς και τις πλειοψηφίες και τα κατώτατα όρια, σχετικά με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία, για τη λήψη αποφάσεων μετά την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την ΕΕ.

Πλαίσιο 1 – Βασικά ορόσημα: από τη συναπόφαση στη συνήθη νομοθετική διαδικασία

Συνθήκες:

- **Συνθήκη του Μάαστριχτ, Νοέμβριος 1993:** Καθιέρωση της διαδικασίας συναπόφασης, η οποία καλύπτει περιορισμένο αριθμό νομοθετικών τομέων (κυρίως την εσωτερική αγορά).
- **Συνθήκη του Άμστερνταμ, Μάιος 1999:** Απλούστευση της διαδικασίας συναπόφασης, ώστε να καθίσταται εφικτή η σύναψη συμφωνιών σε πρώτη ανάγνωση. Επέκταση του πεδίου εφαρμογής της σε περισσότερες από 40 νομικές βάσεις (συμπεριλαμβανομένων των μεταφορών, του περιβάλλοντος, της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων, της απασχόλησης και των κοινωνικών υποθέσεων).
- **Συνθήκη της Νίκαιας, Φεβρουάριος 2003:** Επέκταση του πεδίου εφαρμογής της διαδικασίας συναπόφασης σε άλλους τομείς.
- **Συνθήκη της Λισαβόνας, Δεκέμβριος 2009:** Η συναπόφαση μετατρέπεται επισήμως σε «συνήθη νομοθετική διαδικασία», η οποία καλύπτει 85 τομείς δράσης της Ένωσης (συμπεριλαμβανομένης της γεωργίας, της αλιείας και της κοινής εμπορικής πολιτικής).

Διοργανικές συμφωνίες:

- **Κοινή δήλωση σχετικά με τις πρακτικές ρυθμίσεις που αφορούν τη διαδικασία συναπόφασης, 2007¹:** ορίζει πρακτικές ρυθμίσεις που αφορούν τη λειτουργία της διαδικασίας συναπόφασης. Η δήλωση εγκρίθηκε το 1999 και αναθεωρήθηκε το 2007, αναγνωρίζοντας ρητά τη σημασία του «συστήματος των τριμερών διαλόγων» καθ' όλη τη διαδικασία συναπόφασης.
- **Συμφωνία-πλαίσιο για τις σχέσεις μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, 2010²:** ορίζει μέτρα για την επέκταση του διαλόγου μεταξύ του Κοινοβουλίου και της Επιτροπής, τη βελτίωση της ροής πληροφοριών και τη συνεργασία σχετικά με τις διαδικασίες και τον προγραμματισμό· περιέχει διατάξεις σχετικά με τις συνεδριάσεις της Επιτροπής με εμπειρογνώμονες, τη διαβίβαση εμπιστευτικών πληροφοριών στο Κοινοβούλιο, τις διαπραγματεύσεις και τη σύναψη διεθνών συμφωνιών, καθώς και με το χρονοδιάγραμμα του προγράμματος εργασίας της Επιτροπής.
- **Διοργανική Συμφωνία για τη Βελτίωση του Νομοθετικού Έργου, 2016³:** συμφωνία μεταξύ του Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής, η οποία τέθηκε σε ισχύ τον Απρίλιο του 2016 και αντικατέστησε την προηγούμενη συμφωνία του 2003. Η συμφωνία ορίζει μια σειρά πρωτοβουλιών και διαδικασιών που συμφωνήθηκαν από τα τρία θεσμικά όργανα, προκειμένου να επιδιωχθεί η βελτίωση του νομοθετικού έργου, άπτεται δε

¹ Κοινή δήλωση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής, της 30ής Ιουνίου 2007, σχετικά με την εφαρμογή στην πράξη της διαδικασίας συναπόφασης. [EE C 145 της 30.06.2007, σ. 5.](#)

² Συμφωνία-πλαίσιο για τις σχέσεις μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. [EE L 304 της 20.11.2010, σ. 47.](#)

³ Διοργανική συμφωνία της 13ης Απριλίου 2016 μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου. [EE L 123 της 12.5.2016, σ. 1](#)

θεμάτων όπως ο προγραμματισμός, τα εργαλεία βελτίωσης της νομοθεσίας, περιλαμβανομένων των εκτιμήσεων αντικτύπου και της διαβούλευσης με το κοινό και τους ενδιαφερομένους, η επιλογή της νομικής βάσης, οι κατ' εξουσιοδότηση και οι εκτελεστικές πράξεις, η διαφάνεια, η εφαρμογή και η απλούστευση.

2. ΟΙ ΒΑΣΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΤΗΣ ΣΥΝΗΘΟΥΣ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥΣ

2.1. Το Κοινοβούλιο

Η καθημερινή λειτουργία του Κοινοβουλίου, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις διαδικασίες εσωτερικής οργάνωσης και λήψης αποφάσεων, ρυθμίζεται βάσει του **Κανονισμού** του. Στο Κοινοβούλιο, το νομοθετικό έργο διεξάγεται από την αρμόδια¹ κοινοβουλευτική επιτροπή (ή επιτροπές)². Κάθε νομοθετική πρόταση που ανατίθεται σε μια επιτροπή κατανέμεται (συνήθως μετά από απόφαση των συντονιστών της επιτροπής) σε μια πολιτική ομάδα, η οποία ορίζει έναν «**εισηγητή**» που συντάσσει την έκθεση εξ ονόματος της επιτροπής. Άλλες πολιτικές ομάδες μπορεί να ορίζουν «**σκιώδεις εισηγητές**» οι οποίοι θα συντονίσουν τη θέση τους επί του ζητήματος εντός της επιτροπής.

Καθήκον του **Προέδρου** είναι να προεδρεύει των συνεδριάσεων των επιτροπών και των συντονιστών της. Ο Πρόεδρος διευθύνει τις διαδικασίες ψηφοφορίας και αποφαινεται σχετικά με το παραδεκτό των τροπολογιών. Προεδρεύει επίσης των διοργανικών διαπραγματεύσεων.

Στην έναρξη της κοινοβουλευτικής περιόδου, κάθε πολιτική ομάδα μπορεί να ορίσει ένα μέλος το οποίο θα ενεργεί ως **συντονιστής της ομάδας** στο πλαίσιο της επιτροπής. Οι συντονιστές συνεδριάζουν κεκλεισμένων των θυρών, συχνά στο περιθώριο των συνεδριάσεων της επιτροπής. Η επιτροπή μπορεί να τους εξουσιοδοτήσει να αποφασίζουν για την κατανομή των εκθέσεων και των γνωμοδοτήσεων στις ομάδες, τη διενέργεια ακροάσεων στην επιτροπή, την ανάθεση μελετών, τις αντιπροσωπείες της επιτροπής και άλλα ζητήματα ουσίας ή σχετικά με την οργάνωση του έργου της επιτροπής.

Σε διοργανικές διαπραγματεύσεις κατά την πρώτη και δεύτερη ανάγνωση, το Κοινοβούλιο εκπροσωπείται από **διαπραγματευτική ομάδα** της οποίας ηγείται ο εισηγητής και προεδρεύει ο Πρόεδρος της αρμόδιας επιτροπής ή ένας αντιπρόεδρος που ορίζεται από τον Πρόεδρο. Η διαπραγματευτική ομάδα περιλαμβάνει τουλάχιστον τους σκιώδεις εισηγητές από κάθε πολιτική ομάδα που επιθυμεί να συμμετάσχει (άρθρο 74 του Κανονισμού). Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις διοργανικές διαπραγματεύσεις, βλ. Κεφάλαιο 4.

Οι κοινοβουλευτικές επιτροπές και τα μέλη τους επικουρούνται στο νομοθετικό τους έργο σε διοικητικό επίπεδο από τις γραμματείες των επιτροπών (οι οποίες οργανώνουν τις συνεδριάσεις και τον προγραμματισμό των επιτροπών και παρέχουν στήριξη και συμβουλές σχετικά με τις εργασίες των επιτροπών), από τους συμβούλους των πολιτικών ομάδων (οι οποίοι παρέχουν στήριξη και συμβουλές στον συντονιστή της ομάδας τους και σε μεμονωμένους βουλευτές), από τους βοηθούς των βουλευτών και

¹ Ορισμένες φορές καλείται επίσης «αρμόδια επί της ουσίας» επιτροπή, βλ. Πλαίσιο 6 στο Κεφάλαιο 3.2.1.

² Στο παράρτημα V του Κανονισμού του Κοινοβουλίου περιγράφονται οι αντίστοιχες εξουσίες και αρμοδιότητες κάθε μόνιμης επιτροπής του Κοινοβουλίου (οι οποίες ανέρχονται σε 20).

από άλλες κοινοβουλευτικές υπηρεσίες, στις οποίες περιλαμβάνονται η Μονάδα Νομοθετικών Υποθέσεων (LEGI), η Νομική Υπηρεσία, η Διεύθυνση Νομοθετικών Πράξεων, τα θεματικά τμήματα, η Υπηρεσία Έρευνας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (EPRS), η Υπηρεσία Τύπου του ΕΚ, και οι Γενικές Γραμματείες Μετάφρασης και Διερμηνείας αντιστοίχως. Κατά την τρίτη ανάγνωση, η LEGI συντονίζει τη διοικητική συνδρομή προς την αντιπροσωπεία του Κοινοβουλίου στην επιτροπή συνδιαλλαγής.

Πλαίσιο 2 – Πολιτικά όργανα του Κοινοβουλίου

Η Διάσκεψη των Προέδρων (ΔΠ· άρθρο 26/27 του Κανονισμού) αποτελείται από τον Πρόεδρο του Κοινοβουλίου και τους προέδρους των πολιτικών ομάδων. Είναι αρμόδια για τη γενική πολιτική διαχείριση του Κοινοβουλίου και τις πολιτικές πτυχές των δραστηριοτήτων του, συμπεριλαμβανομένης της οργάνωσης των εργασιών του Κοινοβουλίου, των σχέσεων με τα άλλα θεσμικά όργανα και οργανισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των σχέσεων με τρίτες χώρες. Οι συνεδριάσεις της πραγματοποιούνται κανονικά κατά την εβδομάδα που προηγείται της συνόδου και κατά τη διάρκεια των συνόδων στο Στρασβούργο (συνήθως το πρωί της Πέμπτης).

Το Προεδρείο (άρθρο 24/25 του Κανονισμού) απαρτίζεται από τον Πρόεδρο του Κοινοβουλίου, τους 14 Αντιπροέδρους (τρεις εκ των οποίων είναι αρμόδιοι για τη συνδιαλλαγή) και τους 5 Κοσμήτορες με συμβουλευτική ιδιότητα. Ασχολείται με θέματα διοικητικής και οικονομικής φύσης που αφορούν τη λειτουργία του θεσμικού οργάνου. Οι συνεδριάσεις του πραγματοποιούνται κανονικά τη Δευτέρα το απόγευμα κατά τις περιόδους συνόδου στο Στρασβούργο.

Η Διάσκεψη των Προέδρων των Επιτροπών (ΔΠΕ· άρθρο 29 του Κανονισμού): απαρτίζεται από τους προέδρους όλων των μόνιμων και ειδικών κοινοβουλευτικών επιτροπών. Παρακολουθεί την πρόοδο των εργασιών των επιτροπών και διασφαλίζει συνεργασία και συντονισμό μεταξύ τους. Επίσης, υποβάλλει συστάσεις στη Διάσκεψη των Προέδρων (ΔΠ) σχετικά, μεταξύ άλλων, με το σχέδιο ημερήσιας διάταξης των προσεχών συνόδων της ολομέλειας. Οι συνεδριάσεις της πραγματοποιούνται κανονικά την Τρίτη κατά τις περιόδους συνόδου στο Στρασβούργο. Ο Πρόεδρος εκλέγεται από τα μέλη της για θητεία διάρκειας δύομισι ετών.

2.2. Το Συμβούλιο

Το Συμβούλιο εκπροσωπεί τις κυβερνήσεις των κρατών μελών. Απαρτίζεται από εθνικούς υπουργούς από κάθε χώρα της ΕΕ και συνεδριάζει σε μια σειρά από συνθέσεις σύμφωνα με τον θεματικό τομέα, προκειμένου να εγκρίνει νομοθετικές πράξεις και να συντονίζει πολιτικές. Το Συμβούλιο ασκεί, από κοινού με το Κοινοβούλιο, νομοθετικά καθήκοντα (άρθρο 16 παράγραφος 1 ΣΕΕ). Λειτουργεί σε τρία επίπεδα: οι **ομάδες εργασίας** προετοιμάζουν το έργο της «Επιτροπής των Μόνιμων Αντιπροσώπων» των κυβερνήσεων των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (**Coreper**), η οποία μεταξύ άλλων προετοιμάζει το έργο των διαφόρων συνθέσεων του **Συμβουλίου**.

Η προεδρία στις συνεδριάσεις που πραγματοποιούνται και στα τρία αυτά επίπεδα ασκείται από το κράτος μέλος που ασκεί την εκ περιτροπής εξάμηνη **Προεδρία του Συμβουλίου**¹.

Οι ημερήσιες διατάξεις των συνεδριάσεων του Συμβουλίου αντικατοπτρίζουν το έργο που έχει συντελεστεί στην Coreper και στις αντίστοιχες ομάδες εργασίας και επιτροπές. Αποτελούνται από **σημεία Α**, προς έγκριση χωρίς συζήτηση μετά από συμφωνία στην Coreper, και **σημεία Β**, προς συζήτηση.

Η Coreper συνεδριάζει με δύο συνθέσεις:

Coreper II: απαρτίζεται από τους μόνιμους αντιπροσώπους στην Ευρωπαϊκή Ένωση και η προεδρία της ασκείται από τον μόνιμο αντιπρόσωπο του κράτους μέλους που ασκεί την Προεδρία του Συμβουλίου. Προετοιμάζει το έργο τεσσάρων συνθέσεων του Συμβουλίου: οικονομικών και δημοσιονομικών υποθέσεων· εξωτερικών υποθέσεων· γενικών υποθέσεων· δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων. Οι εργασίες της προετοιμάζονται από τη λεγόμενη **«Ομάδα Antici»**.

Coreper I: απαρτίζεται από τους αναπληρωτές μόνιμους αντιπροσώπους στην Ευρωπαϊκή Ένωση και η προεδρία της ασκείται από τον αναπληρωτή μόνιμο αντιπρόσωπο του κράτους μέλους που ασκεί την Προεδρία του Συμβουλίου. Προετοιμάζει το έργο έξι συνθέσεων του Συμβουλίου: γεωργίας και αλιείας²· ανταγωνιστικότητας· παιδείας, νεολαίας, πολιτισμού και αθλητισμού· απασχόλησης, κοινωνικής πολιτικής, υγείας και καταναλωτών· περιβάλλοντος· μεταφορών, τηλεπικοινωνιών και ενέργειας. Οι εργασίες της προετοιμάζονται από τη λεγόμενη **«Ομάδα Mertens»**.

Όπως αναφέρθηκε, το έργο της Coreper υποστηρίζεται με τη σειρά του από περισσότερες από 150 ομάδες εργασίας και επιτροπές, που είναι γνωστές ως τα «προπαρασκευαστικά όργανα του Συμβουλίου». Τα εν λόγω όργανα έχουν παρόμοιο ρόλο με εκείνο των κοινοβουλευτικών επιτροπών του Κοινοβουλίου: συνεδριάζουν τακτικά για να εξετάζουν νομοθετικές προτάσεις και να διεξάγουν άλλες προπαρασκευαστικές εργασίες οι οποίες προλειαίνουν το έδαφος για τις αποφάσεις του Συμβουλίου.

Οι περισσότερες ομάδες εργασίας και επιτροπές, οι οποίες απαρτίζονται από εμπειρογνώμονες προερχόμενους από κάθε κράτος μέλος, συγκροτούνται από την

¹ Με εξαίρεση το Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων, στο οποίο κανονικά πρόεδρος είναι ο Ύπατος Εκπρόσωπος, η Προεδρία του Συμβουλίου ασκείται εκ περιτροπής από τα κράτη μέλη της ΕΕ κάθε έξι μήνες (από την 1η Ιανουαρίου έως την 30ή Ιουνίου ή από την 1η Ιουλίου έως την 31η Δεκεμβρίου). Η Προεδρία προεδρεύει σε συνεδριάσεις του Συμβουλίου και των προπαρασκευαστικών του οργάνων και εκπροσωπεί το Συμβούλιο στις σχέσεις με άλλα θεσμικά όργανα της ΕΕ. Η σειρά της «εκ περιτροπής» Προεδρίας καθορίζεται από το Συμβούλιο (βλ. κατάλογο στο Παράρτημα IV).

² Τα κτηνιατρικά και φυτοϋγειονομικά θέματα, καθώς και όλοι οι φάκελοι που αφορούν την Κοινή Αλιευτική Πολιτική, προετοιμάζονται από την Coreper I. Ωστόσο, τμήμα των εργασιών του Συμβουλίου Γεωργίας και Αλιείας, ειδικότερα δε όλοι οι φάκελοι που αφορούν την Κοινή Γεωργική Πολιτική, προετοιμάζεται από την **Ειδική Επιτροπή Γεωργίας (ΕΕΓ)**.

Coreper και ορίζονται σύμφωνα με το θέμα, ανάλογα με το θεματικό πεδίο της σύνθεσης του Συμβουλίου που επικουρούν¹.

Το πλαίσιο και οι αρχές που διέπουν τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων του Συμβουλίου καθορίζονται στον **εσωτερικό κανονισμό** του². Ομοίως με τη Γραμματεία του Κοινοβουλίου, η Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου διασφαλίζει τον συντονισμό της διαδικασίας λήψης αποφάσεων του Συμβουλίου. Διαδραματίζει σημαντικό ρόλο ως νομικός σύμβουλος (μέσω της Νομικής Υπηρεσίας της) και ως πάροχος υλικοτεχνικής υποστήριξης, τηρητής αρχείων (θεσμική μνήμη) και διαμεσολαβητής. Ασκεί βασική λειτουργία στήριξης προς τις Προεδρίες.

2.3. Η Επιτροπή

Η Επιτροπή εκπροσωπεί το γενικό συμφέρον της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο σύνολό της (σε αντίθεση με τα συμφέροντα μεμονωμένων κρατών μελών) και είναι αρμόδια, μεταξύ άλλων, για την πρόταση νομοθεσίας, την εφαρμογή των αποφάσεων, την εποπτεία της εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης και τη διασφάλιση της τήρησης των Συνθηκών της Ένωσης. Η Επιτροπή απαρτίζεται από το **Σώμα των Επιτρόπων**, το οποίο αποτελείται από 27 Επιτρόπους, δηλαδή ένα μέλος από κάθε κράτος μέλος³. Η αρχή της συλλογικότητας, σύμφωνα με την οποία όλα τα μέλη της Επιτροπής είναι από κοινού υπεύθυνα για τη λήψη αποφάσεων και μέτρων, αποτελεί τη βασική αρχή που διέπει όλες τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων στην Επιτροπή, είτε κατά την προετοιμασία νομοθετικών προτάσεων (π.χ. διυπηρεσιακές διαβουλεύσεις ή συναντήσεις των γραφείων των Επιτρόπων) ή κατά τη διάρκεια των διοργανικών διαπραγματεύσεων. Το πλαίσιο και οι αρχές που διέπουν τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων του Συμβουλίου καθορίζονται στον **εσωτερικό κανονισμό** του.

Τον Νοέμβριο του 2014, ο Πρόεδρος Juncker αποφάσισε να οργανώσει την Επιτροπή κατά τρόπο διαφορετικό από τους προκατόχους του, διορίζοντας επτά Αντιπρόεδρους που ενεργούν εξ ονόματος του Προέδρου, στους τομείς αρμοδιοτήτων τους. Οι Αντιπρόεδροι είναι επιφορτισμένοι με σαφώς καθορισμένα έργα προτεραιότητας και κατευθύνουν και συντονίζουν τις εργασίες της Επιτροπής στους βασικούς τομείς των πολιτικών κατευθυντήριων γραμμών του Προέδρου⁴.

¹ Ορισμένες επιτροπές όπως η Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή, η Επιτροπή Εμπορικής Πολιτικής και η Επιτροπή Πολιτικής και Ασφάλειας έχουν συσταθεί απευθείας βάσει των Συνθηκών, βάσει διακυβερνητικών αποφάσεων ή βάσει αποφάσεων του Συμβουλίου. Οι επιτροπές αυτές είναι ως επί το πλείστον μόνιμες και συχνά έχουν διορισμένο ή εκλεγμένο πρόεδρο. Επιπλέον, μπορεί να δημιουργηθούν ειδικές επιτροπές για συγκεκριμένο σκοπό, οι οποίες παύουν να υφίστανται μόλις ολοκληρωθεί το έργο τους.

² Απόφαση του Συμβουλίου της 1ης Δεκεμβρίου 2009 για τη θέσπιση του εσωτερικού του κανονισμού (2009/937/ΕΕ), [EE L 325 της 11.12.2009, σ. 35](#)

³ Σύμφωνα με τις Συνθήκες, από την 1η Νοεμβρίου 2014, η Επιτροπή απαρτίζεται από αριθμό μελών ο οποίος αντιστοιχεί στα δύο τρίτα του αριθμού των κρατών μελών, εκτός εάν το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφασίσει ομόφωνα να αλλάξει τον εν λόγω αριθμό (άρθρο 17 παράγραφος 5 ΣΕΕ). Τον Μάιο του 2013, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφάσισε ότι επί του παρόντος η Επιτροπή θα συνεχίσει να απαρτίζεται από αριθμό μελών ίσο με τον αριθμό των κρατών μελών.

⁴ Βλέπε Ανακοίνωση C(2014) 9004 σχετικά με τις μεθόδους εργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 2014-2019.

Η Συνθήκη παρέχει στην Επιτροπή σχεδόν αποκλειστικό δικαίωμα νομοθετικής πρωτοβουλίας (άρθρο 17 παράγραφος 2 ΣΕΕ)¹. Συνεπώς, η Επιτροπή είναι υπεύθυνη για την προετοιμασία όλων σχεδόν των προτεινόμενων νομοθετικών πράξεων, ιδίως εκείνων που υπόκεινται στη συνήθη νομοθετική διαδικασία. Για την προετοιμασία μιας νομοθετικής πρότασης, η Επιτροπή διενεργεί εκτεταμένες διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη και το κοινό, λαμβάνει υπόψη εκθέσεις εμπειρογνομόνων και μπορεί να εγκρίνει **Πράσινες και Λευκές Βίβλους**² (αν και αυτό δεν το κάνει συστηματικά) κ.λπ. Επιπλέον, εκπονεί εκτίμηση επιπτώσεων ώστε να αναλύσει τις άμεσες και έμμεσες συνέπειες ενός προτεινόμενου μέτρου³.

Η πρόταση της Επιτροπής εγκρίνεται από το Σώμα των Επιτρόπων με βάση είτε γραπτή διαδικασία (χωρίς συζήτηση μεταξύ των Επιτρόπων) είτε προφορική διαδικασία (το θέμα συζητείται από το Σώμα των Επιτρόπων).

Η πρόταση διαβιβάζεται ταυτόχρονα στο Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, οπότε ξεκινά η συνήθης νομοθετική διαδικασία⁴. Όπως εξηγείται λεπτομερέστερα στο πλαίσιο 3, η Επιτροπή μπορεί να τροποποιήσει ή να αποσύρει την πρότασή της ανά πάσα στιγμή, αλλά υπό ορισμένες προϋποθέσεις, αρκεί το Συμβούλιο να μην έχει προχωρήσει σε κάποια ενέργεια (δηλαδή προτού το Συμβούλιο εγκρίνει τη θέση του σε πρώτη ανάγνωση).

Καθ' όλη τη διάρκεια της νομοθετικής διαδικασίας, η Επιτροπή στηρίζει τους συννομοθέτες παρέχοντας τεχνικές εξηγήσεις και αναλαμβάνοντας τον ρόλο του ουδέτερου διαμεσολαβητή και του παράγοντα διευκόλυνσης κατά τη διάρκεια των διοργανικών διαπραγματεύσεων.

Πλαίσιο 3 – Απόσυρση

Η νομολογία του Δικαστηρίου επιβεβαίωσε το δικαίωμα της Επιτροπής να αποσύρει τις νομοθετικές της προτάσεις, υπό ειδικές προϋποθέσεις. Στην απόφασή του της 14ης Απριλίου 2015 (υπόθεση C-409/13) το Δικαστήριο ανέλυσε, διευκρινίζοντας έτσι το πεδίο εφαρμογής του,

¹ Βλ. πλαίσιο 5 στο κεφάλαιο 3.1 σχετικά με το δικαίωμα της πρωτοβουλίας, βάσει του οποίου μπορεί να προτείνει ενωσιακή νομοθεσία.

² Οι Πράσινες Βίβλοι είναι έγγραφα της Επιτροπής που αποβλέπουν στο να ενθαρρύνουν τον προβληματισμό επί συγκεκριμένων θεμάτων σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Καλούν τους αρμόδιους φορείς και φυσικά πρόσωπα να συμμετάσχουν σε διαδικασία διαβούλευσης. Οι Πράσινες Βίβλοι μπορεί να οδηγήσουν σε νομοθετικές εξελίξεις που περιγράφονται σε Λευκές Βίβλους. Οι Λευκές Βίβλοι περιέχουν προτάσεις για δράση της ΕΕ σε έναν συγκεκριμένο τομέα, ενίοτε μετά από μια Πράσινη Βίβλο. Ο σκοπός είναι να ξεκινήσει μια συζήτηση με το κοινό, τα ενδιαφερόμενα μέρη, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο προκειμένου να διευκολυνθεί μια πολιτική συναίνεση.

³ Σύμφωνα με την ανακοίνωση [C\(2014\)9004](#) σχετικά με τις μεθόδους εργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 2014-2019, «Όλες οι πρωτοβουλίες που ενδέχεται να έχουν σημαντικές άμεσες οικονομικές, κοινωνικές ή περιβαλλοντικές επιπτώσεις πρέπει να συνοδεύονται από εκτίμηση των επιπτώσεων και από θετική γνωμοδότηση της Επιτροπής Εκτίμησης Επιπτώσεων. Η αρχή αυτή ισχύει επίσης για τις κατ' εξουσιοδότηση και εκτελεστικές πράξεις που αναμένεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις». Στην πραγματικότητα, ωστόσο, κατά τη στιγμή της δημοσίευσης του παρόντος εγχειριδίου πολλές νομοθετικές προτάσεις δεν συνοδεύονταν από εκτιμήσεις επιπτώσεων του Κοινοβουλίου ([βλέπε έκθεση δραστηριοτήτων του Κοινοβουλίου σχετικά με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία 2014-2016](#)).

⁴ Σύμφωνα με το πρωτόκολλο 2 της Συνθήκης της Λισαβόνας, η Επιτροπή πρέπει να διαβιβάσει το σχέδιο νομοθετικής πράξης ταυτόχρονα με τους συννομοθέτες και στα εθνικά κοινοβούλια, τα οποία δύνανται, εντός προθεσμίας οκτώ εβδομάδων, να εκδώσουν αιτιολογημένες γνώμες σχετικά με τη συμβατότητα του σχεδίου νομοθετικής πράξης με την αρχή της επικουρικότητας. Βλέπε Κεφάλαιο 2.4 για περισσότερες πληροφορίες.

το δικαίωμα της Επιτροπής να αποσύρει τις νομοθετικές της προτάσεις, σύμφωνα με το άρθρο 293 παράγραφος 2 ΣΛΕΕ.

Το Δικαστήριο υπενθύμισε ότι «το δικαίωμα της Επιτροπής να αποσύρει μια πρόταση σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια της νομοθετικής διαδικασίας, ενόσω το Συμβούλιο δεν έχει αποφασίσει» (δηλαδή πριν από τη θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση) απέρριψε απευθείας από το δικαίωμα πρωτοβουλίας της Επιτροπής. Εντούτοις, διευκρίνισε ότι δεν επρόκειτο για «δικαίωμα βέτο», και ότι κατ' ανάγκη οριοθετείται από τα προνόμια των άλλων θεσμικών οργάνων.

Το Δικαστήριο ανέφερε ότι η απόσυρση από την Επιτροπή πρέπει να αιτιολογείται δεόντως στους συννομοθέτες και, εάν είναι απαραίτητο, να υποστηρίζεται από ισχυρά στοιχεία ή επιχειρήματα.

Το Δικαστήριο προσέθεσε ότι η Επιτροπή έχει το δικαίωμα να αποσύρει μια νομοθετική πρόταση εφόσον μία τροποποίηση που σχεδιάζεται από το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο τη στρεβλώνει κατά τρόπο που να αποτρέπει την επίτευξη των αρχικών στόχων της πρότασης, στερώντας την έτσι από τον ίδιο τον λόγο υπάρξεώς της, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη το πνεύμα της ειλικρινούς συνεργασίας μεταξύ των θεσμικών οργάνων.

Η παράγραφος 9 της διοργανικής συμφωνίας του 2016 για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου (βλ. κεφάλαιο 8) ορίζει ότι η Επιτροπή οφείλει να παραθέτει τους λόγους για την απόσυρση αυτή και, κατά περίπτωση, να παρέχει ένδειξη των προβλεπόμενων επόμενων βημάτων μαζί με ακριβές χρονοδιάγραμμα. Θα πρέπει να πραγματοποιεί τις κατάλληλες διοργανικές διαβουλεύσεις και να λαμβάνει δεόντως υπόψη τις θέσεις των συννομοθετών και να ανταποκρίνεται σε αυτές.

Σύμφωνα με το άρθρο 38 παράγραφος 4 του Κανονισμού, ο αρμόδιος Επίτροπος καλείται από την αρμόδια επιτροπή, εάν η Επιτροπή προτίθεται να αποσύρει πρόταση, προκειμένου να συζητήσουν την πρόθεση αυτή (μπορεί επίσης να προσκληθεί η Προεδρία του Συμβουλίου). Αν η αρμόδια επί της ουσίας επιτροπή διαφωνεί με τη σχεδιαζόμενη απόσυρση, μπορεί να ζητήσει να προβεί η Επιτροπή σε δήλωση προς τη σύνοδο ολομέλειας.

2.4. Άλλοι θεσμικοί παράγοντες που συνδέονται με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο: απαρτίζεται από τους αρχηγούς κρατών ή κυβερνήσεων των κρατών μελών, καθώς και από τον Πρόεδρό του και τον Πρόεδρο της Επιτροπής. Στις εργασίες του συμμετέχει ο Ύπατος Εκπρόσωπος για θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συνεδριάζει κανονικά κάθε έξι μήνες, όμως μπορεί να συγκληθεί σε έκτακτες συνεδριάσεις, όταν το απαιτεί η κατάσταση. Εκτός των περιπτώσεων για τις οποίες οι Συνθήκες ορίζουν διαφορετικά, οι αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου λαμβάνονται με συναίνεση και οδηγούν σε συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Το άρθρο 15 ΣΕΕ ορίζει σαφώς ότι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δεν ασκεί νομοθετική λειτουργία. Ωστόσο, τα συμπεράσματά του, τα οποία αποσκοπούν στο να παράσχουν ερεθίσματα για την περαιτέρω ανάπτυξη της Ένωσης και να ορίσουν τις γενικές πολιτικές κατευθύνσεις και προτεραιότητες, συχνά επηρεάζουν φακέλους που υπόκεινται στη συνήθη νομοθετική διαδικασία. Στο παρελθόν, το Κοινοβούλιο παραπονέθηκε για τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου που έθιγαν το συγκεκριμένο περιεχόμενο νομοθετικών φακέλων,

δεδομένου ότι κάτι τέτοιο ενείχε τον κίνδυνο να στερήσει από τους νομοθέτες την ελευθερία να νομοθετούν όπως εκείνοι κρίνουν σκόπιμο.

Εθνικά κοινοβούλια: το άρθρο 12 ΣΕΕ ορίζει τον ρόλο των εθνικών κοινοβουλίων, τα οποία «συμβάλλουν ενεργά στην καλή λειτουργία της Ένωσης». Πολυάριθμες άλλες διατάξεις των Συνθηκών αναγνωρίζουν στα εθνικά κοινοβούλια συγκεκριμένα δικαιώματα, ιδίως όσον αφορά τον έλεγχο της συμμόρφωσης ενός σχεδίου νομοθετικής πράξης με την αρχή της επικουρικότητας. Στα πρωτόκολλα 1 και 2 των Συνθηκών περιγράφεται περαιτέρω ο ρόλος αυτός.

Σύμφωνα με το πρωτόκολλο αριθ. 1 σχετικά με τον ρόλο των εθνικών κοινοβουλίων στην Ευρωπαϊκή Ένωση και το πρωτόκολλο αριθ. 2 σχετικά με την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, κάθε εθνικό κοινοβούλιο μπορεί, εντός προθεσμίας οκτώ εβδομάδων, να εκδίδει **αιτιολογημένη γνώμη** στην οποία θα εκθέτει τους λόγους για τους οποίους εκτιμά ότι ένα σχέδιο νομοθετικής πράξης¹ δεν συνάδει με την αρχή της επικουρικότητας. Για να τηρηθεί αυτή η προθεσμία, η αρμόδια επιτροπή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου δεν μπορεί να προχωρήσει στην τελική ψηφοφορία πριν από το τέλος των εν λόγω οκτώ εβδομάδων².

Κάθε εθνικό κοινοβούλιο διαθέτει δύο ψήφους. Στην περίπτωση εθνικού κοινοβουλευτικού συστήματος με δύο σώματα, καθένα εκ των δύο σωμάτων έχει μία ψήφο.

Αν τουλάχιστον το ένα τρίτο των εθνικών κοινοβουλίων είναι της άποψης ότι το σχέδιο δεν συνάδει με την αρχή της επικουρικότητας, τότε το σχέδιο πρέπει να επανεξεταστεί από την Επιτροπή (ή από το θεσμικό όργανο από το οποίο προήλθε η πρόταση) (**«κίτρινη κάρτα»**). Αυτό το κατώτατο όριο μειώνεται στο ένα τέταρτο για σχέδιο νομοθετικής πρότασης που υποβάλλεται βάσει του άρθρου 76 ΣΛΕΕ (δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις και αστυνομική συνεργασία). Κατόπιν μιας τέτοιας επανεξέτασης, το θεσμικό όργανο από το οποίο προέρχεται το σχέδιο δύναται να αποφασίσει τη διατήρηση, την τροποποίηση ή την απόσυρση του σχεδίου.

Επιπλέον, αν η πλειοψηφία των εθνικών κοινοβουλίων θεωρεί ότι το σχέδιο νομοθετικής πρότασης που υποβλήθηκε στο πλαίσιο της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας δεν συνάδει με την αρχή της επικουρικότητας, το σχέδιο πρέπει να επανεξεταστεί από την Επιτροπή (**«πορτοκαλί κάρτα»**). Κατόπιν μιας τέτοιας επανεξέτασης, η Επιτροπή δύναται να αποφασίσει τη διατήρηση, την τροποποίηση ή την απόσυρση της πρότασης. Αν η Επιτροπή αποφασίσει να διατηρήσει την πρόταση, τότε οι δύο συννομοθέτες πρέπει να εξετάσουν, πριν από την ολοκλήρωση της πρώτης ανάγνωσης, αν η πρόταση συνάδει με την αρχή της επικουρικότητας. Αν το Κοινοβούλιο, με απλή πλειοψηφία των μελών του, και το Συμβούλιο, με πλειοψηφία

¹ Δυνάμει του άρθρου 3 του πρωτοκόλλου 2, ως «σχέδιο νομοθετικής πράξης» νοούνται οι προτάσεις της Επιτροπής, οι πρωτοβουλίες ομάδας κρατών μελών, οι πρωτοβουλίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, τα αιτήματα του Δικαστηρίου, οι συστάσεις της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και τα αιτήματα της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, που επιδιώκουν την έκδοση νομοθετικής πράξης.

² Με εξαίρεση τις περιπτώσεις κατεπείγοντος που αναφέρονται στο άρθρο 4 του Πρωτοκόλλου αριθ. 1, βλ. άρθρο 43 του Κανονισμού.

55% των μελών του, θεωρούν ότι η πρόταση δεν συνάδει με την αρχή της επικουρικότητας, τότε δεν θα δοθεί συνέχεια στην εξέταση της πρότασης.

Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ· απαρτίζεται από το Δικαστήριο και το Γενικό Δικαστήριο· εδρεύει στο Λουξεμβούργο): ερμηνεύει το πρωτογενές και το παράγωγο δίκαιο της ΕΕ και αποφασίζει για τη νομιμότητα του παραγώγου δικαίου. Η νομοθεσία της ΕΕ μπορεί να προσβληθεί από τα κράτη μέλη, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Επιτροπή ή φυσικά πρόσωπα, εταιρείες ή οργανισμούς, εντός δύο μηνών από τη δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα ή ανά πάσα στιγμή μέσω προδικαστικού ερωτήματος που υποβάλλεται από εθνικό δικαστήριο. Επίσης, το Δικαστήριο εξασφαλίζει ότι τα κράτη μέλη συμμορφώνονται με τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τις Συνθήκες (διαδικασία επί παραβάσει) και ελέγχει τη νομιμότητα της μη ανάληψης δράσης εκ μέρους των θεσμικών ή λοιπών οργάνων ή οργανισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το Κοινοβούλιο συμμετέχει σε διαδικασίες ενώπιον του Δικαστηρίου της ΕΕ (Δικαστήριο και Γενικό Δικαστήριο) προκειμένου να υπερασπιστεί τα συμφέροντα, τα δικαιώματα και τα προνόμιά του, ιδίως σε περιπτώσεις στις οποίες αμφισβητείται η νομιμότητα μιας νομοθετικής πράξης που εγκρίθηκε από το Κοινοβούλιο (μόνο του ή από κοινού με το Συμβούλιο). Το Κοινοβούλιο μπορεί να προσβάλει μια νομοθετική πράξη, για παράδειγμα επειδή δεν έχει εγκριθεί ως έπρεπε σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία, ή να υπερασπίσει μια πράξη που έχει εγκριθεί σύμφωνα με αυτή τη διαδικασία, σε περίπτωση που η νομιμότητά της έχει προσβληθεί από ιδιώτες.

Το Δικαστήριο της ΕΕ μπορεί, σε ειδικές περιπτώσεις που προβλέπονται από τις Συνθήκες, να ζητήσει μια πρόταση νομοθετικής πράξης στο πλαίσιο της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας (άρθρο 294 παράγραφος 15 ΣΛΕΕ). Το Δικαστήριο της ΕΕ μπορεί να το πράξει αυτό σε σχέση με θέματα όπως ο Οργανισμός του Δικαστηρίου και η σύσταση ειδικευμένων δικαστηρίων υπαγόμενων στο Γενικό Δικαστήριο (βλ. επίσης πλαίσιο 5 στο κεφάλαιο 3.1).

Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ· εδρεύει στη Φρανκφούρτη της Γερμανίας): είναι η κεντρική τράπεζα των χωρών της ευρωζώνης, και έχει ως κύριο στόχο τη διατήρηση της σταθερότητας των τιμών στη ζώνη του ευρώ. Στο πλαίσιο του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού, η ΕΚΤ είναι επίσης αρμόδια για την εποπτεία των τραπεζών που βρίσκονται στη ζώνη του ευρώ ή σε κράτη μέλη που συμμετέχουν στην Τραπεζική Ένωση. Η ΕΚΤ μπορεί, σε ειδικές περιπτώσεις που προβλέπονται από τις Συνθήκες, να συστήσει πρόταση νομοθετικής πράξης στο πλαίσιο της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας (άρθρο 294 παράγραφος 15 ΣΛΕΕ). Η ΕΚΤ μπορεί να το κάνει αυτό για νομοθεσία που συνδέεται με ορισμένα άρθρα του καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και Επιτροπή των Περιφερειών (ΕΟΚΕ και ΕΤΠ· και οι δυο εδρεύουν στις Βρυξέλλες): η Επιτροπή, το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο πρέπει να ζητούν τη γνώμη τους στις περιπτώσεις που προβλέπουν οι Συνθήκες (κατά γενικό κανόνα για πολιτικές που άπτονται των αντίστοιχων πεδίων

ενδιαφέροντός τους). Όταν είναι υποχρεωτική η διαβούλευση των επιτροπών στο πλαίσιο της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας, το Κοινοβούλιο δεν μπορεί να εγκρίνει τη θέση του σε πρώτη ανάγνωση προτού λάβει τη γνώμη των επιτροπών. Το Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο ή η Επιτροπή μπορεί να τάσσουν στις επιτροπές προθεσμία για να υποβάλουν τη γνώμη τους (άρθρα 304 και 307 ΣΛΕΕ). Μετά την πάροδο της προθεσμίας, η έλλειψη γνώμης δεν εμποδίζει την ανάληψη περαιτέρω δράσης. Οι δύο επιτροπές έχουν επίσης το δικαίωμα να εγκρίνουν γνωμοδοτήσεις ίδια πρωτοβουλία.

Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ) αποτελεί συμβουλευτικό όργανο της Ένωσης που απαρτίζεται από αντιπροσώπους των οργανώσεων εργοδοτών, μισθωτών και άλλων αντιπροσωπευτικών φορέων της κοινωνίας των πολιτών (ιδίως στον κοινωνικοοικονομικό, κοινωφελή, επαγγελματικό και πολιτιστικό τομέα· άρθρα 301-304 ΣΛΕΕ). Η ΕτΠ αποτελεί συμβουλευτικό όργανο της Ένωσης που απαρτίζεται από αντιπροσώπους των οργάνων τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης (άρθρα 300 και 305-307 ΣΛΕΕ). Επιπλέον, η ΕτΠ έχει δικαίωμα να ασκήσει προσφυγή ενώπιον του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ακύρωση μιας νομοθετικής πράξης λόγω παραβίασης της αρχής της επικουρικότητας¹.

¹ Τη στιγμή της δημοσίευσης του παρόντος εγχειριδίου η δυνατότητα αυτή δεν έχει ακόμη ανακύψει στην πράξη.

3. Η ΣΥΝΗΘΗΣ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας, δύο τύποι διαδικασιών μπορούν να οδηγήσουν στην έγκριση νομοθετικών πράξεων (δηλ. κανονισμών, οδηγιών και αποφάσεων), και συγκεκριμένα η συνήθης νομοθετική διαδικασία (που εξετάζεται στο παρόν κεφάλαιο) και η ειδική νομοθετική διαδικασία στις ειδικές περιπτώσεις που προβλέπονται από τις Συνθήκες (εξετάζεται στο κεφάλαιο 7).

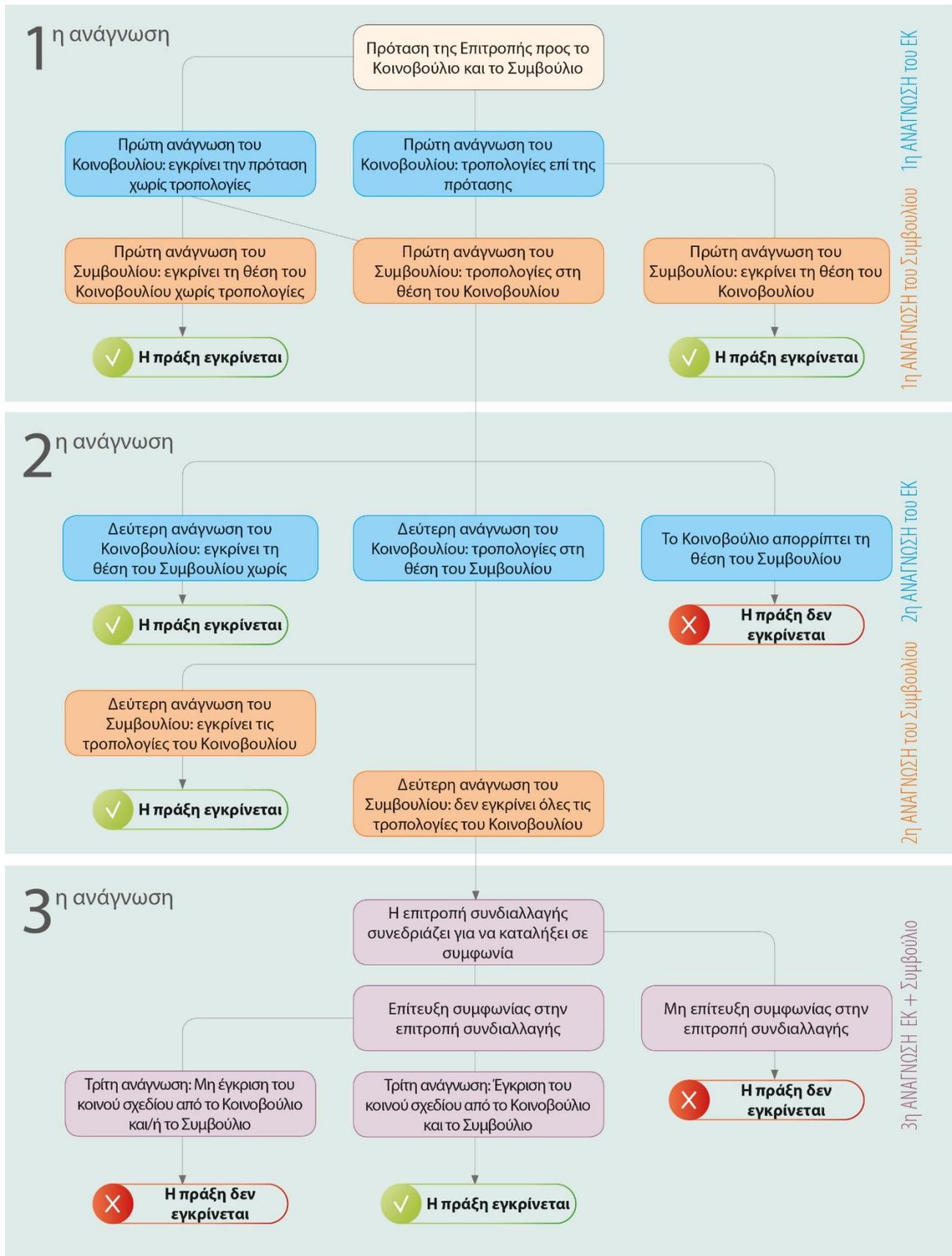
3.1. Υποβολή νομοθετικής πρότασης

Η Επιτροπή διαθέτει το δικαίωμα πρωτοβουλίας (βλ. πλαίσιο 5 στο κεφάλαιο 3.1). Η συνήθης νομοθετική διαδικασία δρομολογείται, επομένως, με την υποβολή από την Επιτροπή μιας πρότασης για νομοθετική πράξη στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Της υποβολής πρότασης προηγείται η έγκρισή της, από το Σώμα των Επιτρόπων, βάσει γραπτής ή προφορικής διαδικασίας.

Η πρόταση της Επιτροπής διαβιβάζεται ταυτόχρονα στα εθνικά κοινοβούλια και, όπου προβλέπεται από τη Συνθήκη, στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών (βλ. Κεφάλαιο 2.4).

Πλαίσιο 4 – Νομοθετικές πράξεις	
Νομοθετικές πράξεις (Άρθρο 288 ΣΛΕΕ)	Εγκρίνονται με νομοθετική διαδικασία (συνήθη ή ειδική νομοθετική διαδικασία), άρθρο 289 ΣΛΕΕ
Κανονισμός	Νομοθετική πράξη που έχει γενική εφαρμογή και είναι δεσμευτική ως προς όλα τα μέρη της. Έχει άμεση ισχύ σε όλα τα κράτη μέλη.
Οδηγία	Νομοθετική πράξη που είναι δεσμευτική, όσον αφορά το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, σε κάθε κράτος μέλος στο οποίο απευθύνεται. Ωστόσο, αφήνει στις εθνικές αρχές την επιλογή της μορφής και των μεθόδων.
Απόφαση	Νομοθετική πράξη που είναι δεσμευτική ως προς όλα τα μέρη της για εκείνους στους οποίους απευθύνεται (π.χ. ένα, πολλά ή όλα τα κράτη μέλη ή μια μεμονωμένη εταιρεία) και έχει άμεση εφαρμογή.

Η συνήθης νομοθετική διαδικασία βήμα προς βήμα (άρθρο 294 ΣΛΕΕ)

Πλαίσιο 5 – Το δικαίωμα της πρωτοβουλίας για πρόταση ενωσιακής νομοθεσίας

Η Επιτροπή διατηρεί το «δικαίωμα πρωτοβουλίας», δηλαδή το προνόμιο να προτείνει νομοθεσία σε επίπεδο Ένωσης (άρθρο 17 ΣΕΕ). Αξίζει, ωστόσο, να σημειωθεί ότι, σε συγκεκριμένες περιπτώσεις που προβλέπονται από τις Συνθήκες, πρόταση νομοθετικής πράξης μπορεί επίσης να υποβληθεί με πρωτοβουλία ομάδας κρατών μελών, κατόπιν σύστασης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, ή κατόπιν αιτήματος του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρο 294 παράγραφος 15 ΣΛΕΕ)¹.

Το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, σύμφωνα με το άρθρο 225 και το άρθρο 241 ΣΛΕΕ αντιστοίχως, δύνανται να ζητήσουν από την Επιτροπή να υποβάλει κατάλληλες προτάσεις για νομοθετικές πράξεις. Αυτό το αίτημα για νομοθετική δράση, ωστόσο, δεν είναι δεσμευτικό για την Επιτροπή —η Επιτροπή μπορεί να επιλέξει να μην υποβάλει τη νομοθετική πρόταση, αλλά πρέπει να αιτιολογήσει την απόφασή της. Στην παράγραφο 10 της διοργανικής συμφωνίας για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου (βλέπε κεφάλαιο 8), συμφωνήθηκε ότι η Επιτροπή θα απαντά σε τέτοια αιτήματα εντός τριών μηνών, αναφέροντας τη συνέχεια που προτίθεται να τους δώσει με την έκδοση ειδικής ανακοίνωσης. Εάν η Επιτροπή αποφασίσει να μην υποβάλει πρόταση, το αιτιολογεί λεπτομερώς και, όπου αρμόζει, παρέχει ανάλυση πιθανών εναλλακτικών λύσεων (βλ. επίσης το άρθρο 47 του Κανονισμού).

Παρομοίως, μια πρωτοβουλία πολιτών μπορεί να καλέσει την Επιτροπή να υποβάλει κατάλληλες προτάσεις για την εφαρμογή των Συνθηκών σύμφωνα με το άρθρο 11 ΣΕΕ², δηλ. προτάσεις για νομοθεσία σε οποιονδήποτε τομέα όπου η Επιτροπή έχει την εξουσία να προτείνει νομοθεσία. Οι πρωτοβουλίες των πολιτών πρέπει να υποστηρίζονται από τουλάχιστον ένα εκατομμύριο πολίτες της ΕΕ, που να προέρχονται από τουλάχιστον 7 διαφορετικά κράτη μέλη. Πρωτοβουλίες πολιτών που έχουν συγκεντρώσει αυτό το ένα εκατομμύριο υπογραφές³ πρέπει στη συνέχεια να ακολουθήσουν ειδική διαδικασία η οποία ενδέχεται να καταλήξει σε συγκεκριμένες προτάσεις για νομοθεσία της Ένωσης.

3.2. Στάδιο πρώτης ανάγνωσης

Κατά το στάδιο της πρώτης ανάγνωσης, το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εξετάζουν παράλληλα την πρόταση της Επιτροπής. Ωστόσο, το Κοινοβούλιο είναι εκείνο που πρέπει να ενεργήσει πρώτο, εγκρίνοντας την πρόταση της Επιτροπής χωρίς τροπολογίες, τροποποιώντας την ή απορρίπτοντάς την. Αφού το Κοινοβούλιο εγκρίνει τη θέση του, το Συμβούλιο δύναται να αποφασίσει να εγκρίνει την εν λόγω θέση, οπότε και εγκρίνεται η νομοθετική πράξη, ή να τροποποιήσει τη θέση του Κοινοβουλίου και

¹ Για παράδειγμα: το ένα τέταρτο των κρατών μελών μπορεί να κινήσει νομοθετική διαδικασία στον τομέα της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις (άρθρο 76 ΣΛΕΕ)· το καταστατικό και η συμπληρωματική νομοθεσία που αφορά το καταστατικό του ευρωπαϊκού συστήματος κεντρικών τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας μπορούν να τροποποιηθούν μέσω της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας κατόπιν σύστασης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (άρθρο 40 του πρωτοκόλλου 4)· ειδικευμένα δικαστήρια υπαγόμενα στο Γενικό Δικαστήριο μπορούν να συστήνονται μέσω της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας, κατόπιν αιτήματος του Δικαστηρίου (άρθρο 257 παράγραφος 1 ΣΛΕΕ).

² Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 211/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 2011, σχετικά με την πρωτοβουλία πολιτών, *EE L 65 της 11.3.2011, σ. 1*.

³ Οι πρωτοβουλίες πολιτών που έχουν συγκεντρώσει τον απαιτούμενο αριθμό υπογραφών κατά τη στιγμή της δημοσίευσης του παρόντος εγχειριδίου είναι οι εξής: 1. «Η απαγόρευση του glyphosate και η προστασία των πολιτών και του περιβάλλοντος από τα τοξικά φυτοφάρμακα», 2. «Stop vivisection», 3. «Ένας από εμάς» (με αντικείμενο τη «νομική προστασία της αξιοπρέπειας, του δικαιώματος στη ζωή και της ακεραιότητας του κάθε ανθρώπου από τη σύλληψη, στους τομείς αρμοδιότητας της ΕΕ στην οποία η προστασία αυτή έχει ιδιαίτερη σημασία») και 4. «Η ύδρευση και η αποχέτευση είναι ανθρώπινο δικαίωμα! Το νερό είναι δημόσιο αγαθό, όχι εμπόρευμα!». Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφθείτε τον ιστότοπο: <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/welcome>

να υποβάλει για δεύτερη ανάγνωση στο Κοινοβούλιο τη θέση του κατά την πρώτη ανάγνωση. Το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο δύνανται ανά πάσα στιγμή να καταλήξουν σε άτυπη συμφωνία, γεγονός που οδηγεί σε συμφωνία κατά την πρώτη ανάγνωση (εάν συμφωνηθεί μεταξύ Κοινοβουλίου και Συμβουλίου συμβιβαστικό κείμενο που τροποποιεί την πρόταση της Επιτροπής πριν από την ψηφοφορία σε πρώτη ανάγνωση του Κοινοβουλίου) ή σε συμφωνία σε πρώιμη δεύτερη ανάγνωση (εάν ένα τέτοιο συμβιβαστικό κείμενο προκύψει πριν από την ψηφοφορία σε πρώτη ανάγνωση του Συμβουλίου).

Καθ' όλη τη διάρκεια του σταδίου της πρώτης ανάγνωσης, ούτε το Κοινοβούλιο ούτε το Συμβούλιο υπόκεινται σε κάποια προθεσμία εντός της οποίας οφείλουν να ολοκληρώσουν την πρώτη ανάγνωσή τους.

3.2.1. Πρώτη ανάγνωση του Κοινοβουλίου

Στάδιο της εξέτασης σε επιτροπή

Εντός του Κοινοβουλίου, η πρόταση παραπέμπεται από τον Πρόεδρο στην επιτροπή που είναι αρμόδια για την εξέτασή της¹. Στην εξέταση μιας πρότασης της Επιτροπής κατά το στάδιο της εξέτασης σε επιτροπή μπορούν επίσης να εμπλακούν περισσότερες επιτροπές, στο πλαίσιο των γνωμοδοτήσεων των επιτροπών (άρθρο 56 του Κανονισμού), της διαδικασίας συνδεδεμένων επιτροπών (άρθρο 57 του Κανονισμού) ή της κοινής διαδικασίας επιτροπών (άρθρο 58 του Κανονισμού). Εάν ανακύψει διαφωνία σχετικά με την αρμοδιότητα δύο ή περισσότερων μόνιμων επιτροπών, το ζήτημα της αρμοδιότητας πρέπει να υποβληθεί στη Διάσκεψη των Προέδρων των Επιτροπών εντός τεσσάρων εβδομάδων από την αναγγελία στην Ολομέλεια. Στη συνέχεια, η Διάσκεψη των Προέδρων των Επιτροπών υποβάλλει σύσταση στη Διάσκεψη των Προέδρων. Αν η Διάσκεψη των Προέδρων δεν αποφασίσει σχετικά με τη σύσταση αυτή εντός έξι εβδομάδων από την παραλαβή της, θεωρείται ότι έχει εγκριθεί (άρθρο 211 του Κανονισμού).

Πλαίσιο 6 – Συμμετοχή διαφόρων επιτροπών κατά τη συνήθη νομοθετική διαδικασία

Αρμόδια επιτροπή (ονομάζεται επίσης «επί της ουσίας αρμόδια επιτροπή»)

Η επιτροπή που έχει αναλάβει το προπαρασκευαστικό έργο για την Ολομέλεια, συντάσσοντας νομοθετική έκθεση (βλ. επίσης τον ρόλο των επιτροπών στην απόφαση για την έναρξη των διαπραγματεύσεων, Κεφάλαιο 4.3).

¹ Οι προτάσεις ανατίθενται με βάση τις αντίστοιχες αρμοδιότητες των επιτροπών, οι οποίες καθορίζονται στο παράρτημα VI του Κανονισμού του Κοινοβουλίου. Σε περίπτωση αμφιβολίας, ο Πρόεδρος μπορεί, πριν από την ανακοίνωση στο Κοινοβούλιο της παραπομπής στην αρμόδια επιτροπή, να υποβάλει ερώτημα σχετικά με την αρμοδιότητα στη Διάσκεψη των Προέδρων, η οποία εκδίδει την απόφασή της βάσει σύστασης της Διάσκεψης των Προέδρων των Επιτροπών (άρθρο 48 του Κανονισμού). Αυτό έχει ήδη εφαρμοστεί σε ορισμένες διαδικασίες έγκρισης, όπου η επίσημη παραπομπή της πρότασης εκ μέρους του Συμβουλίου έφτασε πολύ μετά την πρόταση της Επιτροπής (για παράδειγμα η συμφωνία σύνδεσης ΕΕ-Κεντρικής Αμερικής και η συμφωνία σύνδεσης ΕΕ-Ουκρανίας).

<p>Γνωμοδοτήσεις των επιτροπών (άρθρο 56 του Κανονισμού)¹</p>	<p>Εάν η αρμόδια επιτροπή θελήσει τη γνώμη μιας άλλης επιτροπής ή εφόσον άλλη επιτροπή με δική της πρωτοβουλία θέλει να υποβάλει τη γνώμη της στην αρμόδια επιτροπή, μπορούν να ζητήσουν έγκριση από τον Πρόεδρο σύμφωνα με το άρθρο 210 παράγραφος 2. Μπορεί να ορίσει συντάκτη γνωμοδότησης.</p> <p>Μπορεί, εντός της προθεσμίας που καθορίζεται από την αρμόδια επιτροπή, να δώσει στην επιτροπή αυτή τη γνωμοδότησή της, η οποία αποτελείται από τις τροπολογίες στην πρόταση της Επιτροπής, σχετικά με τα ζητήματα που εμπíπτουν στον τομέα της αρμοδιότητάς της.</p> <p>Εναλλακτικά, η γνωμοδοτική επιτροπή μπορεί να αποφασίσει να παρουσιάσει τη θέση της υπό μορφή τροπολογιών που υποβάλλονται απευθείας στην αρμόδια επί της ουσίας επιτροπή από τον πρόεδρο ή τον εισηγητή, εξ ονόματος της γνωμοδοτικής επιτροπής.</p> <p>Δεν μπορεί να καταθέτει τροπολογίες στην Ολομέλεια.</p>
<p>Διαδικασία συνδεδεμένων επιτροπών (άρθρο 57 του Κανονισμού)</p>	<p>Όταν η Διάσκεψη των Προέδρων, με βάση πρόταση της ΔΠΕ ή του Προέδρου της, θεωρεί ότι ένα ζήτημα εμπíπτει σχεδόν εξίσου στην αρμοδιότητα δύο ή περισσότερων επιτροπών, ή ότι διαφορετικές πτυχές του ζητήματος εμπíπτουν στην αρμοδιότητα δύο ή περισσότερων επιτροπών, τότε οι επιτροπές αυτές θα πρέπει να είναι «συνδεδεμένες».</p> <p>Συνεργάζεται με την αρμόδια επί της ουσίας επιτροπή σύμφωνα με ειδικούς κανόνες, όπως είναι το κοινό χρονοδιάγραμμα και η συνεργασία μεταξύ των εισηγητών.</p> <p>Η αρμόδια επί της ουσίας επιτροπή αποδέχεται χωρίς ψηφοφορία τροπολογίες από συνδεδεμένη επιτροπή, εφόσον αφορούν ζητήματα τα οποία εμπíπτουν στην αποκλειστική αρμοδιότητα της εν λόγω επιτροπής.</p> <p>Μπορεί να καταθέσει τροπολογίες με συντρέχουσα αρμοδιότητα απευθείας στην ολομέλεια αν δεν εγκριθούν στην αρμόδια επί της ουσίας επιτροπή.</p>
<p>Κοινή διαδικασία επιτροπών (άρθρο 58 του Κανονισμού)</p>	<p>Όταν το ζήτημα συνδέεται άρρηκτα με την αρμοδιότητα περισσότερων επιτροπών και είναι μείζονος σημασίας, η Διάσκεψη των Προέδρων μπορεί, με βάση πρόταση της ΔΠΕ ή</p>

¹ Οι επιτροπές ορισμένες φορές χρησιμοποιούν επίσης την άτυπη **διαδικασία του άρθρου 56+**, η οποία συνεπάγεται μια άτυπη συμφωνία μεταξύ των επιτροπών και εγκρίνεται από τη ΔΠΕ. Στο πλαίσιο μιας τέτοιας συμφωνίας, η αρμόδια επιτροπή συμφωνεί σε ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα στοιχεία συνεργασίας με μια γνωμοδοτική επιτροπή:

- συστηματική πρόσκληση του συντάκτη γνωμοδότησης σε όλες τις ανταλλαγές απόψεων, εργαστήρια και ακροάσεις στην αρμόδια επιτροπή·
- πρόσκληση του συντάκτη γνωμοδότησης σε συνεδριάσεις με τους σκιάδεις εισηγητές της αρμόδιας επιτροπής·
- συμμετοχή του συντάκτη γνωμοδότησης σε τριμερείς διαλόγους·
- διμερείς συναντήσεις μεταξύ του εισηγητή της αρμόδιας επιτροπής και του συντάκτη γνωμοδότησης, σχετικά με τα ειδικά ενδιαφέροντα και τις ανησυχίες τους.

του Προέδρου της, να αποφασίσει ότι δύο ή περισσότερες επιτροπές θα εργαστούν με κοινή διαδικασία.

Αυτό συνεπάγεται κοινές συνεδριάσεις επιτροπών και κοινή ψηφοφορία σε ενιαίο σχέδιο έκθεσης. Οι επιτροπές είναι από κοινού αρμόδιες για διοργανικές διαπραγματεύσεις¹.

Η αρμόδια επιτροπή ορίζει τον εισηγητή, κύριο καθήκον του οποίου είναι να οδηγήσει την πρόταση μέσα από τα διάφορα στάδια της διαδικασίας και να διευθύνει τις διαπραγματεύσεις με το Συμβούλιο και την Επιτροπή, εφόσον ενδείκνυται. Η αρμόδια επί της ουσίας επιτροπή μπορεί επίσης στην πραγματικότητα να αποφασίσει ήδη τον ορισμό εισηγητή ο οποίος θα παρακολουθεί την προπαρασκευαστική φάση πριν από την έγκριση της πρότασης από την Επιτροπή, ιδίως όταν η πρόταση περιέχεται στο Πρόγραμμα Εργασίας της Επιτροπής (άρθρο 48 του Κανονισμού).

Κατά τη διάρκεια της φάσης των διοργανικών διαπραγματεύσεων, ο εισηγητής και οι σκιώδεις εισηγητές επικουρούνται από μια ομάδα έργου που συντονίζεται από τη γραμματεία της αρμόδιας επιτροπής, και στην οποία συμμετέχουν τουλάχιστον η Μονάδα Νομοθετικών Υποθέσεων, η Νομική Υπηρεσία, η Διεύθυνση Νομοθετικών Πράξεων, η υπηρεσία τύπου του ΕΚ, καθώς και άλλες σχετικές υπηρεσίες, σύμφωνα με ό,τι αποφασιστεί στην εκάστοτε περίπτωση (βλ. τον κώδικα συμπεριφοράς για τις διαπραγματεύσεις στο πλαίσιο της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας· Παράρτημα III). Επιπλέον, ο εισηγητής και οι σκιώδεις εισηγητές επικουρούνται από τους κοινοβουλευτικούς βοηθούς τους και το προσωπικό των πολιτικών ομάδων στις οποίες ανήκουν.

Ο εισηγητής είναι αρμόδιος για την προετοιμασία του «**σχεδίου έκθεσης**» της επιτροπής και, ως εκ τούτου, είναι ο πρώτος βουλευτής που προτείνει τροπολογίες στην πρόταση της Επιτροπής. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ο εισηγητής επιλέγει να παρουσιάσει πρώτα ένα έγγραφο εργασίας για τη δρομολόγηση συζητήσεων με τους άλλους βουλευτές και τα ενδιαφερόμενα μέρη, προκειμένου να προετοιμάσει το έδαφος για το σχέδιο έκθεσης.

Οι άλλες πολιτικές ομάδες μπορούν να ορίσουν «σκιώδεις εισηγητές», οι οποίοι θα παρουσιάσουν τις θέσεις των ομάδων τους επί της πρότασης. Μετά την παρουσίαση από τον εισηγητή του σχεδίου έκθεσης σε συνεδρίαση της επιτροπής, μπορούν να κατατεθούν τροπολογίες από οποιονδήποτε βουλευτή του Κοινοβουλίου, εφόσον η τροπολογία συνυπογράφεται από τουλάχιστον ένα τακτικό ή αναπληρωματικό μέλος της αρμόδιας επιτροπής (άρθρο 218 του Κανονισμού). Η **προθεσμία για την κατάθεση τροπολογιών** καθορίζεται από τον Πρόεδρο της Επιτροπής (μετά από

¹Ένα σημαντικό παράδειγμα είναι η πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το Ευρωπαϊκό Ταμείο για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (ETBA· 2016/0281(COD)), για την οποία αποφασίστηκε, δεδομένου του εγκάρσιου χαρακτήρα και της σημασίας του ζητήματος που αφορά η πρόταση, να ανατεθεί στην Επιτροπή Ανάπτυξης, την Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων και την Επιτροπή Προϋπολογισμών, σύμφωνα με το άρθρο 58, σε ισότιμη βάση. Είναι η πρώτη φορά που τρεις εισηγητές από κοινού κατάρτισαν ένα ενιαίο σχέδιο έκθεσης, τρεις επιτροπές ψήφισαν από κοινού, υπό την κοινή προεδρία των προέδρων των επιτροπών και διαπραγματεύθηκαν από κοινού με τα άλλα θεσμικά όργανα.

πρόταση του εισηγητή). Μετά την εκπνοή της, τροπολογίες μπορούν να κατατεθούν μόνον αν πρόκειται για συμβιβαστικές τροπολογίες ή αν ανακύψουν προβλήματα τεχνικής φύσης (άρθρο 181 του Κανονισμού). Υπάρχει η δυνατότητα **προφορικών τροπολογιών** κατά την ψηφοφορία, εκτός εάν αντιτίθεται συγκεκριμένος αριθμός βουλευτών¹.

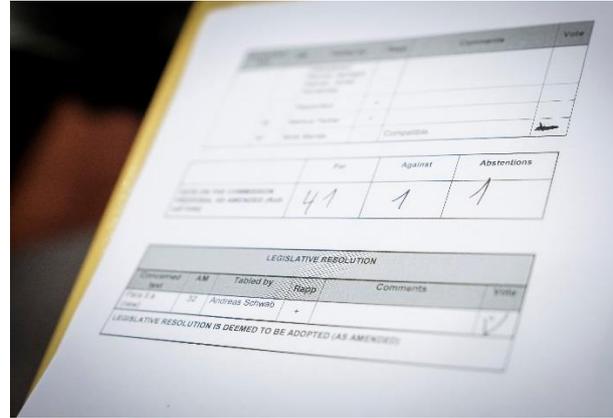
Στο στάδιο της εξέτασης σε επιτροπή, μπορεί να αποφασίζεται να οργανώνονται ακροάσεις με εμπειρογνώμονες ή να ανατίθενται μελέτες ή **εκτιμήσεις επιπτώσεων**, συμπληρωματικά προς την εκτίμηση επιπτώσεων της Επιτροπής (μεταξύ άλλων σχετικά με ουσιώδεις τροπολογίες).

Το σχέδιο έκθεσης και οι τροπολογίες εξετάζονται στη συνέχεια στην επιτροπή, κατά τη διάρκεια μίας ή περισσότερων συνεδριάσεων. Πολύ συχνά, προτού η επιτροπή προχωρήσει σε ψηφοφορία, πραγματοποιούνται άτυπες συνομιλίες μεταξύ του εισηγητή και των σκιωδών εισηγητών, σε μια προσπάθεια να επέλθει όσο το δυνατόν ευρύτερος συμβιβασμός όσον αφορά τις θέσεις των διαφόρων πολιτικών ομάδων. Οι εν λόγω συζητήσεις συχνά πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια των λεγόμενων **«σκιωδών συνεδριάσεων»**. Το αποτέλεσμα αυτών των άτυπων συνομιλιών μπορεί να είναι η παρουσίαση των **«συμβιβαστικών τροπολογιών»**, οι οποίες στη συνέχεια τίθενται σε ψηφοφορία και αποσκοπούν στη ομαδοποίηση ενός ορισμένου αριθμού τροπολογιών ή χρησιμεύουν ως εναλλακτική λύση σε αντικρουόμενες τροπολογίες.

Η αρμόδια επί της ουσίας επιτροπή εγκρίνει, με **απλή πλειοψηφία**, την έκθεσή της, η οποία έχει τη μορφή τροπολογιών στην πρόταση της Επιτροπής. Η τελική ψηφοφορία επί εκθέσεως ή γνωμοδοτήσεως πρέπει να διεξάγεται με **ονομαστική κλήση** (άρθρο 218 του Κανονισμού). Η Επιτροπή είναι συνήθως παρούσα στις συζητήσεις των επιτροπών και μπορεί να κληθεί να εκφράσει τη θέση της επί των προτεινόμενων τροπολογιών. Η Προεδρία του Συμβουλίου μπορεί επίσης να παρίσταται και μπορεί να κληθεί να διατυπώσει παρατηρήσεις.

Με βάση την έκθεσή της, η επιτροπή μπορεί να αποφασίσει να αρχίσει άτυπες **διαπραγματεύσεις** με τα άλλα θεσμικά όργανα πριν από την πρώτη ανάγνωση του Κοινοβουλίου. Η εν λόγω απόφαση απαιτεί **ειδική πλειοψηφία** των μελών της επιτροπής και έγκριση από την ολομέλεια (βλ. άρθρο 71 του Κανονισμού και κεφάλαιο 4.3.1). Οποιαδήποτε συμφωνία συνάπτεται μεταξύ των συννομοθετών ως αποτέλεσμα των εν λόγω διαπραγματεύσεων θεωρείται προσωρινή και πρέπει να υποβληθεί στην επιτροπή για εξέταση και έγκριση πριν να υποβληθεί στην ολομέλεια.

¹ Ο αριθμός των βουλευτών που απαιτείται στο πλαίσιο της επιτροπής, καθορίζεται κατ' αναλογία προς τον αριθμό που ισχύει για την ολομέλεια, με στρογγυλοποίηση όπου είναι απαραίτητο· βλ. άρθρο 180 του Κανονισμού, το οποίο ορίζει ότι στην ολομέλεια απαιτούνται τουλάχιστον 40 βουλευτές.

Ψηφοφορία στην επιτροπή: δι' ανατάσεως της χειρός και με κατάλογο ψηφοφορίας © Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (2017)

Ψηφοφορία στην επιτροπή: ηλεκτρονική ψηφοφορία © Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (2017)

Πλαίσιο 7 – Πιθανά βήματα σε πρώτη ανάγνωση κατά το στάδιο της εξέτασης σε επιτροπή

- Ανακοίνωση στην Ολομέλεια σχετικά με την παραπομπή του νομοθετικού φακέλου στην αρμόδια επιτροπή
- Απόφαση των συντονιστών σχετικά με το ποια πολιτική ομάδα μπορεί να ορίσει εισηγητή
- Οι πολιτικές ομάδες ορίζουν τον εισηγητή τους ή τους σκιώδεις εισηγητές
- Ανταλλαγή απόψεων χωρίς σχέδιο έκθεσης (ενίοτε βάσει εγγράφου εργασίας)
- Μελέτες, ακροάσεις ή εργαστήρια (προαιρετικά)
- Εξέταση του σχεδίου έκθεσης
- Προθεσμία για κατάθεση τροπολογιών
- Εξέταση των τροπολογιών
- Προσπάθειες για την επίτευξη συμβιβαστικών τροπολογιών (συναντήσεις μεταξύ του εισηγητή και των σκιωδών εισηγητών) και ενδεχόμενη εξέταση σε επιτροπή
- Ψηφοφορία στην επιτροπή
- Απόφαση για την έναρξη διοργανικών διαπραγματεύσεων
- Εάν πραγματοποιηθούν διαπραγματεύσεις: αναφορά από τον πρόεδρο και τον εισηγητή ύστερα από κάθε τριμερή διάλογο

- Ψηφοφορία επί της προσωρινής συμφωνίας (ύστερα από διοργανικές διαπραγματεύσεις)

Στάδιο της εξέτασης στην Ολομέλεια

Όταν η αρμόδια επιτροπή εγκρίνει την έκθεσή της με τη μορφή τροπολογιών επί της πρότασης της Επιτροπής, η έκθεση κατατίθεται για ψηφοφορία στην Ολομέλεια (άρθρο 59 του Κανονισμού). Εάν οι διαπραγματεύσεις σε πρώτη ανάγνωση έχουν οδηγήσει σε προσωρινή συμφωνία η οποία έχει εγκριθεί από την αρμόδια επιτροπή, η συμφωνία θα υποβληθεί προς εξέταση στην ολομέλεια υπό μορφή ενοποιημένου κειμένου (άρθρο 74 του Κανονισμού).

Τις περισσότερες φορές, πριν από την ψηφοφορία επί σημαντικών νομοθετικών φακέλων στην Ολομέλεια πραγματοποιείται ανταλλαγή απόψεων στην Ολομέλεια. Σε μια τέτοια ανταλλαγή απόψεων, και πριν από την ψηφοφορία, ο Πρόεδρος του Κοινοβουλίου δύναται να ζητήσει από την Επιτροπή και το Συμβούλιο να γνωστοποιήσουν τη θέση τους επί των προτεινόμενων τροπολογιών. Μπορούν να κατατεθούν επιπρόσθετες τροπολογίες στο στάδιο της Ολομέλειας, αλλά μόνο από την αρμόδια επιτροπή, από μια πολιτική ομάδα ή από ομάδα μεμονωμένων βουλευτών που αντιστοιχούν τουλάχιστον στο ένα εικοστό των μελών του Κοινοβουλίου (χαμηλό όριο· δηλ. τουλάχιστον 38 βουλευτές).

Το Κοινοβούλιο, αποφασίζοντας με **απλή πλειοψηφία** (δηλαδή πλειοψηφία των ψηφισάντων βουλευτών), εγκρίνει στη συνέχεια τη θέση του επί της πρότασης της Επιτροπής: μπορεί να απορρίψει την πρόταση στο σύνολό της¹, να την εγκρίνει χωρίς τροποποιήσεις ή, συνηθέστερα, να εγκρίνει τροπολογίες επί της πρότασης. Το άρθρο 59 του Κανονισμού ορίζει τη σειρά των ψηφοφοριών στην ολομέλεια.

Εναλλακτικά, ο πρόεδρος, ο εισηγητής, μια πολιτική ομάδα ή τουλάχιστον 38 βουλευτές (χαμηλό ελάχιστο όριο) μπορεί να ζητήσουν μετά την έγκριση του συνόλου της νομοθετικής πράξης όπως τροποποιήθηκε, να ληφθεί απόφαση για την αναπομπή του θέματος στην αρμόδια επιτροπή για διοργανικές διαπραγματεύσεις (άρθρο 59 παράγραφος 4 του Κανονισμού).

Εάν η θέση του Κοινοβουλίου σε πρώτη ανάγνωση αντικατοπτρίζει μια προσωρινή συμφωνία που έχει επιτευχθεί σε διοργανικές διαπραγματεύσεις, η θέση της πρώτης ανάγνωσης διαβιβάζεται στη συνέχεια στο Συμβούλιο, το οποίο την εγκρίνει χωρίς τροποποιήσεις ως θέση του κατά την πρώτη ανάγνωση. Επομένως, η νομοθετική διαδικασία ολοκληρώνεται σε αυτό το στάδιο.

¹Η Συνθήκη δεν προβλέπει ρητά τη δυνατότητα του Κοινοβουλίου να απορρίπτει την πρόταση σε πρώτη ανάγνωση, όπως συμβαίνει στην περίπτωση της δεύτερης ανάγνωσης (άρθρο 294 παράγραφος 7 στοιχείο β) ΣΛΕΕ). Το Κοινοβούλιο θεωρεί ότι είναι δυνατή η απόρριψη πρότασης της Επιτροπής σε πρώτη ανάγνωση. Επομένως, το Κοινοβούλιο έχει απορρίψει προτάσεις σε πρώτη ανάγνωση, όπως για παράδειγμα την πρόταση για τις ευρωπαϊκές στατιστικές σχετικά με την ασφάλεια από την εγκληματικότητα (2011/0146 (COD)) και την πρόταση σχετικά με τη δυνατότητα των κρατών μελών να περιορίζουν ή να απαγορεύουν τη χρήση γενετικώς τροποποιημένων τροφίμων και ζωοτροφών στην επικράτειά τους (2015/0093 (COD)). Ωστόσο, η απόρριψη πρότασης της Επιτροπής εξακολουθεί να αποτελεί εξαίρεση.

Πλαίσιο 8 – Πλειοψηφίες που χρησιμοποιούνται κατά τη συνήθη νομοθετική διαδικασία

Στο Κοινοβούλιο

Απλή πλειοψηφία: Πλειοψηφία των ψηφισάντων

Ειδική πλειοψηφία: Πλειοψηφία των μελών που το απαρτίζουν (για ψηφοφορία στην Ολομέλεια, 376 επί του συνόλου των 751 ψήφων)

Στο Συμβούλιο

Απλή πλειοψηφία: Πλειοψηφία των κρατών μελών του (15 κράτη μέλη υπέρ)

Ειδική πλειοψηφία: ποσοστό 55% των κρατών μελών υπέρ (δηλαδή 16 κράτη μέλη), που εκπροσωπούν τουλάχιστον το 65% του πληθυσμού της ΕΕ¹

Ομοφωνία: Όλα τα κράτη μέλη που ψηφίζουν είναι υπέρ (η αποχή δεν εμποδίζει την έγκριση με ομοφωνία)

Σύνοδος της Ολομέλειας στο Στρασβούργο © Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (2017)

¹ Ο εν λόγω κανόνας της «διπλής πλειοψηφίας» ισχύει από την 1η Νοεμβρίου 2014. Μέχρι τότε, η ειδική πλειοψηφία αντιστοιχούσε σε 255 ψήφους υπέρ (επί συνόλου 352) που δίδονταν από τουλάχιστον 15 κράτη μέλη. Ένα κράτος μέλος μπορούσε να επικαλεστεί πρόσθετο κριτήριο του 62% του πληθυσμού που έπρεπε να αντιπροσωπεύει ο αριθμός των κρατών μελών που ψήφιζαν υπέρ.

Πλαίσιο 9 – Πιθανά βήματα σε πρώτη ανάγνωση κατά το στάδιο της εξέτασης στην ολομέλεια

Χωρίς απόφαση της επιτροπής για έναρξη διαπραγματεύσεων	Με απόφαση της επιτροπής για έναρξη διαπραγματεύσεων
<ul style="list-style-type: none"> • Κατάθεση της έκθεσης της επιτροπής • Προθεσμία για κατάθεση τροπολογιών • Συζήτηση (η Διάσκεψη των Προέδρων / Ολομέλεια μπορεί ωστόσο να επιλέξει να μη γίνει συζήτηση) • Ψηφοφορία σχετικά με: <ul style="list-style-type: none"> ○ την απόρριψη του σχεδίου νομοθετικής πράξης ○ τροπολογίες στο σχέδιο νομοθετικής πράξης ○ το συνολικό σχέδιο νομοθετικής πράξης, τροποποιημένο ή μη • Ενδεχομένως αναπομπή στην επιτροπή για την έναρξη διαπραγματεύσεων (ή επανεξέταση σε περίπτωση απόρριψης του σχεδίου νομοθετικής πράξης) 	<ul style="list-style-type: none"> • Κατάθεση της έκθεσης της επιτροπής (εντολή) • Ανακοίνωση της απόφασης της επιτροπής για έναρξη διαπραγματεύσεων στην Ολομέλεια • Ενδεχομένως αίτηση (από το μέσο ελάχιστο όριο, το 1/10 των βουλευτών του ΕΚ από μία ή περισσότερες πολιτικές ομάδες ή/και από μεμονωμένους βουλευτές, δηλαδή 76 βουλευτές) για ψηφοφορία σχετικά με την απόφαση της επιτροπής για έναρξη διαπραγματεύσεων και, στην περίπτωση μιας τέτοιας αίτησης, μία μοναδική ψηφοφορία κατά τη διάρκεια της ίδιας περιόδου συνόδου ή σε περίπτωση μίνι-συνόδου κατά την επόμενη περίοδο συνόδου • Αν δεν υποβληθεί αίτηση ή δεν απορριφθεί η απόφαση, μπορούν να ξεκινήσουν διοργανικές διαπραγματεύσεις • Εάν η απόφαση απορριφθεί, ο φάκελος καταρχήν θα τεθεί σε ψηφοφορία στην επόμενη περίοδο συνόδου. • Προθεσμία για κατάθεση τροπολογιών • Συζήτηση (η Διάσκεψη των Προέδρων / Ολομέλεια μπορεί ωστόσο να επιλέξει να μη γίνει συζήτηση) • Ψηφοφορία σχετικά με: <ul style="list-style-type: none"> ○ την απόρριψη του σχεδίου νομοθετικής πράξης ○ τροπολογίες στο σχέδιο νομοθετικής πράξης ○ το συνολικό σχέδιο νομοθετικής πράξης, τροποποιημένο ή μη • Ενδεχομένως αναπομπή στην επιτροπή για την έναρξη διαπραγματεύσεων με βάση την εντολή της ολομέλειας (ή επανεξέταση σε περίπτωση απόρριψης του σχεδίου νομοθετικής πράξης)

3.2.2. Πρώτη ανάγνωση του Συμβουλίου

Όπως συμβαίνει και με το Κοινοβούλιο, μετά την παραλαβή πρότασης της Επιτροπής το Συμβούλιο ξεκινά τις προπαρασκευαστικές του εργασίες. Τα δύο θεσμικά όργανα μπορούν να εργάζονται ταυτόχρονα, αλλά η θέση σε πρώτη ανάγνωση του Συμβουλίου δεν μπορεί να εκδοθεί πριν το Κοινοβούλιο διαβιβάσει τη θέση του σε πρώτη ανάγνωση. Το Συμβούλιο μπορεί ενίοτε να εγκρίνει πολιτική συμφωνία, σε αναμονή της θέσης του Κοινοβουλίου σε πρώτη ανάγνωση, η οποία είναι επίσης γνωστή ως «γενική προσέγγιση».

Όπως εξηγείται στο κεφάλαιο 2.2, η πρόταση περνά από τρία επίπεδα στο Συμβούλιο:

- Ομάδα εργασίας
- Coreper
- Συμβούλιο.

Η πρόταση παραπέμπεται προς συζήτηση στη σχετική ομάδα εργασίας. Η εξέταση της πρότασης στη σχετική **ομάδα εργασίας** μπορεί να συμπέσει χρονικά με την εξέταση της ίδιας πρότασης από την αρμόδια επιτροπή του Κοινοβουλίου. Όταν οι συζητήσεις στην ομάδα εργασίας είναι επαρκώς ώριμες και, ανάλογα με τον ευαίσθητο χαρακτήρα ή τη σημασία του προκείμενου φακέλου, οι συζητήσεις μπορούν να ξεκινήσουν ή να συνεχιστούν στην Coreper και σπανιότερα σε επίπεδο Συμβουλίου.

Οι περισσότερες προτάσεις εμφανίζονται αρκετές φορές στην ημερήσια διάταξη της **Coreper**, καθώς γίνεται προσπάθεια να επιλυθούν διαφορές που δεν ξεπεράστηκαν στην ομάδα εργασίας. Η Coreper μπορεί να αποφασίσει να αναπέμψει την πρόταση στην ομάδα εργασίας, ενδεχομένως με προτάσεις συμβιβαστικής λύσης, και μπορεί να παραπέμψει το θέμα στο Συμβούλιο. Στην πρώτη ανάγνωση η Coreper μπορεί επίσης να εκδώσει εντολή διαπραγμάτευσης ενόψει των επικείμενων διοργανικών διαπραγματεύσεων, παρόλο που όλο και περισσότερο η **γενική προσέγγιση**, όπως εγκρίθηκε από το Συμβούλιο, λειτουργεί ως η εντολή του Συμβουλίου.

Τυπικά, ψηφοφορίες πραγματοποιούνται μόνον σε επίπεδο **Συμβουλίου**. Σε επίπεδο ομάδας εργασίας ή Coreper, η Προεδρία του Συμβουλίου προσπαθεί να επιτύχει την ευρύτερη δυνατή συμφωνία ως προς τα περισσότερα από τα ζητήματα που επισημάνθηκαν από τα κράτη μέλη, εκτιμώντας πάντοτε κατά πόσον οι συμβιβαστικές λύσεις θα συγκεντρώσουν την απαιτούμενη πλειοψηφία στο Συμβούλιο. Ο στόχος είναι να καταλήξουν με λίγα ή καθόλου εκκρεμή πολιτικά ζητήματα στη συνεδρίαση του Συμβουλίου, αφού επιλυθούν τα περισσότερα πολιτικά και τεχνικά ζητήματα σε επίπεδο Coreper και ομάδας εργασίας. Η Προεδρία του Συμβουλίου μπορεί επίσης να επιλέξει να διεξαχθούν συζητήσεις στην Coreper ή στο Συμβούλιο, βάσει **εκθέσεων προόδου** που περιγράφουν την πρόοδο που έχει επιτευχθεί και τα κύρια εκκρεμή ζητήματα.

Το Συμβούλιο μπορεί να αποφασίσει να αναπέμψει τις προτάσεις στην Coreper ή στην ομάδα εργασίας και μπορεί να παράσχει καθοδήγηση ή να προτείνει συμβιβαστικές λύσεις. Εάν η Coreper έχει καταφέρει να ολοκληρώσει τις συζητήσεις επί μιας πρότασης, η πρόταση εγγράφεται ως σημείο «Α» στην ημερήσια διάταξη του Συμβουλίου, πράγμα που σημαίνει ότι αναμένεται συμφωνία χωρίς συζήτηση. Ωστόσο,

η συζήτηση για τα σημεία αυτά μπορεί να ανοίξει εκ νέου, εάν το ζητήσουν ένα ή περισσότερα κράτη μέλη. Οποιαδήποτε από τις συνθέσεις του Συμβουλίου μπορεί να εκδώσει πράξη που εμπίπτει στο πεδίο αρμοδιότητας άλλης σύνθεσης.

Εάν το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με **ειδική πλειοψηφία**, ή με **ομοφωνία** εφόσον η Επιτροπή είναι αντίθετη, εγκρίνει τη θέση του Κοινοβουλίου σε πρώτη ανάγνωση (δηλ. αν κάνει δεκτές όλες τις τροπολογίες του Κοινοβουλίου, όπως συμβαίνει, για παράδειγμα, στην περίπτωση συμφωνίας σε πρώτη ανάγνωση), η εν λόγω πράξη εγκρίνεται με τη διατύπωση που αντιστοιχεί στη θέση του Κοινοβουλίου. Εάν το Συμβούλιο δεν είναι σε θέση να αποδεχτεί πλήρως το αποτέλεσμα της πρώτης ανάγνωσης του Κοινοβουλίου, εγκρίνει τη θέση του σε πρώτη ανάγνωση (αρχικά γνωστή ως «κοινή θέση» του Συμβουλίου) και τη διαβιβάζει στο Κοινοβούλιο προκειμένου να προχωρήσει στη δεύτερη ανάγνωση¹. Η Επιτροπή ενημερώνει πλήρως το Κοινοβούλιο για τη θέση της.

Εάν το Κοινοβούλιο έχει υιοθετήσει τη θέση του σε πρώτη ανάγνωση χωρίς συμφωνία με το Συμβούλιο, υπάρχει επίσης δυνατότητα επίτευξης συμφωνίας πριν από τη δεύτερη ανάγνωση του Κοινοβουλίου: πρόκειται για τη λεγόμενη **«συμφωνία σε πρώιμη δεύτερη ανάγνωση»** (άρθρο 72 του Κανονισμού· η διαδικασία αυτή εξηγείται λεπτομερέστερα στο κεφάλαιο 4.3).

¹ Παρόλο που δεν προβλέπεται ρητά στη Συνθήκη, είναι ευρέως αποδεκτό ότι το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία, μπορεί να απορρίψει την πρόταση της Επιτροπής στο σύνολό της. Ωστόσο, στην πράξη, το Συμβούλιο συνήθως δεν απορρίπτει επισήμως τις προτάσεις της Επιτροπής. Αντί γι' αυτό, και σε αντίθεση με το Κοινοβούλιο, θα αποφασίσει απλώς να μην ξεκινήσει ή να μη συνεχίσει τις εργασίες επί ορισμένων προτάσεων της Επιτροπής, οπότε στην πράξη οι προτάσεις παραμένουν μπλοκαρισμένες.

Συνεδρίαση στο Συμβούλιο © Ευρωπαϊκή Ένωση

3.3. Στάδιο δεύτερης ανάγνωσης

Μόλις το Κοινοβούλιο λάβει επισήμως τη θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση¹, ξεκινά το στάδιο της δεύτερης ανάγνωσης. Στη δεύτερη ανάγνωση, οι δύο συννομοθέτες δεσμεύονται από αυστηρές προθεσμίες, όπως ορίζεται στη Συνθήκη: καθένας από τους συννομοθέτες διαθέτει προθεσμία τριών μηνών με δυνατότητα παράτασης κατά ένα μήνα, προθεσμία η οποία για το Κοινοβούλιο ξεκινάει από την ανακοίνωση της θέσης του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση στην Ολομέλεια². Στη δεύτερη ανάγνωση, το Κοινοβούλιο μπορεί να εγκρίνει, να απορρίψει ή να τροποποιήσει τη θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση³.

¹ Όπως ορίζεται στην παράγραφο 20 της κοινής δήλωσης σχετικά με την εφαρμογή στην πράξη της διαδικασίας συναπόφασης ([EE C 145 της 30.6.2007, σ. 5](#)) το Συμβούλιο κατά κανόνα διαβουλεύεται με το Κοινοβούλιο σχετικά με τη χρονική στιγμή της διαβίβασης της θέσης του Συμβουλίου, προκειμένου να εξασφαλιστεί η μέγιστη αποτελεσματικότητα. Είναι σημαντικό να διασφαλιστεί η πλήρης χρήση των τριών ή τεσσάρων μηνών που διατίθενται και να ληφθούν υπόψη, για παράδειγμα, οι περίοδοι διακοπών.

² Σύμφωνα με το άρθρο 294 παράγραφος 14, η προθεσμία των τριών μηνών, όπως προβλέπεται στην παράγραφο 7, μπορεί να παραταθεί κατά ένα μήνα το πολύ. Σε γενικές γραμμές, το Κοινοβούλιο χρησιμοποιεί την εν λόγω δυνατότητα παράτασης, διότι συνήθως οι τρεις μήνες αποδεικνύονται πολύ σύντομο διάστημα.

³ Σε περίπτωση που το Κοινοβούλιο δεν λάβει απόφαση με την παρέλευση της προθεσμίας, η πράξη θεωρείται εγκριθείσα σύμφωνα με τη θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση. Ωστόσο, αυτό δεν συνέβη ποτέ στην πράξη.

3.3.1. Δεύτερη ανάγνωση του Κοινοβουλίου

Στάδιο της εξέτασης σε επιτροπή

Ο εισηγητής (συνήθως ο ίδιος βουλευτής που συνέταξε την έκθεση για την πρώτη ανάγνωση) καταρτίζει ένα σχέδιο σύστασης το οποίο πρόκειται να υποβληθεί από την αρμόδια επιτροπή (την ίδια επιτροπή που ήταν αρμόδια σε πρώτη ανάγνωση) στην ολομέλεια, και όπου προτείνεται η έγκριση, η τροποποίηση ή η απόρριψη της θέσης του Κοινοβουλίου σε πρώτη ανάγνωση.

Το σχέδιο σύστασης περιέχει τις τροπολογίες που πρότεινε ο εισηγητής. Μόνο τα τακτικά ή αναπληρωματικά μέλη της αρμόδιας επιτροπής μπορούν να καταθέσουν προτάσεις για απόρριψη και συμπληρωματικές τροπολογίες. Ωστόσο, στη δεύτερη ανάγνωση ισχύουν ορισμένοι περαιτέρω περιορισμοί ως προς το παραδεκτό των τροπολογιών. Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 68 παράγραφος 2 του Κανονισμού, τροπολογίες στη θέση του Συμβουλίου είναι παραδεκτές μόνον εφόσον αποσκοπούν:

- στη συνολική ή μερική αποκατάσταση της θέσης που ενέκρινε το Κοινοβούλιο κατά την πρώτη ανάγνωσή του, ή
- στην επίτευξη συμβιβασμού μεταξύ της θέσης του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, ή
- στην τροποποίηση ενός τμήματος του κειμένου της θέσης του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση, το οποίο δεν περιλαμβανόταν στην αρχική πρόταση της Επιτροπής ή διαφέρει ως προς το περιεχόμενο από αυτήν, ή
- στο να ληφθεί υπόψη ένα νέο γεγονός ή νομική κατάσταση που δημιουργήθηκε μετά την έγκριση της θέσης του Κοινοβουλίου κατά την πρώτη ανάγνωση.

Ο πρόεδρος της αρμόδιας επιτροπής και ο Πρόεδρος του Κοινοβουλίου αποφαινόμενοι σχετικά με το παραδεκτό των τροπολογιών στο στάδιο της επιτροπής και της Ολομέλειας αντιστοίχως. Η απόφασή τους είναι οριστική (άρθρο 68 του Κανονισμού). Εάν μετά την πρώτη ανάγνωση έχουν πραγματοποιηθεί εκλογές και το Κοινοβούλιο δεν έχει ζητήσει από την Επιτροπή να παραπέμψει εκ νέου την πρότασή της στο Κοινοβούλιο¹, μπορούν να αποφασίσουν την αναστολή αυτών των περιορισμών του παραδεκτού.

Στη δεύτερη ανάγνωση δεν προβλέπεται ρόλος για γνωμοδοτικές επιτροπές. Ωστόσο, οι συνδεδεμένες επιτροπές σύμφωνα με το άρθρο 57 του Κανονισμού εμπλέκονται στη διαδικασία των διαπραγματεύσεων².

Όπως και στην πρώτη ανάγνωση, το σχέδιο σύστασης και οι επιπρόσθετες τροπολογίες μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο άτυπων συνομιλιών μεταξύ του εισηγητή και των σκιωδών εισηγητών, προκειμένου να επιτευχθεί όσο το δυνατόν μεγαλύτερος συμβιβασμός μεταξύ των θέσεων, κάτι που μπορεί να οδηγήσει σε συμβιβαστικές τροπολογίες οι οποίες στη συνέχεια τίθενται σε ψηφοφορία.

¹ Άρθρο 68 παράγραφος 2 του Κανονισμού σε συνδυασμό με το άρθρο 61 του Κανονισμού.

² Βλέπε την ερμηνεία του άρθρου 57 του Κανονισμού από την Επιτροπή Συνταγματικών Υποθέσεων (AFCO): «Η απόφαση της Διάσκεψης των Προέδρων να εφαρμοστεί η διαδικασία συνδεδεμένων επιτροπών εφαρμόζεται σε όλα τα στάδια της εν λόγω διαδικασίας.»

Στη δεύτερη ανάγνωση, η αρμόδια επί της ουσίας επιτροπή μπορεί να ξεκινήσει διαπραγματεύσεις με το Συμβούλιο ανά πάσα στιγμή αφού της διαβιβαστεί η θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση, έχοντας ως εντολή της τη θέση του Κοινοβουλίου σε πρώτη ανάγνωση. Όταν η θέση του Συμβουλίου περιλαμβάνει στοιχεία που δεν καλύπτονται από την πρόταση της Επιτροπής ή από τη θέση του Κοινοβουλίου κατά την πρώτη ανάγνωση, η επιτροπή μπορεί να εγκρίνει κατευθυντήριες γραμμές για την διαπραγματευτική ομάδα (βλ. άρθρο 73 του Κανονισμού και Κεφάλαιο 4.3.1)

Η αρμόδια επιτροπή αποφασίζει με απλή πλειοψηφία των μελών της (δηλαδή με πλειοψηφία των ψηφισάντων). Μετά την ψηφοφορία στην αρμόδια επιτροπή, η σύσταση κατατίθεται για ψηφοφορία στην Ολομέλεια.

Στάδιο της εξέτασης στην Ολομέλεια

Η σύσταση για δεύτερη ανάγνωση, όπως εγκρίθηκε από την επιτροπή, ή, σε περίπτωση συμφωνίας σε δεύτερη ανάγνωση, το κείμενο της προσωρινής συμφωνίας, κατατίθεται για ψηφοφορία στην Ολομέλεια. Μπορούν να κατατεθούν πρόσθετες τροπολογίες στο στάδιο της Ολομέλειας, αλλά μόνο από την αρμόδια επιτροπή, μια πολιτική ομάδα ή τουλάχιστον 38 βουλευτές (χαμηλό ελάχιστο όριο).

Πριν από την ψηφοφορία στην Ολομέλεια, ο Πρόεδρος του Κοινοβουλίου μπορεί να ζητήσει από την Επιτροπή να γνωστοποιήσει τη θέση της και από το Συμβούλιο να προβεί σε παρατηρήσεις.

Το Κοινοβούλιο μπορεί να εγκρίνει τη θέση του Συμβουλίου κατά την πρώτη ανάγνωση χωρίς τροποποίηση (είτε ως αποτέλεσμα συμφωνίας σε πρώιμη δεύτερη ανάγνωση είτε επειδή οι προτεινόμενες τροπολογίες δεν εγκρίνονται από την Ολομέλεια). Εάν δεν έχουν κατατεθεί ή εγκριθεί από την πλειοψηφία των βουλευτών που απαρτίζουν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (δηλαδή τουλάχιστον 376 ψήφους υπέρ σε ένα δυνητικό σύνολο 751) τροπολογίες ή πρόταση απόρριψης, ο Πρόεδρος ανακοινώνει απλώς ότι η προτεινόμενη πράξη έχει εγκριθεί οριστικά. Σε αυτές τις περιπτώσεις δεν γίνεται επίσημη ψηφοφορία.

Εάν το Κοινοβούλιο εγκρίνει ή απορρίψει τη θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση, ολοκληρώνεται η νομοθετική διαδικασία. Σε περίπτωση απόρριψης, μπορεί να γίνει επανεκκίνηση της διαδικασίας μόνο με νέα πρόταση της Επιτροπής

3.3.2. Δεύτερη ανάγνωση του Συμβουλίου

Μόλις το Κοινοβούλιο ολοκληρώσει τη δεύτερή του ανάγνωση και διαβιβάσει τη θέση του στο Συμβούλιο, το τελευταίο διαθέτει τρεις ακόμη μήνες (ή τέσσερις εφόσον έχει ζητηθεί παράταση, βλ. την αρχή της παραγράφου 3.3) για να ολοκληρώσει τη δεύτερή του ανάγνωση.

Κατά τη δεύτερη ανάγνωση, το Συμβούλιο μπορεί να εγκρίνει τις τροπολογίες του Κοινοβουλίου με ειδική πλειοψηφία, ή με ομοφωνία εφόσον η Επιτροπή είναι αντίθετη σε τροπολογία του Κοινοβουλίου. Στην περίπτωση αυτή η πράξη εγκρίνεται.

Εάν το Συμβούλιο δεν κάνει δεκτές όλες τις τροπολογίες του Κοινοβουλίου, συγκαλείται η επιτροπή συνδιαλλαγής, σύμφωνα με τη Συνθήκη.

3.4. Συνδιαλλαγή και στάδιο τρίτης ανάγνωσης

Η συνδιαλλαγή συνίσταται σε διαπραγματεύσεις μεταξύ του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου στο πλαίσιο της Επιτροπής Συνδιαλλαγής, με στόχο την επίτευξη συμφωνίας υπό μορφή «κοινού σχεδίου» (βλ. επίσης το Κεφάλαιο 5 για λεπτομερέστερη περιγραφή).

Η **Επιτροπή Συνδιαλλαγής** αποτελείται από δύο αντιπροσωπείες:

- την αντιπροσωπεία του Συμβουλίου, που απαρτίζεται από έναν εκπρόσωπο από κάθε κράτος μέλος (υπουργοί ή εκπρόσωποί τους) και
- την αντιπροσωπεία του Κοινοβουλίου, που απαρτίζεται από ίσο αριθμό βουλευτών και στην οποία πρόεδρος είναι ένας εκ των **τριών αρμόδιων για τη συνδιαλλαγή Αντιπροέδρων**.

Συνεπώς, η Επιτροπή Συνδιαλλαγής επί του παρόντος αποτελείται από 56 (28+28) μέλη. Η Επιτροπή εκπροσωπείται από τον αρμόδιο Επίτροπο για τον φάκελο και είναι επιφορτισμένη με τη λήψη όλων των αναγκαίων πρωτοβουλιών προκειμένου να υπάρξει συμβιβασμός μεταξύ των θέσεων του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Η Επιτροπή Συνδιαλλαγής πρέπει να συγκληθεί εντός έξι εβδομάδων (ή οκτώ, εφόσον συμφωνηθεί παράταση) από την ημερομηνία κατά την οποία το Συμβούλιο θα ολοκληρώσει τη δεύτερή του ανάγνωση και θα κοινοποιήσει επισήμως στο Κοινοβούλιο ότι δεν είναι σε θέση να αποδεχθεί όλες τις τροπολογίες που κατέθεσε το Κοινοβούλιο σε δεύτερη ανάγνωση. Η Επιτροπή Συνδιαλλαγής συγκροτείται ξεχωριστά για κάθε νομοθετική πρόταση που απαιτεί συνδιαλλαγή και έχει στη διάθεσή της έξι ακόμη εβδομάδες (ή οκτώ εβδομάδες, εφόσον συμφωνηθεί παράταση) για να καταλήξει σε συνολική συμφωνία υπό μορφή «**κοινού σχεδίου**», το οποίο χρειάζεται ακολούθως να εγκριθεί επίσημα από το Κοινοβούλιο και από το Συμβούλιο. Στην πράξη, λόγω των σχετικά μικρών χρονικών πλαισίων για την επίτευξη συμφωνίας, οι άτυπες διαπραγματεύσεις ξεκινούν, κατά γενικό κανόνα, προτού συγκληθεί επισήμως η Επιτροπή Συνδιαλλαγής.

Εάν η Επιτροπή Συνδιαλλαγής δεν καταλήξει σε συμφωνία ή εάν το Κοινοβούλιο (αποφασίζοντας με απλή πλειοψηφία) ή το Συμβούλιο (αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία) δεν εγκρίνουν εντός έξι εβδομάδων (ή εντός οκτώ εβδομάδων, εφόσον συμφωνηθεί παράταση) το «κοινό σχέδιο» σε τρίτη ανάγνωση, η πράξη θεωρείται ότι δεν έχει εγκριθεί.

4. ΔΙΟΡΓΑΝΙΚΕΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΙΣ

4.1. Εισαγωγή

Μετά τη Συνθήκη του Άμστερνταμ, η οποία εισήγαγε τη δυνατότητα των συννομοθετών να καταλήγουν σε συμφωνία σε πρώτη ανάγνωση, είναι δυνατή η διευκόλυνση της ολοκλήρωσης της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας σε όλα τα στάδια της διαδικασίας (βλ. Πλαίσιο 10 μετά την παράγραφο 4.4.3)¹. Η σχετική πρακτική κωδικοποιήθηκε στην κοινή δήλωση σχετικά με την εφαρμογή στην πράξη της διαδικασίας συναπόφασης (βλ. Πλαίσιο 1), σύμφωνα με την οποία «τα όργανα συνεργάζονται με καλή πίστη καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας προκειμένου να επιτυγχάνουν τη μέγιστη δυνατή προσέγγιση των θέσεων τους και έτσι να ανοίγουν τον δρόμο, κατά περίπτωση, για την έκδοση της σχετικής πράξης σε αρχικό στάδιο της διαδικασίας». Ο συμβιβασμός των θέσεων επιτυγχάνεται μέσω άτυπων συνεδριάσεων διοργανικών διαπραγματεύσεων υπό τη μορφή συνεδριάσεων τριμερούς διαλόγου.

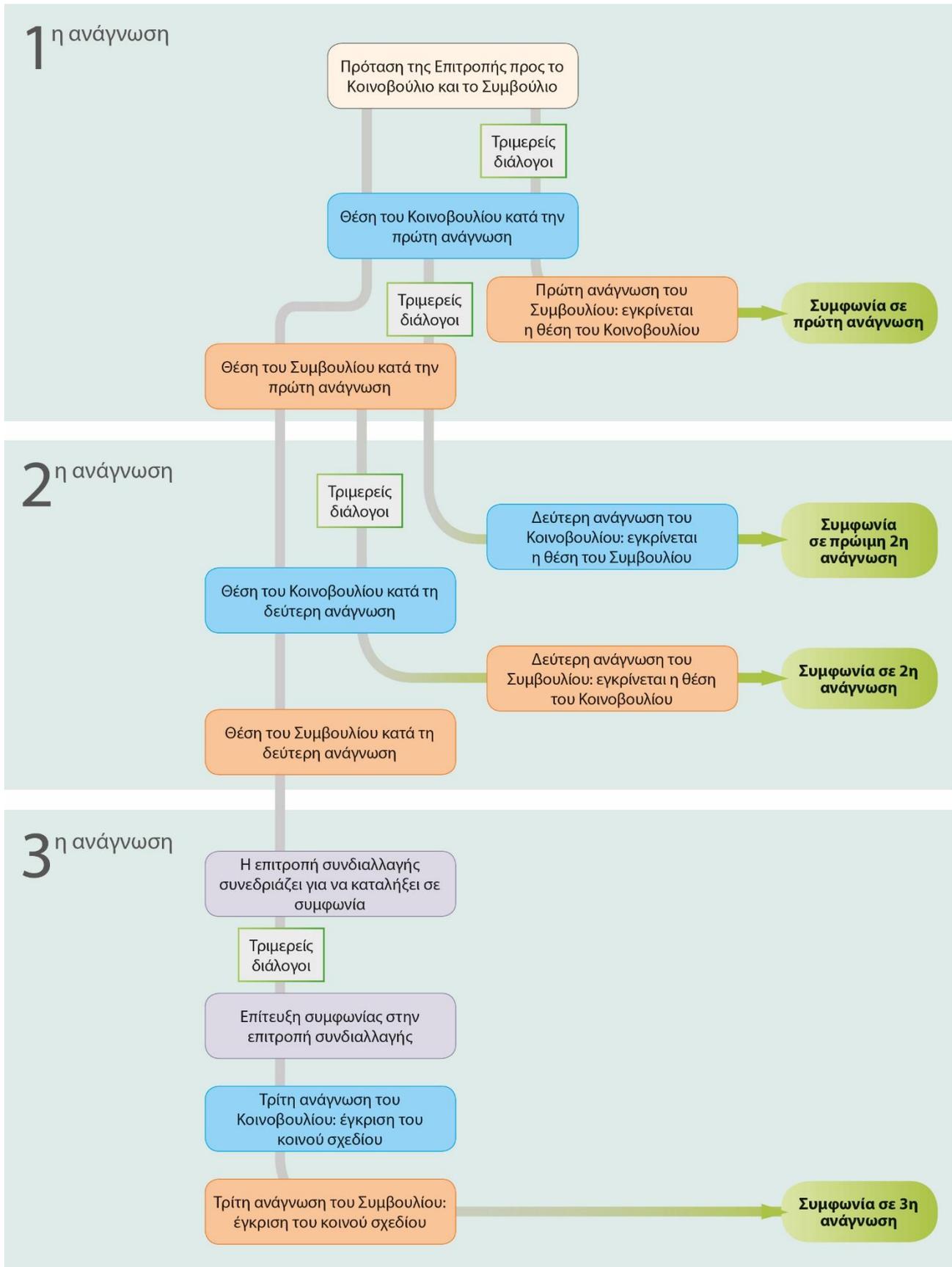

Τριμερής διάλογος © Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (2017)

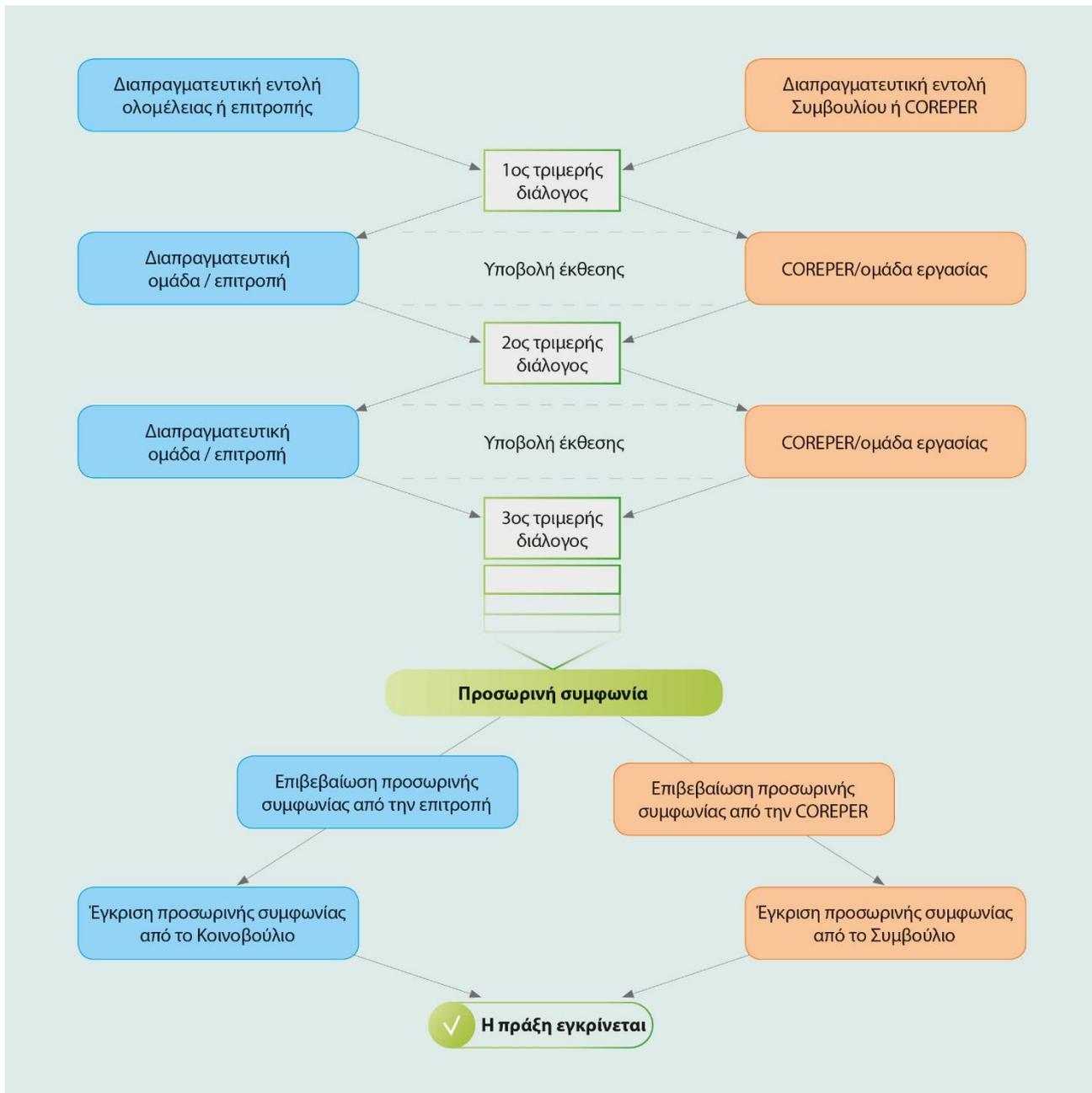
Η αναθεώρηση του Κανονισμού του Κοινοβουλίου, που τέθηκε σε ισχύ την 16η Ιανουαρίου 2017, έδωσε την ευκαιρία για ενίσχυση της διαφάνειας των διοργανικών νομοθετικών διαπραγματεύσεων (βλ. επίσης παράγραφο 4.5). Η μεταρρύθμιση αυτή στηρίζεται στις διατάξεις που θεσπίστηκαν στα τέλη του 2012, σχετικά με την έκδοση της διαπραγματευτικής εντολής του Κοινοβουλίου και τη διεξαγωγή των διαπραγματεύσεων. Οι διατάξεις του Κανονισμού αναμορφώθηκαν εντελώς για την περαιτέρω ενίσχυση της κοινοβουλευτικής λογοδοσίας και τον έλεγχο των νομοθετικών διαπραγματεύσεων, ιδίως μέσω της ενίσχυσης του ρόλου της Ολομέλειας κατά τη λήψη απόφασης σχετικά με την έναρξη των διαπραγματεύσεων και την εντολή.

¹ Για μια ιστορική επισκόπηση, βλ. την έκθεση της Διάσκεψης με θέμα «[20 χρόνια συναπόφασης](#)» της 5ης Νοεμβρίου 2013.

Διάφορα βήματα για την επίτευξη συμφωνίας στο πλαίσιο της συνηθούς νομοθετικής διαδικασίας

Διαδικασία διοργανικών διαπραγματεύσεων

4.2. Τριμερείς διάλογοι

Για να εγκριθεί μια πράξη στο πλαίσιο της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας, οι συννομοθέτες πρέπει, σε κάποιο σημείο της διαδικασίας, να συμφωνήσουν σε ένα κοινό κείμενο αποδεκτό τόσο από το Κοινοβούλιο όσο και από το Συμβούλιο. Αυτό προϋποθέτει τα θεσμικά όργανα να συζητήσουν μεταξύ τους, κάτι που πραγματοποιείται υπό τη μορφή τριμερών διαλόγων: πρόκειται για άτυπες τριμερείς συνεδριάσεις επί νομοθετικών προτάσεων μεταξύ εκπροσώπων του Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής. Τριμερείς διάλογοι μπορεί να πραγματοποιηθούν σε οποιοδήποτε στάδιο της νομοθετικής διαδικασίας και μπορούν να οδηγήσουν στις

λεγόμενες συμφωνίες κατά την «πρώτη ανάγνωση», την «πρώιμη δεύτερη ανάγνωση» ή τη «δεύτερη ανάγνωση», ή σε «κοινό σχέδιο» κατά τη διάρκεια της διαδικασίας συνδιαλλαγής. Οι τριμερείς διάλογοι συνίστανται σε πολιτικές διαπραγματεύσεις, αν και μπορεί να προηγηθούν προπαρασκευαστικές τεχνικές συνεδριάσεις (στις οποίες παρευρίσκονται εμπειρογνώμονες των τριών θεσμικών οργάνων). Το βασικό εργαλείο εργασίας είναι το τετράστηλο έγγραφο: στις πρώτες τρεις στήλες παρουσιάζονται αντιστοίχως οι θέσεις καθενός εκ των τριών θεσμικών οργάνων, ενώ η τελευταία προορίζεται για συμβιβαστικές προτάσεις¹. Κατά τη διάρκεια των τριμερών συνεδριάσεων, στις οποίες προεδρεύει ο συννομοθέτης που φιλοξενεί τη συνεδρίαση (δηλαδή είτε το Κοινοβούλιο είτε το Συμβούλιο), κάθε θεσμικό όργανο εξηγεί τη θέση του και διεξάγεται συζήτηση με στόχο την επίτευξη συμβιβασμού.

Η Επιτροπή λειτουργεί ως διαμεσολαβητής για τη διευκόλυνση της συμφωνίας μεταξύ των συννομοθετών. Οι συμμετέχοντες στους τριμερείς διαλόγους λειτουργούν βάσει των διαπραγματευτικών εντολών που τους έχουν δώσει τα αντίστοιχα θεσμικά τους όργανα. Οι τρεις αντιπροσωπείες εξετάζουν, σε άτυπο πλαίσιο, πιθανούς διαύλους συμβιβασμού και υποβάλλουν αναφορά ή ζητούν νέες οδηγίες σε τακτική βάση σύμφωνα με τους εσωτερικούς κανονισμούς των αντίστοιχων θεσμικών οργάνων τους, δηλαδή μέσω της διαπραγματευτικής ομάδας και/ή στην επιτροπή για το Κοινοβούλιο, στην Coreper ή στην αρμόδια ομάδα εργασίας για το Συμβούλιο (βλ. το διάγραμμα ροής παρακάτω).

Οποιαδήποτε συμφωνία στο πλαίσιο των τριμερών διαλόγων είναι προσωρινή και πρέπει να εγκριθεί βάσει των επίσημων διαδικασιών που ισχύουν σε κάθε θεσμικό όργανο (για το Κοινοβούλιο, βλ. άρθρο 74 του Κανονισμού).

Η συχνότητα καθώς και ο αριθμός των τριμερών διαλόγων εξαρτώνται από τη φύση του προκείμενου φακέλου και από συγκεκριμένες πολιτικές συνθήκες (για παράδειγμα, το τέλος της κοινοβουλευτικής περιόδου). Λόγω του εκ περιτροπής χαρακτήρα της Προεδρίας του Συμβουλίου, υπάρχει συνήθως μια ώθηση εκ μέρους κάθε Προεδρίας του Συμβουλίου να περατώνονται ορισμένοι φάκελοι πριν από το τέλος της αντίστοιχης Προεδρίας.

Θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι, σε σύγκριση με τα πρώτα χρόνια της διαδικασίας συναπόφασης, η πιο θεσμοθετημένη χρήση των τριμερών διαλόγων έχει ενισχύσει τη διαφάνεια και τη λογοδοσία εντός του Κοινοβουλίου (δεδομένου ότι όλες οι πολιτικές ομάδες έχουν πρόσβαση σε όλες τις πληροφορίες και τις συνεδριάσεις) και την ποιότητα των διοργανικών διαπραγματεύσεων.

4.3. Διαδικασία για την έναρξη διοργανικών διαπραγματεύσεων

Πριν από την έναρξη διοργανικών διαπραγματεύσεων, κάθε θεσμικό όργανο πρέπει να δώσει το πράσινο φως στους διαπραγματευτές του (βλ. παράγραφο 4.4) για την έναρξη τέτοιων διαπραγματεύσεων βάσει διαπραγματευτικής εντολής, στο πλαίσιο της οποίας

¹ Σε ορισμένες διαπραγματεύσεις το έγγραφο μπορεί να περιέχει διαφορετικό αριθμό στηλών.

θα πρέπει να κινηθούν. Οι διαδικασίες για την έναρξη διαπραγματεύσεων διαφέρουν ανά θεσμικό όργανο.

4.3.1. Κοινοβούλιο

Διαπραγματεύσεις πριν από την πρώτη ανάγνωση του Κοινοβουλίου

Στο Κοινοβούλιο είναι εν τέλει η ολομέλεια που αποφασίζει αν θα ολοκληρωθεί η πρώτη ανάγνωση του Κοινοβουλίου ή αν θα επιτραπεί στην επιτροπή να ξεκινήσει διαπραγματεύσεις. Η πρόθεση για έναρξη διαπραγματεύσεων είναι απόφαση που μπορεί να ληφθεί σε επίπεδο επιτροπής με την έκθεση της επιτροπής ως εντολή, η οποία ακολούθως πρέπει να εγκριθεί στην Ολομέλεια (άρθρο 71 του Κανονισμού). Εάν δεν εγκριθεί ή ελλείψει τέτοιας απόφασης της επιτροπής, η Ολομέλεια μπορεί επίσης να αποφασίσει να αναπέμψει έναν φάκελο ώστε να δώσει στην αρμόδια επιτροπή τη δυνατότητα να ξεκινήσει διαπραγματεύσεις με βάση τις τροπολογίες που έχουν εγκριθεί από την Ολομέλεια (άρθρο 59 παράγραφος 4 του Κανονισμού).

- *Απόφαση της επιτροπής για έναρξη διαπραγματεύσεων σε πρώτη ανάγνωση*

Εάν η αρμόδια επιτροπή αποφασίσει να αρχίσει διαπραγματεύσεις σε πρώτη ανάγνωση, με την έκθεση της επιτροπής ως εντολή, η απόφαση αυτή απαιτεί ειδική πλειοψηφία σε επίπεδο επιτροπής.

Στη συνέχεια, η απόφαση πρέπει να ανακοινωθεί στην αρχή της περιόδου συνόδου που ακολουθεί την έγκριση στην επιτροπή (κατά κανόνα στις 17.00 το απόγευμα της Δευτέρας σε σύνοδο στο Στρασβούργο και στις 15.00 το απόγευμα της Τετάρτης σε μίνι-σύνοδο στις Βρυξέλλες). Έως το τέλος της ημέρας που ακολουθεί την ανακοίνωση, πολιτικές ομάδες ή βουλευτές των οποίων ο αριθμός ανέρχεται τουλάχιστον στο μέσο ελάχιστο όριο (δηλαδή 76 βουλευτές του ΕΚ) μπορούν να ζητήσουν μία μοναδική ψηφοφορία σχετικά με την απόφαση της επιτροπής (σε περίπτωση συνόδου στο Στρασβούργο, η εν λόγω ψηφοφορία θα λάβει χώρα κατά τη διάρκεια της ίδιας περιόδου συνόδου). Ελλείψει τέτοιων αιτημάτων εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας, η επιτροπή μπορεί να ξεκινήσει διαπραγματεύσεις.

Εάν ζητηθεί ψηφοφορία, η Ολομέλεια μπορεί, με απλή πλειοψηφία, να εγκρίνει την απόφαση της επιτροπής—και η επιτροπή μπορεί να αρχίσει διαπραγματεύσεις αμέσως μετά.

Εάν η Ολομέλεια απορρίψει την απόφαση της επιτροπής για έναρξη διαπραγματεύσεων, η έκθεση θα συμπεριληφθεί στην ημερήσια διάταξη της επόμενης περιόδου συνόδου, σύμφωνα με το άρθρο 59 του Κανονισμού, για συνήθη ψηφοφορία στην ολομέλεια, ενώ θα οριστεί προθεσμία για την κατάθεση τροπολογιών.

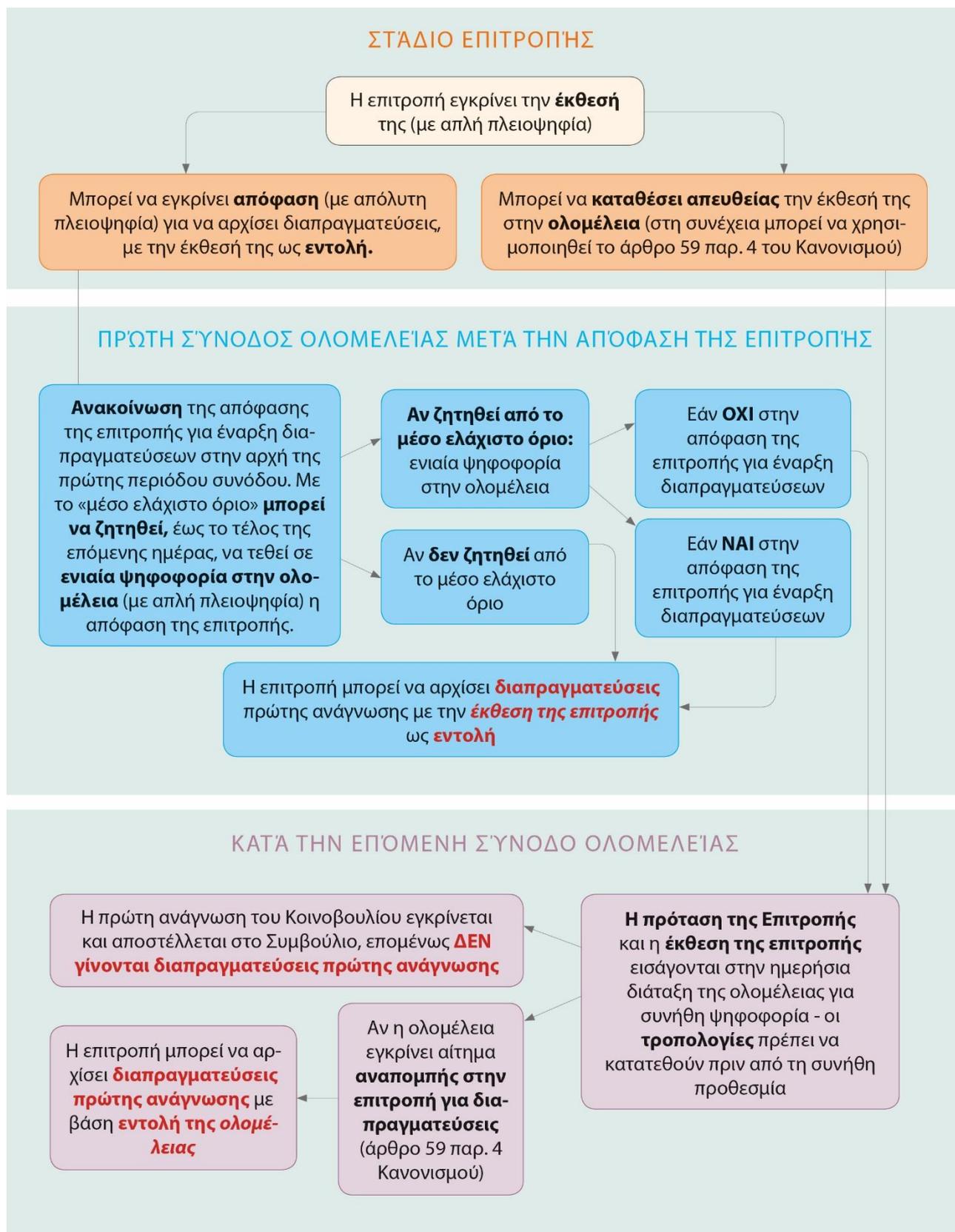
- *Απόφαση της Ολομέλειας για έναρξη διαπραγματεύσεων (με ή χωρίς προηγούμενη απόφαση της επιτροπής)*

Μετά την απόρριψη της απόφασης της επιτροπής ή ελλείψει τέτοιας απόφασης, το σχέδιο νομοθετικής πράξης, οι τροπολογίες σε επιτροπή που αποτελούν την έκθεσή της και οι τροπολογίες που έχουν κατατεθεί από πολιτικές ομάδες ή από τουλάχιστον

38 βουλευτές τίθενται σε ψηφοφορία στην ολομέλεια για να ολοκληρωθεί η πρώτη ανάγνωση του Κοινοβουλίου.

Ωστόσο, ακριβώς πριν από την ολοκλήρωση της πρώτης ανάγνωσης, ο Πρόεδρος, ο εισηγητής της αρμόδιας επιτροπής, μια πολιτική ομάδα ή 38 βουλευτές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (χαμηλό ελάχιστο όριο) μπορούν να ζητήσουν από την ολομέλεια να αναπέμψει τον φάκελο στην επιτροπή για διοργανικές διαπραγματεύσεις σύμφωνα με το άρθρο 60 του Κανονισμού, αίτημα το οποίο στη συνέχεια τίθεται σε ψηφοφορία.

Έγκριση διαπραγματευτικών εντολών στο Κοινοβούλιο ενόψει διαπραγματεύσεων σε πρώτη ανάγνωση

Διαπραγματεύσεις πριν από την πρώτη ανάγνωση του Συμβουλίου (άρθρο 72 του Κανονισμού):

Εάν η αρμόδια επιτροπή επιθυμεί την έναρξη διοργανικών διαπραγματεύσεων, αφού το Κοινοβούλιο υιοθετήσει τη θέση του σε πρώτη ανάγνωση στην Ολομέλεια και πριν το Συμβούλιο ολοκληρώσει την πρώτη του ανάγνωση (**διαπραγματεύσεις σε πρώτη δευτέρα ανάγνωση**), πρέπει να αποφασίσει με ειδική πλειοψηφία· απαιτείται ανακοίνωση της απόφασης αυτής στην ολομέλεια, αλλά μόνο προς ενημέρωση.

Η θέση του Κοινοβουλίου κατά την πρώτη ανάγνωση συνιστά την εντολή για τις διαπραγματεύσεις. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο, αντιθέτως προς τις διαπραγματεύσεις της πρώτης ανάγνωσης, η απόφαση της επιτροπής δεν μπορεί να προσβληθεί από την Ολομέλεια. Οι διαπραγματεύσεις μπορούν να ξεκινήσουν αμέσως μετά την απόφαση της επιτροπής.

Διαπραγματεύσεις πριν από τη δεύτερη ανάγνωση του Κοινοβουλίου (άρθρο 73 του Κανονισμού):

Για να αποφασίσει να προβεί σε διαπραγματεύσεις πριν από τη δεύτερη ανάγνωση του Κοινοβουλίου, η αρμόδια επιτροπή δεν χρειάζεται παρά απλή πλειοψηφία. Μπορεί να αποφασίσει να ξεκινήσει διαπραγματεύσεις ανά πάσα στιγμή αφότου της έχει διαβιβαστεί η θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση. Η θέση του Κοινοβουλίου κατά την πρώτη ανάγνωση συνιστά την εντολή της, αλλά η επιτροπή μπορεί να εγκρίνει πρόσθετες κατευθυντήριες γραμμές για τη διαπραγματευτική ομάδα, μεταξύ άλλων με τη μορφή τροπολογιών στη θέση του Συμβουλίου, εάν η θέση αυτή περιλαμβάνει στοιχεία που δεν καλύπτονται στην πρόταση της Επιτροπής ή στην πρώτη ανάγνωση του Κοινοβουλίου.

4.3.2. Συμβούλιο

Δεν υπάρχει επίσημη απαίτηση σχετικά με το επίπεδο στο οποίο πρέπει να ληφθούν οι εντολές διαπραγμάτευσης για την πρώτη ανάγνωση (δηλαδή σε επίπεδο Coreper ή Συμβουλίου). Το Συμβούλιο έχει την τάση να υιοθετεί όλο και περισσότερο αυτές τις εντολές σε επίπεδο Συμβουλίου υπό τη μορφή **γενικής προσέγγισης** (με ειδική πλειοψηφία, αν και στην πράξη δεν γίνεται ψηφοφορία), η οποία αποτελεί δημόσιο έγγραφο. Στη δεύτερη ανάγνωση, η θέση του Συμβουλίου κατά την πρώτη ανάγνωση συνιστά την εντολή.

4.3.3. Επιτροπή

Η πρόταση της Επιτροπής για σχέδιο νομοθετικής πράξης αποτελεί τη διαπραγματευτική εντολή της. Σε όλα τα στάδια της νομοθετικής διαδικασίας, οι αλλαγές θέσεων της Επιτροπής στις διοργανικές διαπραγματεύσεις καταρτίζονται από

την Ομάδα Διοργανικών Σχέσεων (**GRI**)¹. Η GRI συνέρχεται σε σχεδόν εβδομαδιαία βάση και, μεταξύ άλλων, συζητά και συμφωνεί επί της γραμμής που πρέπει να ακολουθήσει η Επιτροπή κατά τους επερχόμενους τριμερείς διαλόγους επί όλων των υπό διαπραγμάτευση φακέλων. Οι εκπρόσωποι της Επιτροπής που συμμετέχουν σε τριμερείς διαλόγους μπορούν κανονικά να συμφωνήσουν μόνο «ad referendum» σε σημαντικές αλλαγές που έχουν συμφωνήσει οι συννομοθέτες επί των νομοθετικών προτάσεων της Επιτροπής, εκτός εάν ή μέχρις ότου εγκριθούν επισήμως αναθεωρημένες θέσεις της Επιτροπής από το Σώμα των Επιτρόπων.

4.4. Παράγοντες στις διοργανικές διαπραγματεύσεις

4.4.1. Κοινοβούλιο

Η αναθεώρηση του Κανονισμού του Κοινοβουλίου του 2017 δεν άλλαξε τις διατάξεις σχετικά με τη σύνθεση της διαπραγματευτικής ομάδας του Κοινοβουλίου, όπου ισχύουν όσα προβλέπονταν ήδη στον Κανονισμό το 2012. Της ομάδας του Κοινοβουλίου ηγείται ο εισηγητής και προεδρεύει ο πρόεδρος της αρμόδιας επιτροπής, ο οποίος μπορεί επίσης να ορίσει έναν αντιπρόεδρο ως αναπληρωτή. Στους τριμερείς διαλόγους τούτο συχνά σημαίνει ότι ο πρόεδρος (ή ο αντιπρόεδρος) ή η Προεδρία του Συμβουλίου προεδρεύει των συνεδριάσεων (ανάλογα με το αν η συνεδρίαση διεξάγεται στους χώρους του Κοινοβουλίου ή του Συμβουλίου). Επιπλέον, ο πρόεδρος μπορεί να επικεντρώνεται σε πιο οριζόντια ζητήματα, ενώ ο εισηγητής υπερασπίζεται τη θέση του Κοινοβουλίου σχετικά με έναν συγκεκριμένο φάκελο. Όπως προβλέπεται ρητά στον Κανονισμό του Κοινοβουλίου, η διαπραγματευτική ομάδα περιλαμβάνει επίσης τουλάχιστον τους σκιώδεις εισηγητές από κάθε πολιτική ομάδα που επιθυμεί να συμμετάσχει.

Στους τριμερείς διαλόγους η διαπραγματευτική ομάδα επικουρείται από μια **ομάδα έργου** που συντονίζεται από τη γραμματεία της αρμόδιας επιτροπής (βλ. παράγραφο 3.2.1)

4.4.2. Συμβούλιο

Το Συμβούλιο συνήθως εκπροσωπείται από την Προεδρία σε επίπεδο Προέδρου της Coreper II ή της Coreper I, ανάλογα με το θέμα, και κατ' εξαίρεση από τον αρμόδιο υπουργό, στην περίπτωση πολιτικά σημαντικών φακέλων. Ωστόσο, δεδομένου του μεγάλου αριθμού τριμερών διαλόγων, και ανάλογα με τον χαρακτήρα του φακέλου και την πρακτική του κράτους μέλους που ασκεί την εκ περιτροπής Προεδρία του Συμβουλίου, τριμερείς διάλογοι μπορούν επίσης να διεξάγονται από τους αρμόδιους προέδρους των ομάδων εργασίας. Χρήσιμες επιπλέον επαφές για το Κοινοβούλιο κατά

¹ Όργανο εντός της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, με την αποστολή να συντονίζει τις πολιτικές, νομοθετικές και διοικητικές σχέσεις με τα άλλα θεσμικά όργανα και ιδίως με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Η GRI απαρτίζεται από τους αναπληρωτές επικεφαλής των γραφείων όλων των Επιτρόπων, καθώς είναι επιφορτισμένοι με το καθήκον της παρακολούθησης των διοργανικών υποθέσεων. Συνεδριάζει, καταρχήν, μία φορά την εβδομάδα. Διεκπεραιώνει, ειδικότερα, τους φακέλους που εξετάζονται από το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο που είναι ευαίσθητοι από θεσμική άποψη, ορισμένοι από τους οποίους υπάγονται στη συνήθη νομοθετική διαδικασία.

το στάδιο των διαπραγματεύσεων είναι επίσης οι ομάδες **Antici** και **Mertens** κάθε Προεδρίας¹. Η διαπραγματευτική ομάδα του Συμβουλίου συνήθως επικουρείται από την υπηρεσία που είναι υπεύθυνη για τον φάκελο στη Γραμματεία του Συμβουλίου και από τη Νομική Υπηρεσία.

4.4.3. Επιτροπή

Η Επιτροπή εκπροσωπείται από την αρμόδια Γενική Διεύθυνση (συνήθως σε επίπεδο προϊσταμένου μονάδας ή διευθυντή) ή, σε περίπτωση πολιτικά σημαντικών φακέλων, από τον αρμόδιο Επίτροπο ή Γενικό Διευθυντή, επικουρούμενο από τη Γενική Γραμματεία και, ορισμένες φορές, από τη Νομική Υπηρεσία της Επιτροπής και το ιδιαίτερο γραφείο του Επιτρόπου.

Καθ' όλη τη διάρκεια της νομοθετικής διαδικασίας, η Επιτροπή στηρίζει τους συννομοθέτες, παρέχοντας τεχνικές εξηγήσεις και αναλαμβάνοντας τον ρόλο του διαμεσολαβητή κατά τη διάρκεια των διοργανικών διαπραγματεύσεων. Μπορεί να κληθεί να προτείνει συμβιβαστικά κείμενα ή να παράσχει λεπτομερέστερες ή τεχνικού χαρακτήρα πληροφορίες. Η Επιτροπή πρέπει να ενεργεί ως «ουδέτερος διαμεσολαβητής» κατά την υπεράσπιση ή τη διαπραγμάτευση των νομοθετικών της προτάσεων σε όλα τα στάδια της νομοθετικής διαδικασίας, βάσει του οικείου «δικαιώματος πρωτοβουλίας» και σύμφωνα με την αρχή της ίσης μεταχείρισης του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου².

Πλαίσιο 10 — Συμφωνίες υπό τη συνήθη νομοθετική διαδικασία: Κύρια χαρακτηριστικά από τη σκοπιά του Κοινοβουλίου	
Συμφωνία σε πρώτη ανάγνωση (Άρθρα 59, 62 και 71 του Κανονισμού)	<p>Τροπολογίες: στην πρόταση της Επιτροπής· μπορούν να κατατεθούν στο στάδιο της εξέτασης στην επιτροπή και στην Ολομέλεια· ευρεία κριτήρια παραδεκτού.</p> <p>Εντολή: (1) Έκθεση της επιτροπής: εάν η Ολομέλεια εγκρίνει την απόφαση της επιτροπής για την έναρξη διαπραγματεύσεων, η έκθεση της επιτροπής συνιστά την εντολή· (2) Θέση της Ολομέλειας: εάν η Ολομέλεια δεν εγκρίνει την απόφαση της επιτροπής και διεξαχθεί κανονική ψηφοφορία στην Ολομέλεια ή εάν δεν υπάρχει απόφαση της επιτροπής για έναρξη διαπραγματεύσεων, η Ολομέλεια μπορεί να αναπέμψει το αποτέλεσμα της ψηφοφορίας της Ολομέλειας στην επιτροπή για διοργανικές διαπραγματεύσεις.</p> <p>Απόφαση για έναρξη διαπραγματεύσεων: (1) από την επιτροπή (με ειδική πλειοψηφία), αλλά προς ανακοίνωση στην ολομέλεια, και στη συνέχεια η Ολομέλεια μπορεί να αποφασίσει να θέσει την εν λόγω απόφαση σε μία μοναδική ψηφοφορία· (2) εάν η Ολομέλεια δεν εγκρίνει την απόφαση, ή εάν δεν υπάρχει απόφαση της επιτροπής, η Ολομέλεια μπορεί και πάλι να αποφασίσει</p>

¹ Οι ομάδες Antici και Mertens προετοιμάζουν το έργο των Coreper II και I αντιστοίχως (βλ. Κεφάλαιο 2.2).

² Βλέπε τη συμφωνία-πλαίσιο ([\(ΕΕ L 304/47 της 20.11.2010\)](#)) για τις σχέσεις μεταξύ του Κοινοβουλίου και της Επιτροπής, σύμφωνα με την οποία η Επιτροπή πρέπει να «λάβει δεόντως υπόψη τους αντίστοιχους ρόλους που προβλέπονται από τις Συνθήκες για το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ιδίως όσον αφορά τη βασική αρχή της ίσης μεταχείρισης».

	<p>(με απλή πλειοψηφία) να αναπέμψει το θέμα στην αρμόδια επί της ουσίας επιτροπή για διοργανικές διαπραγματεύσεις.</p> <p>Προθεσμίες: όχι.</p> <p>Επιβεβαίωση της προσωρινής συμφωνίας: με επιστολή του προέδρου της Coreper προς τον πρόεδρο της επιτροπής, προτού το Κοινοβούλιο εγκρίνει τη θέση του σε πρώτη ανάγνωση (μετά από μία μοναδική ψηφοφορία με απλή πλειοψηφία στην αρμόδια επιτροπή)</p> <p>Απαιτούμενη πλειοψηφία στην Ολομέλεια: η πρόταση της Επιτροπής μπορεί να εγκριθεί, να απορριφθεί ή να τροποποιηθεί με απλή πλειοψηφία (δηλαδή πλειοψηφία των ψηφισάντων βουλευτών).</p>
<p>Συμφωνία σε πρώτη δεύτερη ανάγνωση (Άρθρα 69 και 72 του Κανονισμού)</p>	<p>Τροπολογίες: δεν κατατίθενται τροπολογίες στη θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση, δεδομένου ότι αυτή αντανάκλα την προσωρινή συμφωνία που προέκυψε από διαπραγμάτευση με το Κοινοβούλιο.</p> <p>Εντολή: Η θέση του Κοινοβουλίου σε πρώτη ανάγνωση.</p> <p>Απόφαση για έναρξη διαπραγματεύσεων: από την επιτροπή (ειδική πλειοψηφία) ανά πάσα στιγμή μετά την έγκριση της θέσης του Κοινοβουλίου σε πρώτη ανάγνωση· ανακοινώνεται στην Ολομέλεια αλλά δεν απαιτείται έγκριση.</p> <p>Προθεσμίες: όχι.</p> <p>Επιβεβαίωση της προσωρινής συμφωνίας: ψηφοφορία με απλή πλειοψηφία, που επιβεβαιώνει την προσωρινή συμφωνία και εγκρίνει επιστολή του προέδρου της επιτροπής προς τον πρόεδρο της Coreper, με την οποία δηλώνεται ότι ο πρόεδρος της επιτροπής θα εισηγηθεί στην Ολομέλεια να εγκριθεί, κατά τη δεύτερη ανάγνωση του Κοινοβουλίου, χωρίς τροπολογίες η θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση, η οποία αντιστοιχεί στο κείμενο της προσωρινής συμφωνίας.</p> <p>Απαιτούμενη πλειοψηφία στην Ολομέλεια: στη δεύτερη ανάγνωση, το Κοινοβούλιο εγκρίνει την θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση (απλή πλειοψηφία), που αντιστοιχεί στην προσωρινή συμφωνία σε πρώτη δεύτερη ανάγνωση. Εάν δεν έχουν κατατεθεί ή εγκριθεί (με ειδική πλειοψηφία) τροπολογίες ή πρόταση απόρριψης, ο Πρόεδρος ανακοινώνει ότι η προτεινόμενη πράξη, όπως προέκυψε από διαπραγματεύσεις με το Συμβούλιο, έχει εγκριθεί (δεν διεξάγεται επίσημη ψηφοφορία).</p>
<p>Συμφωνία σε δεύτερη ανάγνωση (Άρθρα 67, 69 και 73 του Κανονισμού)</p>	<p>Τροπολογίες: στη θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση, μπορούν να κατατεθούν σε επιτροπή (όχι πλέον από γνωμοδοτικές επιτροπές) και στο στάδιο της Ολομέλειας· αυστηρά κριτήρια παραδεκτού.</p> <p>Εντολή: Η θέση του Κοινοβουλίου σε πρώτη ανάγνωση. Αν η θέση του Συμβουλίου περιλαμβάνει στοιχεία που δεν καλύπτονται από την πρόταση της Επιτροπής ή από τη θέση του Κοινοβουλίου σε πρώτη ανάγνωση, η επιτροπή μπορεί να εγκρίνει κατευθυντήριες γραμμές που συμπληρώνουν την εντολή πρώτης ανάγνωσης, μεταξύ άλλων σε μορφή τροπολογιών.</p> <p>Απόφαση για έναρξη διαπραγματεύσεων: από την αρμόδια επιτροπή ανά πάσα στιγμή αφότου της έχει παραπεμφθεί η θέση του Συμβουλίου (με απλή πλειοψηφία)· δεν ανακοινώνεται στην Ολομέλεια.</p>

	<p>Προθεσμίες: 3+1 μήνες κατ' ανώτατο όριο προκειμένου το Κοινοβούλιο να εγκρίνει τη θέση του σε δεύτερη ανάγνωση (και επιπλέον 3+1 μήνες κατ' ανώτατο όριο για το Συμβούλιο).</p> <p>Επιβεβαίωση της προσωρινής συμφωνίας: η προσωρινή συμφωνία επιβεβαιώνεται με επιστολή του προέδρου της Coreper προς τον πρόεδρο της επιτροπής, προτού το Κοινοβούλιο εγκρίνει τη θέση του σε δεύτερη ανάγνωση (μετά από μία μοναδική ψηφοφορία στην αρμόδια επιτροπή).</p> <p>Απαιτούμενη πλειοψηφία στην Ολομέλεια: οι τροπολογίες στη θέση του Συμβουλίου, ή η απόρριψή της, απαιτούν ειδική πλειοψηφία.</p>
<p>Συνδιαλλαγή και τρίτη ανάγνωση (Άρθρα 75, 76, 77 και 78 του Κανονισμού)</p>	<p>Τροπολογίες: Στην τρίτη ανάγνωση δεν επιτρέπονται τροπολογίες: το Κοινοβούλιο εγκρίνει ή απορρίπτει το «κοινό σχέδιο» με απλή πλειοψηφία σε μία μοναδική ψηφοφορία.</p> <p>Εντολή: Η θέση του Κοινοβουλίου κατά τη δεύτερη ανάγνωση</p> <p>Απόφαση για έναρξη διαπραγματεύσεων: άνευ αντικειμένου</p> <p>Προθεσμίες: 24 εβδομάδες κατ' ανώτατο όριο (3 x 8 εβδομάδες), εκ των οποίων 8 εβδομάδες κατ' ανώτατο όριο αφιερώνονται στη συνδιαλλαγή καθαυτή.</p> <p>Επιβεβαίωση της προσωρινής συμφωνίας: επιστολή διαβίβασης του κοινού σχεδίου από τους προέδρους των δύο αντιπροσωπειών.</p> <p>Απαιτούμενη πλειοψηφία στην Ολομέλεια: Απλή πλειοψηφία</p>

4.5. Διαφάνεια των διαδικασιών του Κοινοβουλίου και τρόποι για τη διασφάλιση της λογοδοσίας

Το Κοινοβούλιο προσδίδει μεγάλη σημασία στο να εξασφαλίσει ότι οι νομοθετικές του διαδικασίες είναι διαφανείς και διεξάγονται όσο το δυνατόν πιο ανοικτά, σύμφωνα με το άρθρο 15 ΣΛΕΕ.

Κατά γενικό κανόνα, όλες οι συνεδριάσεις των επιτροπών και της Ολομέλειας είναι δημόσιες. Όλες οι συνεδριάσεις της ολομέλειας και οι περισσότερες συνεδριάσεις επιτροπών μεταδίδονται ζωντανά μέσω διαδικτύου. Όλες οι συζητήσεις και οι ψηφοφορίες επί νομοθετικών φακέλων τόσο στις επιτροπές όσο και στην Ολομέλεια διεξάγονται δημοσίως. Επιπλέον, όλα τα επίσημα έγγραφα είναι διαθέσιμα στο κοινό, κατά κανόνα, σε όλες τις επίσημες γλώσσες. Το νομοθετικό παρατηρητήριο του Κοινοβουλίου¹ παρέχει μεγάλο αριθμό σχετικών πληροφοριών που σχετίζονται με κάθε νομοθετικό φάκελο, μεταξύ των οποίων το όνομα του εισηγητή και των σκιωδών εισηγητών, οι γνωμοδοτικές και συνδεδεμένες επιτροπές, τα στάδια της διαδικασίας και τα σχετικά έγγραφα (βλ. κεφάλαιο 11).

Όσον αφορά τις διοργανικές διαπραγματεύσεις επί νομοθετικών φακέλων, το Κοινοβούλιο επιδιώκει επίσης να διασφαλίσει τον ανοιχτό χαρακτήρα της διαδικασίας, από κοινού με το Συμβούλιο και την Επιτροπή. Τα τελευταία χρόνια έχουν διατυπωθεί προβληματισμοί σχετικά με τον ανοιχτό χαρακτήρα των διοργανικών

¹ Βλέπε Νομοθετικό Παρατηρητήριο του Κοινοβουλίου: <http://www.europarl.europa.eu/oeil/home/home.do>.

διαπραγματεύσεων¹, μεταξύ άλλων και εντός των οργάνων. Ως απάντηση, το Κοινοβούλιο αναθεώρησε ουσιαστικά τον Κανονισμό του ήδη το 2012. Η γενική αναθεώρηση του Κανονισμού του Κοινοβουλίου, η οποία τέθηκε σε ισχύ τον Ιανουάριο του 2017, αξιοποιεί τις εν λόγω βελτιώσεις και ενισχύει περαιτέρω την κοινοβουλευτική λογοδοσία και τον έλεγχο των νομοθετικών διαπραγματεύσεων. Μέσω του Κανονισμού του Κοινοβουλίου, εξασφαλίζεται ότι:

- το Κοινοβούλιο διαπραγματεύεται επί τη βάση εντολής που είναι δημόσια και που έχει πάντοτε την υποστήριξη της Ολομέλειας·
- η διαπραγματευτική ομάδα του Κοινοβουλίου έχει τυποποιημένη σύνθεση, στην οποία έχουν το δικαίωμα να εκπροσωπούνται όλες οι πολιτικές ομάδες, εξασφαλίζοντας κατ' αυτόν τον τρόπο ότι έχουν πρόσβαση σε όλες τις πληροφορίες και μπορούν να παρακολουθούν εκ του σύνεγγυς και να επηρεάζουν όλα τα στάδια των διαπραγματεύσεων·
- ο πρόεδρος και ο εισηγητής ενημερώνουν την επιτροπή μετά από κάθε γύρο διαπραγμάτευσης·
- προσωρινές συμφωνίες που συνάπτονται στο πλαίσιο τριμερών διαλόγων ψηφίζονται στην επιτροπή και δημοσιοποιούνται πριν κατατεθούν στην Ολομέλεια.

¹ Βλ. επίσης την αυτεπάγγελτη έρευνα του Διαμεσολαβητή σχετικά με την «Κοινοποίηση, από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο της ΕΕ και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εγγράφων σχετικά με τους τριμερείς διαλόγους και διαφάνεια των τριμερών διαλόγων εν γένει», υπόθεση: OI/8/2015/JAS, έναρξη στις 26 Μαΐου 2015 — Απόφαση στις 12 Ιουλίου 2016: <https://www.ombudsman.europa.eu/el>.

5. Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΥΝΔΙΑΛΛΑΓΗΣ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑΚΑ

Εισαγωγή

Όπως αναφέρεται στο κεφάλαιο 9, η συντριπτική πλειοψηφία των νομοθετικών φακέλων περατώνονται στο στάδιο της πρώτης και, σε πολύ μικρότερο βαθμό, της δεύτερης ανάγνωσης. Ο αριθμός των διαδικασιών συνδιαλλαγής μειώνεται σταθερά με το πέρασμα των χρόνων, ενώ στη διάρκεια της όγδοης κοινοβουλευτικής περιόδου, για πρώτη φορά στα χρονικά, δεν διεξήχθη καμία συνδιαλλαγή.

Η διαδικασία συνδιαλλαγής έχει επηρεάσει αισθητά τον τρόπο με τον οποίο διεξάγονται αυτή τη στιγμή οι διαπραγματεύσεις στην πρώτη και στη δεύτερη ανάγνωση. Πολλές διαδικασίες και πρακτικές έχουν την προέλευσή τους στη διαδικασία συνδιαλλαγής (όπως η χρήση των τριμερών διαλόγων ή τα τετράστηλα έγγραφα). Η ανάγκη για εύρυθμες και καλά δομημένες διαπραγματεύσεις είναι ιδιαίτερα σημαντική για τη διαδικασία συνδιαλλαγής, δεδομένου ότι η διαδικασία αυτή είναι η τελευταία ευκαιρία των θεσμικών οργάνων να καταλήξουν σε συμφωνία. Αν τα δύο θεσμικά όργανα δεν κατορθώσουν να καταλήξουν σε συμφωνία σε αυτό το τελευταίο στάδιο, η πρόταση στο σύνολό της καταπίπτει.

Το παρόν κεφάλαιο εξηγεί λεπτομερέστερα τη διαδικασία, εστιάζοντας στα χαρακτηριστικά εκείνα που διαφέρουν από την πρώτη και δεύτερη ανάγνωση.

Το προκαταρκτικό στάδιο

Μόλις καταστεί σαφές ότι το Συμβούλιο δεν μπορεί να δεχτεί όλες τις τροπολογίες δεύτερης ανάγνωσης του Κοινοβουλίου, ενημερώνει σχετικά το Κοινοβούλιο και ξεκινούν άτυπες επαφές μεταξύ των τριών θεσμικών οργάνων προκειμένου να ξεκινήσει η προετοιμασία για τη σύγκληση της επιτροπής συνδιαλλαγής το συντομότερο δυνατόν, εντός των προθεσμιών που ορίζονται στη Συνθήκη. Η Μονάδα Νομοθετικών Υποθέσεων (LEGI) επικουρεί την **αντιπροσωπεία του ΕΚ** καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας συνδιαλλαγής, συνεργαζόμενη στενά με τη γραμματεία της αρμόδιας κοινοβουλευτικής επιτροπής και με τη Νομική Υπηρεσία του Κοινοβουλίου, γλωσσομαθείς νομικούς, υπεύθυνους Τύπου καθώς και με άλλες σχετικές υπηρεσίες του ΕΚ.

Σύνθεση και διορισμός της αντιπροσωπείας του Κοινοβουλίου

Η αντιπροσωπεία του Κοινοβουλίου στην **Επιτροπή Συνδιαλλαγής** αποτελείται πάντοτε από αριθμό μελών ίσο με τον αριθμό των κρατών μελών του Συμβουλίου. Για κάθε διαδικασία συνδιαλλαγής πρέπει να συγκροτηθεί μια νέα αντιπροσωπεία του Κοινοβουλίου. Την προεδρία στην αντιπροσωπεία του ΕΚ ασκεί πάντοτε ένας εκ των **τριών αντιπροέδρων** του Κοινοβουλίου που είναι **αρμόδιοι για τη συνδιαλλαγή**: εξ ορισμού οι εισηγητές και οι πρόεδροι των αρμόδιων κοινοβουλευτικών επιτροπών είναι επίσης μέλη της αντιπροσωπείας.

Τα υπόλοιπα μέλη της αντιπροσωπείας ορίζονται από κάθε πολιτική ομάδα για κάθε συγκεκριμένη διαδικασία συνδιαλλαγής¹. Τα περισσότερα προέρχονται από την επιτροπή που είναι αρμόδια ή από τις γνωμοδοτικές ή τις συνδεδεμένες επιτροπές. Διορίζεται ίσος αριθμός αναπληρωματικών μελών, τα οποία μπορούν να παρίστανται σε όλες τις συνεδριάσεις της αντιπροσωπείας και της επιτροπής συνδιαλλαγής, αλλά μπορούν να ψηφίζουν μόνον εφόσον αντικαθιστούν τακτικό μέλος.

Συνεδρίαση συγκρότησης της αντιπροσωπείας του Κοινοβουλίου σε Σώμα

Ο βασικός σκοπός της συνεδρίασης για τη συγκρότηση² της αντιπροσωπείας του Κοινοβουλίου σε Σώμα είναι να δοθεί εντολή στη διαπραγματευτική του ομάδα – συνήθως στον Αντιπρόεδρο ως πρόεδρο της αντιπροσωπείας, στον πρόεδρο της αρμόδιας επιτροπής και στον εισηγητή/στους εισηγητές– προκειμένου να ξεκινήσει διαπραγματεύσεις με το Συμβούλιο στο πλαίσιο «τριμερών» συνεδριάσεων. Επιπλέον, συχνά πραγματοποιείται μια σύντομη ανταλλαγή απόψεων επί της ουσίας των επίμαχων θεμάτων. Αντίθετα με την πρώτη και τη δεύτερη ανάγνωση, η Επιτροπή είναι συνήθως παρούσα σε όλες τις συνεδριάσεις της αντιπροσωπείας του Κοινοβουλίου προκειμένου να γνωμοδοτήσει για πιθανούς τρόπους συμβιβασμού των θέσεων του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ή να ανταποκριθεί σε αιτήματα για την παροχή λεπτομερέστερων ή τεχνικού χαρακτήρα πληροφοριών.

Διαπραγματεύσεις στο στάδιο της συνδιαλλαγής

Σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα των τριμερών διαλόγων που έχει συμφωνηθεί μεταξύ του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου κατά την έναρξη της συνδιαλλαγής για έναν συγκεκριμένο φάκελο, μια σειρά τριμερών διαλόγων λαμβάνει χώρα καθ' όλη τη διαδικασία συνδιαλλαγής, με στόχο την επίτευξη συνολικής συμφωνίας στην επιτροπή συνδιαλλαγής.

Μετά από κάθε τριμερή συνάντηση, η διαπραγματευτική ομάδα κάθε θεσμικού οργάνου υποβάλλει σχετική αναφορά στην αντίστοιχη αντιπροσωπεία. Βασικός σκοπός των συνεδριάσεων της αντιπροσωπείας είναι να δοθεί αναπληροφόρηση σχετικά με τις διαπραγματεύσεις, να εκτιμηθούν τυχόν συμβιβαστικά κείμενα και να δοθούν οδηγίες στη διαπραγματευτική ομάδα για τη συνέχιση των διαπραγματεύσεων. Στο τέλος της διαδικασίας, η αντιπροσωπεία εγκρίνει ή απορρίπτει επισήμως την προσωρινή συμφωνία που επιτεύχθηκε στη συνδιαλλαγή. Η έγκριση συμφωνίας απαιτεί ειδική πλειοψηφία των μελών της αντιπροσωπείας (τουλάχιστον 15 ψήφοι υπέρ σε δυνητικό σύνολο 28 ψήφων).

Η Επιτροπή Συνδιαλλαγής

Η Επιτροπή Συνδιαλλαγής, η οποία απαρτίζεται από τους εκπροσώπους των 28 κρατών μελών και ισάριθμους βουλευτές, συγκαλείται από τους Προέδρους του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Η Επιτροπή Συνδιαλλαγής συχνά συγκαλείται όταν οι θέσεις του

¹ Όπως συμβαίνει με τον διορισμό εισηγητών στις επιτροπές, έτσι και τα μέλη της επιτροπής συνδιαλλαγής προτείνονται από πολιτικές ομάδες βάσει του συστήματος D'Hondt, αφού η Διάσκεψη των Προέδρων αποφασίσει τον ακριβή αριθμό των μελών της επιτροπής συνδιαλλαγής που θα προέρχονται από κάθε πολιτική ομάδα.

² Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, η συνεδρίαση συγκρότησης σε Σώμα μπορεί να αντικατασταθεί από μια επιστολή του προέδρου της αντιπροσωπείας προς τα μέλη της («συγκρότηση σε Σώμα με γραπτή διαδικασία»).

Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου συγκλίνουν αρκετά ώστε να μπορεί να αναμένεται ότι τα εκκρεμή ζητήματα μπορούν να επιλυθούν. Σε κάθε περίπτωση, η Επιτροπή Συνδιαλλαγής πρέπει να συγκαλείται το αργότερο έξι εβδομάδες (ή οκτώ, εάν έχει συμφωνηθεί παράταση) μετά την ολοκλήρωση της δεύτερης ανάγνωσης του Συμβουλίου, προκειμένου να ξεκινήσει επισήμως η διαδικασία συνδιαλλαγής. Η επιτροπή έχει στη συνέχεια στη διάθεσή της έξι επιπλέον εβδομάδες (ή οκτώ, εάν έχει συμφωνηθεί παράταση) για να καταλήξει σε συνολική συμφωνία υπό μορφή κοινού σχεδίου.

Το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο φιλοξενούν εναλλάξ τις συνεδριάσεις. Ο Αντιπρόεδρος που προεδρεύει της αντιπροσωπείας του ΕΚ και ο υπουργός του κράτους μέλους που ασκεί την Προεδρία του Συμβουλίου προεδρεύουν από κοινού της συνεδρίασης της επιτροπής συνδιαλλαγής. Η Επιτροπή εκπροσωπείται από τον αρμόδιο Επίτροπο.

Συνήθως, η διαδικασία συνδιαλλαγής συνίσταται στην πράξη σε αρκετές τριμερείς συναντήσεις και συσκέψεις των αντίστοιχων αντιπροσωπειών, πριν από την πραγματοποίηση της συνεδρίασης της Επιτροπής Συνδιαλλαγής. Ορισμένες φορές, η ίδια η συνεδρίαση της Επιτροπής Συνδιαλλαγής διακόπτεται για τριμερείς διαπραγματεύσεις, προκειμένου να αποσαφηνιστεί η κατάσταση ή να επιτευχθεί συμβιβασμός σε ζητήματα που παραμένουν αμφιλεγόμενα. Μεταξύ των τριμερών συνεδριάσεων και των επίσημων συνεδριάσεων της Επιτροπής Συνδιαλλαγής πραγματοποιούνται επίσης ξεχωριστές εσωτερικές συνεδριάσεις των αντιπροσωπειών του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Οι συνεδριάσεις αυτές είναι απαραίτητες προκειμένου να ενημερωθεί κάθε αντιπροσωπεία για την πρόοδο που έχει σημειωθεί σε κάθε στάδιο της διαπραγματεύσεως και να εξεταστεί κατά πόσον πρέπει να δοθούν νέες οδηγίες στη διαπραγματευτική ομάδα.

Εάν δεν φαίνεται πιθανή η επίτευξη συμφωνίας κατά την πρώτη συνεδρίαση, μπορούν να συγκληθούν περαιτέρω συνεδριάσεις, συμπεριλαμβανομένων τριμερών συνεδριάσεων, εντός της προθεσμίας των 6-8 εβδομάδων την οποία προβλέπει η Συνθήκη προκειμένου να επιτευχθεί συμφωνία. Η συνδιαλλαγή είναι δυνατόν να περατωθεί με γραπτή διαδικασία, κατά περίπτωση.

Όταν τα δύο θεσμικά όργανα αδυνατούν να καταλήξουν σε συμφωνία στην επιτροπή συνδιαλλαγής, η πρόταση στο σύνολό της καταπίπτει¹.

Τρίτη ανάγνωση (μετά την Επιτροπή Συνδιαλλαγής)

Μια συμφωνία που επιτεύχθηκε στην Επιτροπή Συνδιαλλαγής πρέπει να επικυρωθεί τόσο από το Κοινοβούλιο όσο και από το Συμβούλιο εντός έξι εβδομάδων (ή οκτώ εβδομάδων εφόσον συμφωνηθεί παράταση) από την ημερομηνία έγκρισης **κοινού σχεδίου**. Τα δύο θεσμικά όργανα ψηφίζουν ξεχωριστά επί του κοινού σχεδίου ως έχει, χωρίς δυνατότητα περαιτέρω τροποποίησής του.

¹ Από το 1999 υπήρξαν δύο περιπτώσεις κατά τις οποίες οι αντιπροσωπείες του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου δεν κατόρθωσαν να καταλήξουν σε συμφωνία επί ενός κοινού σχεδίου στην επιτροπή συνδιαλλαγής («οδηγία για τον χρόνο εργασίας» και «κανονισμός για τα νέα τρόφιμα»).

Στο Κοινοβούλιο απαιτείται απλή πλειοψηφία για την έγκριση· σε αντίθετη περίπτωση το κοινό σχέδιο απορρίπτεται. Το κοινό σχέδιο πρέπει επίσης να εγκριθεί με ειδική πλειοψηφία από το Συμβούλιο, το οποίο σε γενικές γραμμές ψηφίζει μετά την τρίτη ανάγνωση του Κοινοβουλίου¹.

Όπως συμβαίνει με την πρώτη και τη δεύτερη ανάγνωση, ένα κείμενο δεν μπορεί να γίνει νόμος παρά μόνο εάν τόσο το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο όσο και το Συμβούλιο εγκρίνουν το κείμενο. Εάν οποιοδήποτε από τα δύο θεσμικά όργανα δεν το πράξει, η νομοθετική διαδικασία τερματίζεται και μπορεί να ξεκινήσει και πάλι μόνο μετά την υποβολή νέας πρότασης από την Επιτροπή.

¹ Μέχρι σήμερα, το Συμβούλιο ουδέποτε απέρριψε συμφωνία που επιτεύχθηκε στη συνδιαλλαγή. Το Κοινοβούλιο σε πολύ λίγες περιπτώσεις έχει απορρίψει συμφωνίες που επιτεύχθηκαν σε συνδιαλλαγή· δυο παραδείγματα αφορούν αντίστοιχα τη συμφωνία που επετεύχθη επί της πρότασης οδηγίας σχετικά με τις δημόσιες προσφορές εξαγοράς το 2001 και τη συμφωνία που επετεύχθη επί της πρότασης σχετικά με την πρόσβαση στην αγορά λιμενικών υπηρεσιών το 2003.

6. ΟΡΙΣΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ, ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΤΟΥ ΕΓΚΡΙΘΕΝΤΟΣ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

6.1. Οριστικοποίηση από γλωσσομαθείς νομικούς

Όταν έχει επιτευχθεί προσωρινή συμφωνία μεταξύ των θεσμικών οργάνων σε πρώτη, δεύτερη ή τρίτη ανάγνωση, το κείμενο της συμφωνίας υποβάλλεται σε νομική-γλωσσική επαλήθευση πριν εγκριθεί επίσημα από την Ολομέλεια. Αυτό είναι σημαντικό, προκειμένου, μεταξύ άλλων, να εξασφαλιστεί η ασφάλεια δικαίου και η συνοχή μεταξύ των διαφόρων γλωσσικών εκδόσεων, για τους σκοπούς της ομοιόμορφης εφαρμογής και για να αποφευχθεί η ανάγκη διορθωτικού σε μεταγενέστερο στάδιο (καταρχήν δεν γίνονται αλλαγές στο κείμενο μετά την ψηφοφορία στην ολομέλεια)¹.

Στο Κοινοβούλιο, η νομική-γλωσσική οριστικοποίηση διεξάγεται και συντονίζεται από γλωσσομαθείς νομικούς της Διεύθυνσης Νομοθετικών Πράξεων (DLA), σε στενή συνεργασία με τη Διεύθυνση Νομοθετικής Ποιότητας (DQL) του Συμβουλίου. Η γραμματεία της επιτροπής και η υπεύθυνη υπηρεσία του Συμβουλίου συμμετέχουν πλήρως στη διαδικασία και ενημερώνονται τακτικά για την πρόοδο. Ζητείται η γνώμη και άλλων υπηρεσιών και των δύο θεσμικών οργάνων, καθώς και της Επιτροπής, ανάλογα με τις ανάγκες.

Τα βασικά στάδια της διαδικασίας νομικής-γλωσσικής οριστικοποίησης είναι:

- οι συντονιστές γλωσσομαθείς νομικοί από το Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο καταρτίζουν μια ενοποιημένη έκδοση του κειμένου στη γλώσσα του πρωτοτύπου της προσωρινής συμφωνίας, ενσωματώνοντας στην πρόταση της Επιτροπής τις τροπολογίες που έχουν αποτελέσει αντικείμενο πολιτικής συμφωνίας και εξασφαλίζοντας ότι το κείμενο αντανakλά τη συμφωνία, σε στενή συνεργασία με τους υπεύθυνους γλωσσομαθείς νομικούς του άλλου θεσμικού οργάνου, τη γραμματεία της αρμόδιας επιτροπής του Κοινοβουλίου και την αρμόδια υπηρεσία του Συμβουλίου·
- οι συντονιστές γλωσσομαθείς νομικοί στέλνουν το ενοποιημένο κείμενο στις μεταφραστικές υπηρεσίες·
- οι συντονιστές γλωσσομαθείς νομικοί και των δύο θεσμικών οργάνων εξετάζουν την έκδοση του ενοποιημένου κειμένου στη γλώσσα του πρωτοτύπου, σύμφωνα με τους καθιερωμένους νομοτεχνικούς κανόνες και τις πρακτικές και σε στενή συνεργασία με τη γραμματεία της αρμόδιας επιτροπής του Κοινοβουλίου και την αρμόδια υπηρεσία του Συμβουλίου·
- όπου κρίνεται απαραίτητο, ζητείται η γνώμη της διαπραγματευτικής ομάδας του Κοινοβουλίου σχετικά με τις προτεινόμενες νομικές-γλωσσικές τροποποιήσεις και διεξάγεται μια συνεδρίαση των εθνικών εμπειρογνομόνων του Συμβουλίου·

¹ Νομική-γλωσσική οριστικοποίηση νομοθετικών πράξεων μετά την ψηφοφορία στην ολομέλεια παραμένει δυνατή, αλλά μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις, και συνήθως διαρκεί πολύ περισσότερο από τη συνήθη διαδικασία οριστικοποίησης, μεταξύ άλλων λόγω της ανάγκης να κινηθεί διαδικασία διορθωτικού (άρθρο 241 του Κανονισμού).

- οι γλωσσομαθείς νομικοί του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου οριστικοποιούν τα κείμενα σε όλες τις γλώσσες με βάση την έκδοση στη γλώσσα του πρωτοτύπου, ενόψει της έγκρισης από το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.

η συνήθης διάρκεια της διαδικασίας νομικής-γλωσσικής οριστικοποίησης είναι **οκτώ εβδομάδες** από την ημερομηνία κατά την οποία η πολιτική συμφωνία επιβεβαιώθηκε με επιστολή που διαβιβάστηκε από την Coreper στον πρόεδρο της αρμόδιας επιτροπής.

6.2. Υπογραφή

Αφού το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο περατώσουν την επίσημη έγκριση μιας συμφωνίας σε πρώτη, δεύτερη ή τρίτη ανάγνωση, ο Πρόεδρος του Κοινοβουλίου μαζί με εκπρόσωπο της εκ περιτροπής Προεδρίας του Συμβουλίου υπογράφουν την πράξη, σύμφωνα με το άρθρο 297 παράγραφος 1 ΣΛΕΕ.

Από το 2003, κατόπιν πρωτοβουλίας του Κοινοβουλίου, ο Πρόεδρος του Κοινοβουλίου και η Προεδρία του Συμβουλίου υπογράφουν από κοινού τα κείμενα στο περιθώριο των συνεδριάσεων ολομέλειας του Κοινοβουλίου, συχνά παρουσία του προέδρου της αρμόδιας επιτροπής και του εισηγητή. Σκοπός της κοινής τελετής υπογραφής «LEX» είναι να καταδειχθεί ότι οι δύο συννομοθέτες, σε ισότιμη βάση, έχουν επισήμως εγκρίνει τις νομοθετικές πράξεις.

Τελετή υπογραφής στην αίθουσα πρωτοκόλλου κατά τη διάρκεια της συνόδου ολομέλειας του Οκτωβρίου 2019 στο Στρασβούργο, με την υπουργό Ευρωπαϊκών Υποθέσεων της Φινλανδίας, Tytti Turpurainen, και τον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, David Maria Sassoli. © Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (2019)

6.3. Δημοσίευση

Μετά την υπογραφή τους, οι νομοθετικές πράξεις δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) μαζί με τυχόν από κοινού συμφωνηθείσες δηλώσεις. Η δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα αποτελεί προϋπόθεση για την

εφαρμοσιμότητα των πράξεων¹. Εκτός αν συμφωνηθεί διαφορετικά από τους συννομοθέτες, οι πράξεις τίθενται σε ισχύ την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή τους.

¹ Η Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) δημοσιεύεται στις επίσημες γλώσσες της ΕΕ. Υπάρχουν δύο σειρές: L (νομοθεσία)· C (πληροφορίες και ανακοινώσεις).

7. ΆΛΛΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΣΤΙΣ ΟΠΟΙΕΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΕΙ ΤΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

7.1. Ειδικές νομοθετικές διαδικασίες

Όπως αναφέρθηκε στο Κεφάλαιο 3, η Συνθήκη της Λισαβόνας αναφέρεται στη συνήθη νομοθετική διαδικασία και σε ειδικές νομοθετικές διαδικασίες (άρθρο 289 παράγραφος 2 ΣΛΕΕ¹). Ειδικές νομοθετικές διαδικασίες αντικαθιστούν τις παλαιές (συμβουλευτική διαδικασία, διαδικασία συνεργασίας και διαδικασία σύμφωνης γνώμης), με σκοπό την απλοποίηση της διαδικασίας λήψης αποφάσεων της ΕΕ. Όπως δηλώνει το όνομά τους, οι εν λόγω διαδικασίες παρεκκλίνουν από τη συνήθη νομοθετική διαδικασία και, ως εκ τούτου, αποτελούν εξαιρέσεις. Οι Συνθήκες δεν περιλαμβάνουν λεπτομερή περιγραφή των ειδικών νομοθετικών διαδικασιών. Οι κανόνες ορίζονται *ad hoc*, βάσει των σχετικών άρθρων των Συνθηκών που περιλαμβάνουν τον όρο «ειδική νομοθετική διαδικασία» και περιγράφουν τα στάδιά της. Διακρίνονται δύο ειδικές νομοθετικές διαδικασίες:

- **Διαβούλευση (παράγραφος 7.1.1.):** το Κοινοβούλιο μπορεί να εγκρίνει ή να απορρίψει μια νομοθετική πρόταση ή να προτείνει τροπολογίες επ' αυτής. Το Συμβούλιο δεν είναι νομικά υποχρεωμένο να λάβει υπόψη τη γνώμη του Κοινοβουλίου, αλλά μπορεί να λάβει απόφαση μόνον αφού δοθεί η γνωμοδότηση αυτή.
- **Έγκριση (παράγραφος 7.1.2.):** το Κοινοβούλιο έχει την εξουσία να κάνει δεκτή ή να απορρίψει μια νομοθετική πρόταση, αλλά δεν μπορεί να την τροποποιήσει. Το Συμβούλιο δεν μπορεί να παρακάμψει τη γνώμη του Κοινοβουλίου. Σε ορισμένες ειδικές περιπτώσεις, μια πρόταση του Κοινοβουλίου απαιτεί έγκριση από το Συμβούλιο².

7.1.1. Διαβούλευση

Μέχρι την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας, η διαδικασία διαβούλευσης ήταν η πλέον χρησιμοποιούμενη διαδικασία. Η διαδικασία αυτή παρέχει στο Κοινοβούλιο τη δυνατότητα να γνωμοδοτεί σχετικά με μια προτεινόμενη νομοθετική πράξη. Μπορεί να εγκρίνει την πρόταση, να την απορρίψει ή να προτείνει τροπολογίες επί της πρότασης (απλή πλειοψηφία). Το Συμβούλιο δεν υποχρεούται νομικά να λαμβάνει υπόψη του τη γνωμοδότηση του Κοινοβουλίου, αλλά, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου της ΕΕ, όταν η Συνθήκη προβλέπει υποχρεωτική διαβούλευση με το Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο δεν πρέπει να λαμβάνει απόφαση χωρίς προηγουμένως να έχει λάβει την εν λόγω γνωμοδότηση. Η διαβούλευση ως ειδική

¹ Άρθρο 289 παράγραφος 2 ΣΛΕΕ: «Στις ειδικές περιπτώσεις που προβλέπουν οι Συνθήκες, η έκδοση κανονισμών, οδηγιών ή αποφάσεων από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με τη συμμετοχή του Συμβουλίου, ή από το Συμβούλιο με τη συμμετοχή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, συνιστά ειδική νομοθετική διαδικασία.»

² Βλ. άρθρο 223 παράγραφος 2 ΣΛΕΕ, το οποίο ορίζει ότι το Κοινοβούλιο, σύμφωνα με ειδική νομοθετική διαδικασία, αφού ζητήσει τη γνώμη της Επιτροπής και με την έγκριση του Συμβουλίου, θεσπίζει τους κανόνες και τους γενικούς όρους που θα διέπουν την εκπλήρωση των καθηκόντων των μελών του (καθεστώς των βουλευτών) και το άρθρο 226 τρίτο εδάφιο ΣΛΕΕ, δυνάμει του οποίου το Κοινοβούλιο θεσπίζει τις λεπτομερείς διατάξεις όσον αφορά το δικαίωμα του Κοινοβουλίου για εξέταση των πραγμάτων, αφού λάβει έγκριση του Συμβουλίου και της Επιτροπής.

νομοθετική διαδικασία εξακολουθεί να εφαρμόζεται για ορισμένα μέτρα σε περιορισμένο αριθμό τομέων πολιτικής (όπως ο ανταγωνισμός, η νομισματική πολιτική, η απασχόληση και η κοινωνική πολιτική, και ορισμένα μέτρα φορολογικού χαρακτήρα στους τομείς του περιβάλλοντος και της ενέργειας).

Η διαβούλευση με το Κοινοβούλιο είναι επίσης απαραίτητη ως μη νομοθετική διαδικασία σε περίπτωση που εγκρίνονται διεθνείς συμβάσεις στο πλαίσιο της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας.

7.1.2. Έγκριση

Εάν μια ειδική νομοθετική διαδικασία απαιτεί από το Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο να λάβουν την αντίστοιχη έγκρισή τους για ένα σχέδιο νομοθετικής πράξης, το προκείμενο θεσμικό όργανο μπορεί είτε να εγκρίνει είτε να απορρίψει την πρόταση (ειδική πλειοψηφία), αλλά δεν μπορεί να την τροποποιήσει. Η έγκριση ή η έλλειψη αυτής δεν μπορούν να ανατραπούν. Παραδείγματα όπου χρησιμοποιείται αυτή η ειδική νομοθετική διαδικασία είναι η ίδρυση Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας (άρθρο 86 παράγραφος 1 ΣΛΕΕ), η έγκριση του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (άρθρο 312 ΣΛΕΕ) ή η νομοθεσία που εγκρίνεται υπό τη νομική βάση της «επικουρικότητας» (άρθρο 352 ΣΛΕΕ).

Η έγκριση του Κοινοβουλίου απαιτείται επίσης σε σημαντικές **μη νομοθετικές διαδικασίες** (απλή πλειοψηφία), όταν:

- το Συμβούλιο εγκρίνει ορισμένες διεθνείς συμφωνίες που έχει διαπραγματευτεί η ΕΕ, εκτός εκείνων που αφορούν αποκλειστικά την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας. Η διαδικασία έγκρισης χρησιμοποιείται για συμφωνίες που καλύπτουν τους τομείς στους οποίους εφαρμόζεται η συνήθης νομοθετική διαδικασία, αλλά και, μεταξύ άλλων, για συμφωνίες σύνδεσης και συμφωνίες που έχουν σημαντικές δημοσιονομικές επιπτώσεις για την Ένωση (άρθρο 218 ΣΛΕΕ).
- σε περίπτωση σοβαρής παραβίασης θεμελιωδών δικαιωμάτων (άρθρο 7 ΣΕΕ).
- για την προσχώρηση νέων μελών της ΕΕ (άρθρο 49 ΣΕΕ).
- ρυθμίσεις για την αποχώρηση από την ΕΕ (άρθρο 50 ΣΕΕ).

7.2. Κατ' εξουσιοδότηση πράξεις και εκτελεστικές πράξεις

Το μεγαλύτερο μέρος της νομοθεσίας της ΕΕ περιλαμβάνει διατάξεις που επιτρέπουν στην Επιτροπή να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση και εκτελεστικές πράξεις. Η εξουσιοδότηση της Επιτροπής να λαμβάνει αποφάσεις στο πλαίσιο μιας από τις δύο αυτές διαδικασίες θα μπορούσε, για παράδειγμα, να είναι αναγκαία σε περίπτωση που απαιτούνται τεχνικές επικαιροποιήσεις, όταν πρέπει να επιτραπούν ή να απαγορευτούν ουσίες ή προϊόντα, ή όταν απαιτείται ομοιόμορφη εφαρμογή στα κράτη μέλη. Όταν οι αποφάσεις αυτές απαιτούν ταχύτητα, ευελιξία ή/και περαιτέρω τεχνική εργασία, η συνήθης νομοθετική διαδικασία μπορεί να είναι πολύ δυσκίνητη. Οι αποφάσεις αυτές, που λαμβάνονται δυνάμει αυτών των διαδικασιών, παρόλο που συχνά έχουν λεπτομερή ή τεχνικό χαρακτήρα, μπορεί να έχουν μεγάλη πολιτική σημασία και

σημαντικές επιπτώσεις στην υγεία, το περιβάλλον και την οικονομία και μπορεί να επηρεάζουν άμεσα πολίτες, επιχειρήσεις και ολόκληρους οικονομικούς τομείς.

Η εισαγωγή των **κατ' εξουσιοδότηση πράξεων** από τη Συνθήκη της Λισαβόνας (άρθρο 290 ΣΛΕΕ) (μέτρα γενικής ισχύος που τροποποιούν ή συμπληρώνουν ορισμένα μη ουσιώδη στοιχεία της βασικής πράξης) ενισχύει τα προνόμια του Κοινοβουλίου: η εξουσία αρνησικυρίας που διαθέτει είναι απεριόριστη και το Κοινοβούλιο μπορεί ανά πάσα στιγμή να ανατρέψει την εξουσία της Επιτροπής να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις στο πλαίσιο συγκεκριμένης βασικής πράξης. Όσον αφορά τις **εκτελεστικές πράξεις** (άρθρο 291 ΣΛΕΕ), το Κοινοβούλιο έχει περιορισμένη εξουσία και δεν έχει δυνατότητα αρνησικυρίας. Επομένως, η απόφαση σχετικά με το αν θα ανατεθούν στην Επιτροπή κατ' εξουσιοδότηση ή εκτελεστικές αρμοδιότητες, καθώς και η επιλογή μεταξύ αυτών των αρμοδιοτήτων είναι, ως εκ τούτου, πολύ σημαντική και καθορίζει τον εκ των υστέρων ελεγκτικό ρόλο του Κοινοβουλίου. Η απόφαση αυτή πρέπει να ληφθεί από τους συννομοθέτες στη βασική πράξη κατά τη διάρκεια της νομοθετικής διαδικασίας.

Οι διαφορετικές ερμηνείες των θεσμικών οργάνων σχετικά με τα άρθρα 290 και 291 ΣΛΕΕ έχουν οδηγήσει σε επαναλαμβανόμενα προβλήματα κατά τις διαπραγματεύσεις όσον αφορά την επιλογή αυτή. Για τον λόγο αυτό, οι συμφωνίες που επιτυγχάνονται στις νομοθετικές διαπραγματεύσεις παρακολουθούνται από το 2012 από τη Διάσκεψη των Προέδρων¹, προκειμένου να διασφαλίζεται ότι γίνονται σεβαστά τα άρθρα 290 και 291 ΣΛΕΕ, καθώς και τα αντίστοιχα θεσμικά δικαιώματα του Κοινοβουλίου, με βάση τακτική αξιολόγηση από τη ΔΠΕ. Το ζήτημα των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων ήταν ένα από τα βασικά ζητήματα που εθίγησαν στη Διοργανική Συμφωνία του 2016 για τη Βελτίωση του Νομοθετικού Έργου (βλ. Πλαίσιο 11 στο Κεφάλαιο 8).

¹ Βλέπε απόφαση της Διάσκεψης των Προέδρων της 19ης Απριλίου 2012. Σε περίπτωση που η Διάσκεψη των Προέδρων κρίνει ότι μια συμφωνία δεν διασφαλίζει τα θεσμικά δικαιώματα του Κοινοβουλίου, δεν θα θέσει τον φάκελο σε ψηφοφορία στην Ολομέλεια με στόχο συμφωνία σε πρώτη ανάγνωση.

8. Η ΔΙΟΡΓΑΝΙΚΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΈΡΓΟΥ

Στις 13 Απριλίου 2016, τέθηκε σε ισχύ η Διοργανική Συμφωνία για τη Βελτίωση του Νομοθετικού Έργου¹, που αντικαθιστά τη Διοργανική Συμφωνία του 2003, αξιοποιεί και συμπληρώνει διάφορες προγενέστερες συμφωνίες και δηλώσεις με στόχο τη θεσμοθέτηση ορθών πρακτικών. Η συμφωνία περιλαμβάνει μια σειρά από πρωτοβουλίες και διαδικασίες για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου (βλ. πλαίσιο παρακάτω), υπενθυμίζοντας τη σημασία της κοινοτικής μεθόδου και τις γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης, όπως η δημοκρατική νομιμότητα, η επικουρικότητα, η αναλογικότητα, καθώς και η ασφάλεια δικαίου. Προάγει τη διαφάνεια και τονίζει ότι η ενωσιακή νομοθεσία θα πρέπει να δίνει τη δυνατότητα στους πολίτες, τις διοικήσεις και τις επιχειρήσεις να κατανοούν εύκολα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, να αποφεύγει την υπερβολική ρύθμιση και τον διοικητικό φόρτο και να μπορεί να εφαρμοστεί εύκολα στην πράξη.

Για το Κοινοβούλιο ήταν σημαντικό η συμφωνία να συμπληρώνει, αλλά όχι να αντικαθιστά, τη συμφωνία πλαίσιο του 2010 με την Επιτροπή. Κατά συνέπεια, δημοσιεύτηκε δήλωση του Κοινοβουλίου και της Επιτροπής, η οποία διευκρινίζει ότι η συμφωνία αυτή δεν θίγει τη συμφωνία-πλαίσιο του 2010².

Πλαίσιο 11 - Σύνοψη της Διοργανικής Συμφωνίας του 2016 για τη Βελτίωση του Νομοθετικού Έργου

Η νέα συμφωνία μεταξύ του Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής εξετάζει μεταξύ άλλων τα εξής:

- **Πολυετής και ετήσιος προγραμματισμός** (παράγραφοι 4 έως 11): Το Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και η Επιτροπή θα επιδοθούν από κοινού στον ετήσιο και πολυετή νομοθετικό προγραμματισμό, εφαρμόζοντας με τον τρόπο αυτόν το άρθρο 17 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Τα τρία θεσμικά όργανα θα εκπονούν κοινά συμπεράσματα σχετικά με τους πρωταρχικούς στόχους και τις προτεραιότητες πολιτικής κατά την έναρξη της νέας κοινοβουλευτικής περιόδου και θα πραγματοποιούν κοινή δήλωση για τον ετήσιο διοργανικό προγραμματισμό, εντοπίζοντας φακέλους που θα πρέπει να έχουν προτεραιότητα, χωρίς να θίγονται οι εξουσίες των συννομοθετών βάσει των Συνθηκών. Αξίζει να σημειωθεί ότι τον Δεκέμβριο του 2016, οι Πρόεδροι του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής υπέγραψαν μαζί την πρώτη κοινή δήλωση για τον ετήσιο διοργανικό προγραμματισμό, η οποία προσδιόριζε θέματα

¹ Η Συμφωνία για τη Βελτίωση του Νομοθετικού Έργου έχει αποτυπωθεί στην αναθεώρηση του Κανονισμού του Κοινοβουλίου, μεταξύ άλλων στο άρθρο 38 σχετικά με την κοινή δήλωση για τον ετήσιο διοργανικό προγραμματισμό και σχετικά με τις αποσύρσεις, στο άρθρο 40 παράγραφος 4 σχετικά με την ανταλλαγή απόψεων με το Συμβούλιο και την Επιτροπή όσον αφορά την αμφισβήτηση της ισχύος ή της καταλληλότητας της νομικής βάσης, το άρθρο 47 σχετικά με αιτήματα του ΕΚ για την υποβολή νομοθετικών προτάσεων, το άρθρο 49 σχετικά με την επίστευση της νομοθετικής διαδικασίας, το άρθρο 61 σχετικά με διοργανικές ανταλλαγές απόψεων σε περίπτωση τροποποιήσεων της νομικής βάσης και το άρθρο 126 σχετικά με κοινά συμπεράσματα για τον πολυετή διοργανικό προγραμματισμό.

² Δήλωση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Επιτροπής με την ευκαιρία της έγκρισης της Διοργανικής Συμφωνίας για τη Βελτίωση του Νομοθετικού Έργου της 13ης Απριλίου 2016, [EEL 124 της 13.5.2016, σ. 1](#)

μείζονος πολιτικής σημασίας που έπρεπε να αντιμετωπιστούν ως νομοθετικές προτεραιότητες για το έτος 2017. Ένα παρόμοιο έγγραφο υπεγράφη τον Δεκέμβριο του 2017 και περιλάμβανε τις νομοθετικές προτεραιότητες έως το τέλος της όγδοης κοινοβουλευτικής περιόδου (2018-2019). Επιπλέον, η διοργανική συμφωνία έχει στόχο να βελτιώσει τη διαδικασία για τις αποσύρσεις¹ και για προτάσεις ενωσιακών πράξεων που υποβάλλουν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο σύμφωνα με το άρθρο 225 ή το άρθρο 241 ΣΛΕΕ².

- **Εργαλεία για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου (παράγραφοι 12 έως 24):** η συμφωνία αναγνωρίζει ότι οι εκτιμήσεις επιπτώσεων συμβάλλουν θετικά βοηθώντας τα τρία θεσμικά όργανα να λαμβάνουν εμπειριστατωμένες αποφάσεις, ενώ δηλώνει ότι αυτές οι εκτιμήσεις δεν θα πρέπει να υποκαθιστούν τις πολιτικές αποφάσεις και να οδηγούν σε αδικαιολόγητες καθυστερήσεις ή να εμποδίζουν τους συννομοθέτες να καταθέτουν τροπολογίες. Η Επιτροπή θα διενεργεί εκτιμήσεις επιπτώσεων όλων των νομοθετικών και μη νομοθετικών πρωτοβουλιών της, των κατ' εξουσιοδότηση και εκτελεστικών πράξεων που αναμένεται να έχουν σημαντικές οικονομικές, περιβαλλοντικές ή κοινωνικές επιπτώσεις. Αυτές οι εκτιμήσεις επιπτώσεων πρέπει να πληρούν ορισμένες απαιτήσεις που ορίζονται στη συμφωνία. Οι πρωτοβουλίες που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής ή στην κοινή δήλωση θα συνοδεύονται, κατά κανόνα, από εκτίμηση επιπτώσεων. Το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο θα πραγματοποιούν εκτιμήσεις επιπτώσεων σχετικά με τις δικές τους ουσιαστικές τροπολογίες, όταν το κρίνουν σκόπιμο και αναγκαίο. Επιπλέον, η συμφωνία στοχεύει στη βελτίωση της διαβούλευσης με το κοινό και τους ενδιαφερομένους, ενθαρρύνοντας ιδίως τη συμμετοχή των ΜΜΕ, καθώς και στη βελτίωση της εκ των υστέρων αξιολόγησης της ισχύουσας νομοθεσίας.
- **Η επιλογή νομικής βάσης (παράγραφος 25):** η συμφωνία αναφέρει ότι αν προβλέπεται τροποποίηση της νομικής βάσης που συνεπάγεται αλλαγή από τη συνήθη νομοθετική διαδικασία σε ειδική νομοθετική διαδικασία ή σε μη νομοθετική διαδικασία, τα τρία θεσμικά όργανα ανταλλάσσουν απόψεις επί του θέματος. Τονίζεται ότι η Επιτροπή εξακολουθεί να διαδραματίζει πλήρως τον ρόλο της ώστε να εξασφαλίσει ότι γίνονται σεβαστές οι Συνθήκες και η νομολογία του Δικαστηρίου.
- **Κατ' εξουσιοδότηση και εκτελεστικές πράξεις (παράγραφοι 26 έως 31 και παράρτημα):** Για να αντιμετωπιστούν τα επαναλαμβανόμενα προβλήματα που παρατηρούνται κατά τις διοργανικές διαπραγματεύσεις όσον αφορά την επιλογή μεταξύ κατ' εξουσιοδότηση και εκτελεστικών πράξεων, η κοινή αντίληψη σχετικά με τις κατ' εξουσιοδότηση πράξεις αναθεωρήθηκε και προσαρτάται στη συμφωνία, αντιμετωπίζοντας, μεταξύ άλλων, τις ανησυχίες του Συμβουλίου όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίον ζητείται η γνώμη των εμπειρογνομόνων των κρατών μελών. Σύμφωνα με το Συμβούλιο, αυτό θα διευκολύνει τις μελλοντικές διαπραγματεύσεις σχετικά με την επιλογή αυτή. Η αναθεωρημένη κοινή αντίληψη διευκρινίζει με ποιον τρόπο πρέπει να λαμβάνει χώρα η εν λόγω διαβούλευση, εξασφαλίζοντας παράλληλα ισότιμη πρόσβαση σε όλες τις πληροφορίες για το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Επίσης, εξασφαλίζει την πρόσβαση εμπειρογνομόνων του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου στις ομάδες εμπειρογνομόνων της Επιτροπής σχετικά με τις κατ' εξουσιοδότηση πράξεις. Επιπλέον, η συμφωνία επιβεβαίωσε την ανάγκη να πραγματοποιηθούν διαπραγματεύσεις σχετικά με μη δεσμευτικά κριτήρια οριοθέτησης και έπειτα από δύο έτη διαπραγματεύσεων επετεύχθη συμφωνία η οποία εν συνεχεία εγκρίθηκε την άνοιξη του 2019³. Οι συννομοθέτες μπορούν

¹ Βλ. επίσης Πλαίσιο 3 στο Κεφάλαιο 2.3.

² Βλ. επίσης Πλαίσιο 5 στο Κεφάλαιο 3.1.

³ [EE C 223 της 03.07.2019](#)

πλέον να χρησιμοποιήσουν τα εν λόγω μη δεσμευτικά κριτήρια ως μια μορφή καθοδήγησης όταν θα πρέπει να αποφασίσουν αν θα μεταβιβάσουν εξουσίες ή όχι, και, σε περίπτωση μεταβίβασης, ποιο μέσο θα επιλέξουν. Η ανάγκη να ευθυγραμμιστεί όλη η υφιστάμενη νομοθεσία με το νομικό πλαίσιο που θέσπισε η Συνθήκη της Λισαβόνας καλύφθηκε εν μέρει κατά τη διάρκεια της όγδοης κοινοβουλευτικής περιόδου και θα πρέπει να γίνουν διαπραγματεύσεις για ό,τι ακόμα δεν έχει καλυφθεί. Προκειμένου να ενισχυθεί η διαφάνεια και η ιχνηλασιμότητα όλων των διαφορετικών σταδίων του κύκλου ζωής μιας κατ' εξουσιοδότηση πράξης, συστάθηκε στα τέλη του 2017 ένα κοινό λειτουργικό μητρώο των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων.

- **Διαφάνεια και συντονισμός της νομοθετικής διαδικασίας (παράγραφοι 32 έως 39):** η συμφωνία υπογραμμίζει ότι το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, ως συννομοθέτες, ασκούν τις εξουσίες τους επί ίσοις όροις και ότι η Επιτροπή ασκεί τον ρόλο του διαμεσολαβητή επιφυλάσσοντας ίση μεταχείριση του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, με πλήρη σεβασμό στους ρόλους που τους αναθέτουν οι Συνθήκες. Η συμφωνία αποσκοπεί στο να εξασφαλίσει ότι τα θεσμικά όργανα αλληλοενημερώνονται καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας, με τον καλύτερο συντονισμό των χρονοδιαγραμμάτων και την επίσπευση, όπου αρμόζει, της νομοθετικής διαδικασίας, εξασφαλίζοντας παράλληλα τον σεβασμό των προνομίων των συννομοθετών. Η επικοινωνία καθ' όλη τη διάρκεια του νομοθετικού κύκλου πρέπει να βελτιωθεί και οι συμφωνίες που επιτυγχάνονται πρέπει να δημοσιεύονται από κοινού, για παράδειγμα μέσω κοινών συνεντεύξεων τύπου. Για να διευκολυνθεί η διαφάνεια, θα αναπτυχθεί κοινή ειδική βάση δεδομένων σχετικά με την πρόοδο των εργασιών των νομοθετικών φακέλων.
- **Διεθνείς συμφωνίες (παράγραφος 40):** συμφωνήθηκε μια «ρήτρα συνάντησης», που δέσμευε τα θεσμικά όργανα να αρχίσουν διαπραγματεύσεις για βελτιωμένες πρακτικές ρυθμίσεις όσον αφορά τη συνεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τη διαπραγμάτευση και σύναψη διεθνών συμφωνιών, αντιμετωπίζοντας έτσι μεταξύ άλλων την εφαρμογή του άρθρου 218 παράγραφος 10 ΣΛΕΕ, σχετικά με το δικαίωμα του Κοινοβουλίου να ενημερώνεται αμέσως και πλήρως σε όλα τα στάδια της διαδικασίας. Οι διαπραγματεύσεις άρχισαν κατά τη διάρκεια της όγδοης κοινοβουλευτικής περιόδου και δεν έχουν ακόμα ολοκληρωθεί.
- **Εφαρμογή και τήρηση της νομοθεσίας της Ένωσης (παράγραφοι 41 έως 45):** η συμφωνία καλεί τα κράτη μέλη (που δεν είναι τα ίδια συμβαλλόμενα μέρη στη συμφωνία) να ανακοινώνουν με σαφήνεια στο κοινό τα μέτρα που μεταφέρουν στο εθνικό δίκαιο ή εφαρμόζουν τη νομοθεσία της Ένωσης. Όταν τα κράτη μέλη επιλέγουν να προσθέσουν στοιχεία, τα οποία δεν συνδέονται με κανέναν τρόπο με τη νομοθεσία της Ένωσης την οποία μεταφέρουν, πρέπει να καθιστούν τις προσθήκες αυτές αναγνωρίσιμες στην πράξη μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο ή σε συναφές έγγραφο. Στην ετήσια έκθεσή της προς το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με την εφαρμογή της νομοθεσίας της Ένωσης, η Επιτροπή θα συμπεριλαμβάνει αναφορά στις προσθήκες αυτές, ανάλογα με την περίπτωση¹.
- **Απλούστευση (παράγραφοι 46 έως 48):** η συμφωνία δεσμεύει τα μέρη να χρησιμοποιούν συχνότερα την αναδιτύπωση, να προωθούν την εναρμόνιση και την αμοιβαία

¹ Επιπλέον, η συμφωνία αναφέρει ότι τα τρία θεσμικά όργανα παραμένουν πλήρως προσηλωμένα στην κοινή πολιτική δήλωση της 27ης Οκτωβρίου 2011 για τα επεξηγηματικά έγγραφα (EE C 369 της 17.12.2011, σ. 15), στην οποία τα θεσμικά όργανα συμφώνησαν ότι όταν δικαιολογείται η ανάγκη για επεξηγηματικά έγγραφα, θα προσδιορίζεται σε μια αιτιολογική σκέψη ότι «τα κράτη μέλη έχουν δεσμευθεί να συνοδεύουν [...] την κοινοποίηση των μέτρων μεταφοράς της οδηγίας με ένα ή περισσότερα έγγραφα που εξηγούν τη σχέση μεταξύ των στοιχείων μιας οδηγίας και των αντίστοιχων μερών των πράξεων μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο».

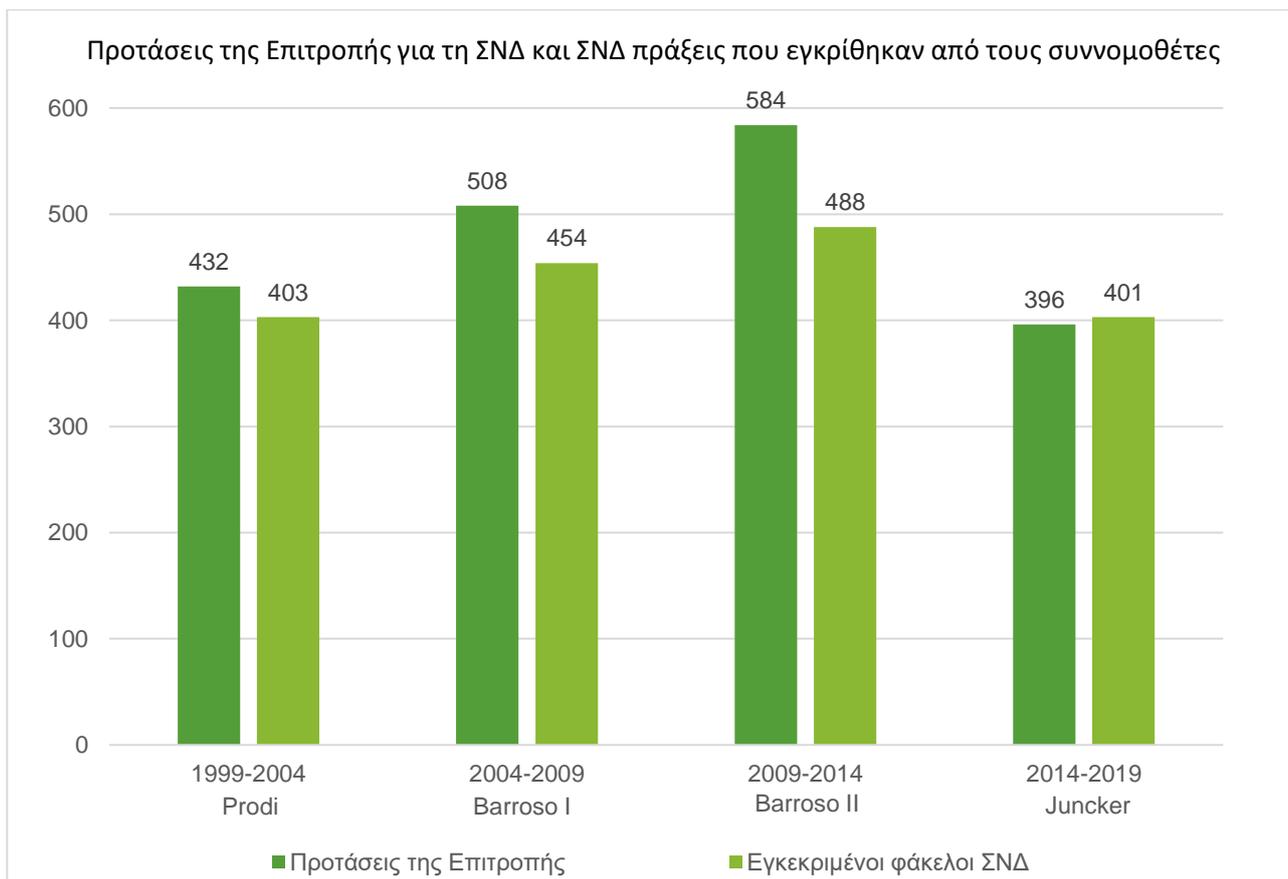
αναγνώριση, να συνεργάζονται με στόχο την επικαιροποίηση και την απλούστευση της νομοθεσίας και προς αποφυγή της υπερβολικής ρύθμισης και του διοικητικού φόρτου για τους πολίτες, τις διοικητικές υπηρεσίες και τις επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων των ΜΜΕ, εξασφαλίζοντας παράλληλα την εκπλήρωση των στόχων της νομοθεσίας. Εκτός από το υφιστάμενο πρόγραμμα βελτίωσης της καταλληλότητας και της αποδοτικότητας του κανονιστικού πλαισίου (REFIT), η Επιτροπή θα υποβάλλει σε ετήσια βάση επισκόπηση σχετικά με τα αποτελέσματα των προσπαθειών της Ένωσης για την απλούστευση. Η Επιτροπή θα ποσοτικοποιεί, όπου είναι δυνατόν, τη μείωση του νομοθετικού φόρτου ή τις δυνατότητες εξοικονόμησης μεμονωμένων προτάσεων ή νομοθετικών πράξεων και θα εξετάζει επίσης κατά πόσον είναι σκόπιμο να θεσπιστούν στο πρόγραμμα REFIT στόχοι για τη μείωση του φόρτου σε συγκεκριμένους τομείς.

- **Εφαρμογή και παρακολούθηση της συμφωνίας (παράγραφοι 49 και 50):** η συμφωνία δεσμεύει τα τρία θεσμικά όργανα να διασφαλίζουν ότι διαθέτουν τα μέσα και τους πόρους που απαιτούνται για την εφαρμογή της συμφωνίας. Θα παρακολουθούν από κοινού και σε τακτική βάση την εφαρμογή σε πολιτικό επίπεδο με ετήσιες συζητήσεις, καθώς και σε τεχνικό επίπεδο στο πλαίσιο της διοργανικής ομάδας συντονισμού.

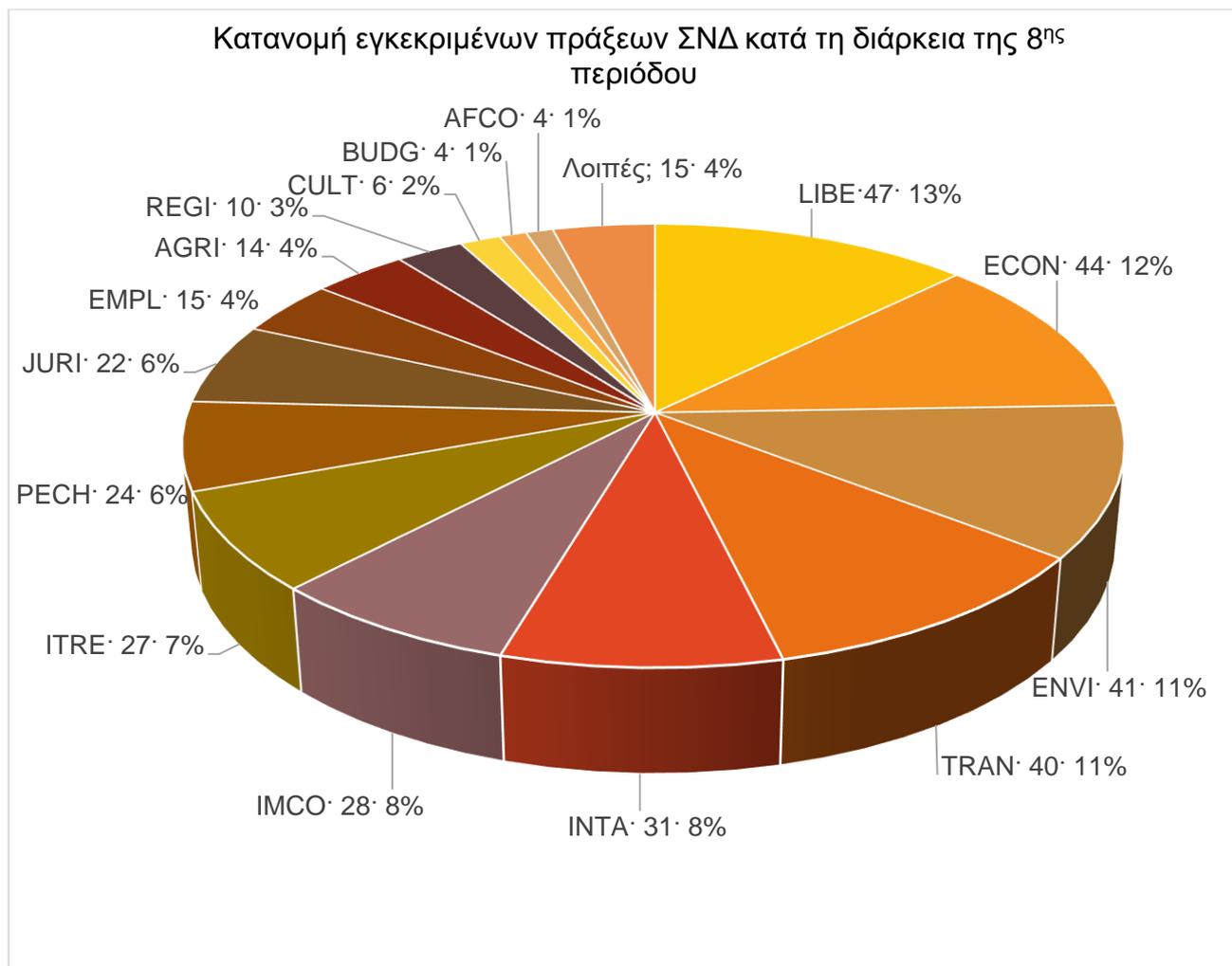
9. Η ΣΥΝΗΘΗΣ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΜΕ ΑΡΙΘΜΟΥΣ

Από τότε που θεσπίστηκε η διαδικασία συναπόφασης βάσει της Συνθήκης του Μάαστριχτ το 1993, η σχετική σημασία της σε σύγκριση με τη διαδικασία διαβούλευσης αυξάνεται σε κάθε κοινοβουλευτική περίοδο. Αυτό αντανakλά σε μεγάλο βαθμό την προοδευτική διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής της νυν «συνήθους νομοθετικής διαδικασίας» με την πάροδο των χρόνων: ενώ η αλλαγή ήταν αρχικά σταδιακή στο πλαίσιο της Συνθήκης του Άμστερνταμ και, στη συνέχεια, της Νίκαιας, η Συνθήκη της Λισαβόνας, η οποία τέθηκε σε ισχύ τον Δεκέμβριο του 2009, αποτέλεσε μια πραγματική αναμόρφωση του νομοθετικού πλαισίου της ΕΕ και σηματοδότησε την έναρξη μιας νέας εποχής.

Στη διάρκεια της όγδοης κοινοβουλευτικής περιόδου, οι συννομοθέτες ενέκριναν 401 πράξεις βάσει της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας. Η ελαφρά μείωση (20%) σε σύγκριση με την προηγούμενη κοινοβουλευτική περίοδο μπορεί εύκολα να εξηγηθεί: η έναρξη της προηγούμενης κοινοβουλευτικής περιόδου (7ης) συνέπεσε χρονικά με την έναρξη της ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας (Δεκέμβριος 2009), ο μεγάλος αριθμός προτάσεων για τα τομεακά προγράμματα του ΠΔΠ για την περίοδο 2014-2020, τα οποία κατέθεσε η Επιτροπή το δεύτερο εξάμηνο του 2011, διευθετήθηκε πριν από τις εκλογές του 2014 και η Επιτροπή Juncker συνειδητά πρότεινε λιγότερες νομοθετικές πράξεις.

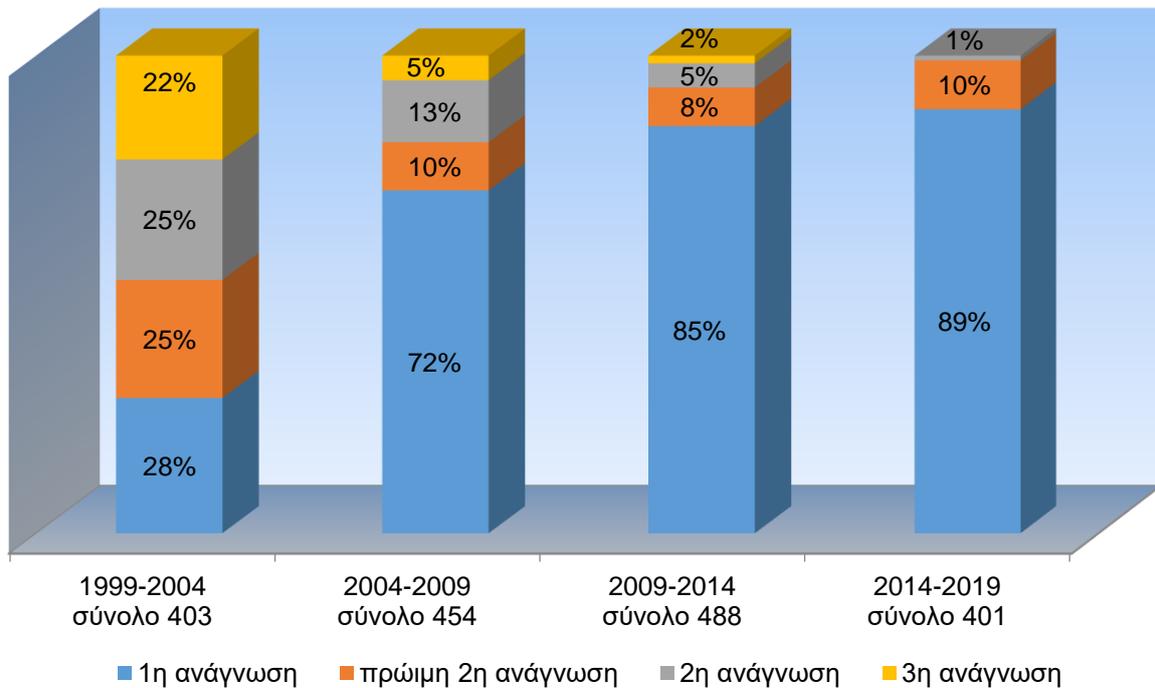

Η κατανομή των εγκεκριμένων (και υπογεγραμμένων) φακέλων της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας (εκτός των κωδικοποιήσεων) στις κοινοβουλευτικές επιτροπές επιβεβαιώνει τους τομείς πολιτικής που αποτέλεσαν προτεραιότητα τα τελευταία έτη (δικαιοσύνη και εσωτερικές υποθέσεις, οικονομικές υποθέσεις, περιβάλλον). Όπως και στις προηγούμενες κοινοβουλευτικές περιόδους, στην πλειοψηφία τους οι προτάσεις εξετάστηκαν σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία από έναν μικρό αριθμό επιτροπών : πέντε επιτροπές εξέτασαν πάνω από το 50% των προτάσεων, ενώ 8 επιτροπές εξέτασαν πάνω από το 75% των προτάσεων.

Με το 99% των φακέλων συναπόφασης να εγκρίνονται είτε σε πρώτη είτε σε πρώτη δευτέρα ανάγνωση – αύξηση σε σχέση με το αθροιστικό του 93% του προηγούμενου Κοινοβουλίου – η τάση προς την επίτευξη συμφωνιών στα πρώιμα στάδια της νομοθετικής διαδικασίας επιβεβαιώθηκε σε μεγάλο βαθμό κατά την 8η κοινοβουλευτική περίοδο.

Στάδιο έγκρισης πράξεων ΣΝΔ ανά κοινοβουλευτική περίοδο

Λογική συνέπεια της αύξησης των συμφωνιών σε πρώτη ή πρώιμη δεύτερη ανάγνωση είναι ότι λιγότεροι φάκελοι φτάνουν σε δεύτερη ανάγνωση ή σε διαδικασία συνδιαλλαγής, που είναι πραγματικά το τελευταίο στάδιο στο οποίο μπορεί να επιτευχθεί συμφωνία. Κατά τη διάρκεια της προηγούμενης κοινοβουλευτικής περιόδου (2014-2019), για πρώτη φορά από τη θέσπιση της διαδικασίας συναπόφασης στο πλαίσιο της Συνθήκης του Μάαστριχτ (1993), δεν υπήρξαν διαδικασίες συνδιαλλαγής. Υπήρξαν μόνο 4 ολοκληρωμένες διαδικασίες δεύτερης ανάγνωσης (ήτοι 1%) και καμία από τα τέλη του 2015 και έπειτα. Το ποσοστό των περιπτώσεων πρώιμης δεύτερης ανάγνωσης αυξήθηκε. Αυτό οφείλεται σχεδόν αποκλειστικά στον μεγάλο αριθμό θέσεων σε πρώτη ανάγνωση του Κοινοβουλίου (82) που «μεταφέρθηκαν» από την 7η περίοδο.

Την προηγούμενη κοινοβουλευτική περίοδο, η μέση διάρκεια της διαδικασίας για πράξεις που εγκρίθηκαν σε πρώτη ανάγνωση ήταν σχεδόν 18 μήνες (έναντι 17 μηνών στο προηγούμενο Κοινοβούλιο). Η μέση διάρκεια για πράξεις που εγκρίθηκαν σε πρώιμη δεύτερη ανάγνωση ήταν 39 μήνες· για όσες εγκρίθηκαν σε δεύτερη ανάγνωση ήταν 40 μήνες.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, οι συννομοθέτες μπορούν να δράσουν άμεσα, όπως συνέβη στην περίπτωση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ), όπου όλη η διαδικασία, από την αρχή έως το τέλος, διήρκεσε 6 μήνες (ορισμένες προτάσεις σχετικά με το Brexit χρειάστηκαν λιγότερο χρόνο). Ωστόσο, εν γένει, το Κοινοβούλιο (και το Συμβούλιο) αναγνωρίζουν ότι η διαπραγμάτευση και η έγκριση (συχνά περίπλοκων) νομοθετικών διατάξεων είναι χρονοβόρες διαδικασίες (λαμβάνοντας υπόψη και τις απαιτήσεις της πολυγλωσσίας).

	1999-2004	2004-2009	2009-2014	2014-2019
1η ανάγνωση	11 μήνες	16 μήνες	17 μήνες	18 μήνες
2η ανάγνωση	24 μήνες	29 μήνες	32 μήνες	39 μήνες
3η ανάγνωση	31 μήνες	43 μήνες	29 μήνες	/
Μέση συνολική διάρκεια	22 μήνες	21 μήνες	19 μήνες	20 μήνες

10. ΟΡΟΛΟΓΙΑ

A. Θεσμικά όργανα της Ένωσης

- **Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο:** βλέπε Κεφάλαιο 2.1
- **Συμβούλιο:** βλέπε Κεφάλαιο 2.2
- **Ευρωπαϊκή Επιτροπή:** βλέπε Κεφάλαιο 2.3
- **Ευρωπαϊκό Συμβούλιο:** βλέπε Κεφάλαιο 2.4
- **Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης:** βλέπε Κεφάλαιο 2.4
- **Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ):** βλέπε Κεφάλαιο 2.4

B. Φορείς της Ένωσης

- **Επιτροπή των Περιφερειών (ΕτΠ):** βλέπε Κεφάλαιο 2.4
- **Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ):** βλέπε Κεφάλαιο 2.4

Γ. Εθνικά κοινοβούλια

- **Πρωτόκολλα αριθ. 1 και 2:** βλέπε Κεφάλαιο 2.4
- **Κίτρινη κάρτα:** βλέπε Κεφάλαιο 2.4
- **Πορτοκαλί κάρτα:** βλέπε Κεφάλαιο 2.4
- **Αιτιολογημένη γνώμη:** βλέπε Κεφάλαιο 2.4

Δ. Συνθήκες και διαδικασίες

- **Συνθήκη της Λισαβόνας, Συνθήκη της Νίκαιας, Συνθήκη του Άμστερνταμ, Συνθήκη του Μάαστριχτ:** βλέπε Κεφάλαιο 1 και Πλαίσιο 1
- **Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ):** βλέπε Κεφάλαιο 1
- **Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ):** βλέπε Κεφάλαιο 1 και Παράρτημα Ι για τα σχετικά άρθρα της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας
- **Συνήθης νομοθετική διαδικασία (ΣΝΔ):** βλέπε μεταξύ άλλων Κεφάλαιο 1 και Παράρτημα Ι
 - **Πρώτη ανάγνωση:** βλέπε Κεφάλαια 3.2 και 4.3 και Πλαίσιο 10 στο Κεφάλαιο 4
 - **Συμφωνία σε πρώτη δευτέρα ανάγνωση:** βλέπε Κεφάλαια 3.2.2 και 4.3.1 και Πλαίσιο 10 στο Κεφάλαιο 4
 - **Δεύτερη ανάγνωση:** βλέπε Κεφάλαια 3.3 και 4.3 και Πλαίσιο 10 στο Κεφάλαιο 4
 - **Συνδιαλλαγή και τρίτη ανάγνωση:** βλέπε Κεφάλαια 3.4 και 5 και Πλαίσιο 10 στο Κεφάλαιο 4
- **Ειδικές νομοθετικές διαδικασίες:** βλέπε Κεφάλαιο 7
 - **Διαβούλευση:** Βλέπε Κεφάλαιο 7.1.1
 - **Έγκριση:** Βλέπε Κεφάλαιο 7.1.2

- Κατ' εξουσιοδότηση πράξεις και εκτελεστικές πράξεις: βλέπε Κεφάλαιο 7.2

Ε. Φορείς, παράγοντες, λήψη αποφάσεων εντός των οργάνων

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο:

Φορείς και παράγοντες

- **Διάσκεψη των Προέδρων (ΔΠ):** Βλέπε Πλαίσιο 2 στο Κεφάλαιο 2.1
- **Προεδρείο:** Βλέπε Πλαίσιο 2 στο Κεφάλαιο 2.1
- **Διάσκεψη των Προέδρων των Επιτροπών (ΔΠΕ):** Βλέπε Πλαίσιο 2 στο Κεφάλαιο 2.1
- **Πρόεδρος (και αντιπρόεδροι):** βλέπε Κεφάλαιο 2.1
- **Συντονιστές:** βλέπε Κεφάλαιο 2.1
- **Εισηγητής και σκιώδεις εισηγητές:** βλέπε Κεφάλαιο 2.1
- **Συντάκτης γνωμοδότησης:** Βλέπε Πλαίσιο 6 στο Κεφάλαιο 3.2.1
- **Σκιώδεις συνεδριάσεις:** Βλέπε Κεφάλαιο 3.2.1

Συμμετοχή διαφόρων επιτροπών κατά τη συνήθη νομοθετική διαδικασία

- **Αρμόδια επιτροπή ή επί της ουσίας αρμόδια επιτροπή:** Βλέπε Πλαίσιο 6 στο Κεφάλαιο 3.2.1
- **Γνωμοδοτική επιτροπή:** Βλέπε Πλαίσιο 6 στο Κεφάλαιο 3.2.1
- **Συνδεδεμένη επιτροπή:** Βλέπε Πλαίσιο 6 στο Κεφάλαιο 3.2.1
- **Κοινή διαδικασία επιτροπών:** Βλέπε Πλαίσιο 6 στο Κεφάλαιο 3.2.1
- **Διαδικασία άρθρου 56+:** Βλέπε υποσημείωση στο Πλαίσιο 6 στο Κεφάλαιο 3.2.1

Λήψη αποφάσεων

- **Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου:** Βλέπε Κεφάλαιο 4.3, Πλαίσιο 12 στο Κεφάλαιο 8, Κεφάλαιο 11 και Παράρτημα II
- **Κώδικας δεοντολογίας:** Βλέπε Παράρτημα III
- **Ελάχιστα όρια:** Βλέπε Πλαίσιο 12 στο Κεφάλαιο 8
- **Αποκλειστική αρμοδιότητα:** Βλέπε Πλαίσιο 6 στο Κεφάλαιο 3.2.1
- **Κοινή αρμοδιότητα:** Βλέπε Πλαίσιο 6 στο Κεφάλαιο 3.2.1
- **Απλή πλειοψηφία:** Βλέπε Πλαίσιο 8 στο Κεφάλαιο 3.2.1
- **Ειδική πλειοψηφία:** Βλέπε Πλαίσιο 8 στο Κεφάλαιο 3.2.1
- **Προφορική τροπολογία:** Βλέπε Κεφάλαιο 3.2.1
- **Ψηφοφορία με ονομαστική κλήση:** Βλέπε Κεφάλαιο 3.2.1

Συμβούλιο:

Φορείς

- Προεδρία του Συμβουλίου: Βλέπε Κεφάλαιο 2.2 και Παράρτημα IV

- **Coreper I και II:** Βλέπε Κεφάλαιο 2.2
- **Ειδική Επιτροπή Γεωργίας (ΕΕΓ):** Βλέπε υποσημείωση στο Κεφάλαιο 2.2
- **Ομάδα Antici:** Βλέπε Κεφάλαια 2.2 και 4.4.2
- **Ομάδα Mertens:** Βλέπε Κεφάλαια 2.2 και 4.4.2
- **Ομάδα εργασίας:** Βλέπε Κεφάλαια 2.2 και 4.4.2.

Λήψη αποφάσεων

- **Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου:** Βλέπε Κεφάλαιο 2.2 και Κεφάλαιο 11
- **Γενική προσέγγιση:** Βλέπε Κεφάλαια 3.2.2 και 3.4.2
- **Έκθεση προόδου:** Βλέπε Κεφάλαιο 3.2.2
- **Απλή πλειοψηφία:** Βλέπε Πλαίσιο 8 στο Κεφάλαιο 3.2.1
- **Ειδική πλειοψηφία:** Βλέπε Πλαίσιο 8 στο Κεφάλαιο 3.2.1
- **Σημεία Α και Β:** Βλέπε Κεφάλαιο 2.2

Επιτροπή

Φορείς και παράγοντες

- **Σώμα των Επιτρόπων:** Βλέπε Κεφάλαια 2.3 και 4.4.3
- **Πρόεδρος και Αντιπρόεδροι:** Βλέπε Κεφάλαιο 2.3
- **Ομάδα Διοργανικών Σχέσεων (GRI):** Βλέπε Κεφάλαιο 2.3

Λήψη αποφάσεων

- **Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου:** Βλέπε Κεφάλαιο 2.3 και Κεφάλαιο 11
- **Αποσύρσεις:** Βλέπε Πλαίσιο 3 στο Κεφάλαιο 2.3
- **Πράσινες Βίβλοι / Λευκές Βίβλοι:** Βλέπε Κεφάλαιο 2.3

ΣΤ. Υπηρεσίες εντός της Γραμματείας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

- **LEGI: Η Μονάδα Νομοθετικών Υποθέσεων (πρώην Μονάδα Συνδιαλλαγών και Συναπόφασης - CODE)** (Γενική Διεύθυνση Εσωτερικών Πολιτικών της Ένωσης, Διεύθυνση Νομοθετικού Συντονισμού και Συντονισμού Επιτροπών) παρέχει υποστήριξη, συμβουλές και συντονισμό σε νομοθετικά, διαδικαστικά και θεσμικά ζητήματα. Έχει συνολική εικόνα όλων των εν εξελίξει φακέλων στο πλαίσιο της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας και συμβάλλει στην επίλυση διαδικαστικών, οριζόντιων και ειδικών ζητημάτων, ιδίως στις διοργανικές νομοθετικές διαπραγματεύσεις, κατά τη διάρκεια των οποίων παρέχει συνδρομή στους βουλευτές, στις ομάδες και στις γραμματείες των επιτροπών. Η Μονάδα προωθεί τη συνοχή μεταξύ των κοινοβουλευτικών επιτροπών στο νομοθετικό τους έργο, μεταξύ άλλων μέσω της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών, της οργάνωσης άτυπων δικτύων και της κατάρτισης. Διαθέτει επίσης ειδική εμπειρογνώσια σε θέματα που σχετίζονται με τις κατ' εξουσιοδότηση και τις εκτελεστικές πράξεις και διατηρεί επαφή με τα άλλα θεσμικά όργανα για διοργανικά ζητήματα που σχετίζονται με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία. Επιπλέον, ενεργεί ως γραμματεία κατά την τρίτη ανάγνωση της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας (ΣΝΔ) (δηλαδή κατά τη διάρκεια

των διαδικασιών συνδιαλλαγής). Η Μονάδα Νομοθετικών Υποθέσεων συμβάλλει επίσης στην οργάνωση της υπογραφής των τελικών νομοθετικών κειμένων από το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.

- **COORDLEG:** Η **Μονάδα Συντονισμού Επιτροπών και Νομοθετικού Προγραμματισμού** (Γενική Διεύθυνση Εσωτερικών Πολιτικών της Ένωσης, Διεύθυνση Νομοθετικού Συντονισμού και Συντονισμού Επιτροπών) οργανώνει τις συνεδριάσεις της Διάσκεψης των Προέδρων των Επιτροπών και επικουρεί τον Πρόεδρό της, προετοιμάζει τις συστάσεις της ΔΠΕ για τις ημερήσιες διατάξεις μελλοντικών περιόδων συνόδου, ασχολείται με θέματα σχετικά με τις αντίστοιχες αρμοδιότητες των επιτροπών και την αμοιβαία συνεργασία, παρακολουθεί το Πρόγραμμα Εργασίας της Επιτροπής, εξασφαλίζει τον συντονισμό των κάθε είδους δραστηριοτήτων των επιτροπών (συνεδριάσεις συγκρότησης σε σώμα, ακροάσεις των ορισθέντων επιτρόπων, εκθέσεις πρωτοβουλίας, προγράμματα ακροάσεων, αποστολές και δραστηριότητες με τα εθνικά κοινοβούλια) και παρέχει συμβουλές στις γραμματείες των επιτροπών για διαδικαστικά/οργανωτικά ζητήματα κ.λπ., ιδίως μέσω της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών.
- **DLA:** Η Διεύθυνση Νομοθετικών Πράξεων (Γενική Διεύθυνση Προεδρίας) στελεχώνεται από τους γλωσσομαθείς νομικούς του Κοινοβουλίου. Εργαζόμενοι και στις 24 γλώσσες, ανάμεσα στα άλλα καθήκοντά τους, οι γλωσσομαθείς νομικοί παρέχουν βοήθεια επί θεμάτων σύνταξης νομοθετικών κειμένων στους βουλευτές, τις ομάδες και τις γραμματείες των επιτροπών καθ' όλη τη διάρκεια της νομοθετικής διαδικασίας και, μαζί με το Συμβούλιο, είναι αρμόδιοι για τη νομική-γλωσσική οριστικοποίηση όλων των πράξεων που θεσπίζονται σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία. Στο πλαίσιο των ομάδων έργου, ο γλωσσομαθής νομικός που ακολουθεί έναν συγκεκριμένο νομοθετικό φάκελο παρέχει επίσης βοήθεια σε θέματα διαδικασίας και προγραμματισμού για τα μεταγενέστερα στάδια της νομοθετικής διαδικασίας και ενεργεί ως σημείο επαφής μεταξύ της γραμματείας της επιτροπής και άλλων υπηρεσιών στη Γενική Διεύθυνση Προεδρίας.
- **LS:** Τα καθήκοντα της Νομικής Υπηρεσίας είναι διττά: παρέχει συμβουλές στο Κοινοβούλιο για νομικά θέματα και το εκπροσωπεί σε νομικές διαδικασίες. Στο πλαίσιο του συμβουλευτικού ρόλου της, η Νομική Υπηρεσία επικουρεί τα πολιτικά όργανα του Κοινοβουλίου (τον Πρόεδρο, το Προεδρείο, τη Διάσκεψη των Προέδρων, το Σώμα των Κοσμητόρων και τις κοινοβουλευτικές επιτροπές) και τη Γραμματεία του καθ' όλη τη διάρκεια του νομοθετικού κύκλου. Παρέχει ανεξάρτητες νομικές γνωμοδοτήσεις και προσφέρει συνεχή συνδρομή στις κοινοβουλευτικές επιτροπές. Ταυτόχρονα, τα μέλη της Νομικής Υπηρεσίας, ως αντιπρόσωποι του Κοινοβουλίου, εκπροσωπούν το όργανο ενώπιον του Δικαστηρίου και του Γενικού Δικαστηρίου όταν προσβάλλεται νομοθεσία η οποία έχει θεσπιστεί από κοινού από το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.

11. ΧΡΗΣΙΜΟΙ ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

Κοινοβούλιο	www.europarl.europa.eu
Κανονισμός	http://www.europarl.europa.eu/sides/getLastRules.do?language=EL&reference=TOC
Ιστότοπος της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας (συμπεριλαμβανομένων στατιστικών στοιχείων)	http://www.europarl.europa.eu/ordinary-legislative-procedure/en/home.html
Νομοθετικό Παρατηρητήριο (βάση δεδομένων σχετικά με τη διοργανική λήψη αποφάσεων)	<p>http://www.europarl.europa.eu/oel/home/home.do</p> <p>Σε σχέση με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία είναι διαθέσιμα, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα έγγραφα:</p> <p><i>Πρώτη ανάγνωση του Κοινοβουλίου:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Σχέδιο έκθεσης και τελική έκθεση που συντάσσεται από τον εισηγητή και εγκρίνεται από την αρμόδια επιτροπή (το ίδιο ισχύει και για τις γνωμοδοτήσεις που εκπονούνται από άλλες επιτροπές) • Τροπολογίες επί της πρότασης της Επιτροπής που κατατίθενται σε επιτροπή • Τροπολογίες που κατατίθενται στην ολομέλεια • Θέση σε πρώτη ανάγνωση που εγκρίνεται από το Κοινοβούλιο <p><i>Δεύτερη ανάγνωση του Κοινοβουλίου:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Σχέδιο σύστασης και τελική σύσταση για δεύτερη ανάγνωση που συντάσσεται από εισηγητή και εγκρίνεται από την αρμόδια επιτροπή • Τροπολογίες στη θέση σε πρώτη ανάγνωση του Συμβουλίου, που κατατίθενται σε επιτροπή • Τροπολογίες που κατατίθενται στην ολομέλεια • Θέση σε δεύτερη ανάγνωση που εγκρίνεται από το Κοινοβούλιο <p><i>Συνδιαλλαγή και τρίτη ανάγνωση:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Κοινό σχέδιο που συμφωνήθηκε στην Επιτροπή Συνδιαλλαγής • Τρίτη ανάγνωση που εγκρίνεται από το Κοινοβούλιο <p><i>Διοργανικές διαπραγματεύσεις:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Διαπραγματευτική εντολή του Κοινοβουλίου • Προσωρινή συμφωνία

Συμβούλιο	http://www.consilium.europa.eu/el/
Κανονισμός	http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009D0937&from=EL
Δημόσιο μητρώο εγγράφων του Συμβουλίου	http://www.consilium.europa.eu/el/documents-publications/public-register/
Επιτροπή	https://ec.europa.eu/commission/index_el
Κανονισμός	http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32010D0138&from=EL
Παρακολούθηση της νομοθετικής διαδικασίας	https://ec.europa.eu/info/law/track-law-making_el
Πλατφόρμα REFIT	https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/overview-law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/reducing-burdens-and-simplifying-law/refit-platform_el
Διαβουλεύσεις	http://ec.europa.eu/info/consultations_el
Εκτίμηση επιπτώσεων και χάρτες προγραμματισμένων νομοθετικών προτάσεων	http://ec.europa.eu/smart-regulation/impact/index_el.htm
Συνθήκες	
Ενοποιημένη απόδοση της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) και της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ)	http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2012:326:FULL:EL:PDF
Κατάλογος των νομικών βάσεων που προβλέπουν τη συνήθη νομοθετική διαδικασία στη Συνθήκη της Λισαβόνας ¹	http://www.epgencms.europarl.europa.eu/cmsdata/upload/89445f93-5ccc-405a-b0dd-d37f09c4a9e9/List_of_legal_bases.pdf
Διοργανικές συμφωνίες:	
Διοργανική Συμφωνία για τη Βελτίωση του Νομοθετικού Έργου (2016)	http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016Q0512(01)&from=EL
Συμφωνία-πλαίσιο για τις σχέσεις μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (2010)	http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32010Q1120(01)&from=EL
Κοινή δήλωση σχετικά με την εφαρμογή στην πράξη της διαδικασίας συναπόφασης (2007)	http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32007C0630(01)&from=EL

¹ Αντιγραφή από την έκθεση Α6-0013/2008 σχετικά με τη Συνθήκη της Λισαβόνας (2007/2286 (INI)).

Άλλα (εργαλεία αναζήτησης)	
EUR-Lex	https://eur-lex.europa.eu/homepage.html?locale=el
Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Υπηρεσία Εκδόσεων)	https://publications.europa.eu/el/home
Διοργανικό μητρώο κατ' εξουσιοδότηση πράξεων	https://webgate.ec.europa.eu/regdel/#/home
Κριτήρια οριοθέτησης	https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:32019Q0703(01)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι - Άρθρο 294 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης

1. Όταν οι Συνθήκες παραπέμπουν στη συνήθη νομοθετική διαδικασία για την έκδοση μιας πράξης, εφαρμόζεται η ακόλουθη διαδικασία.

2. Η Επιτροπή υποβάλλει πρόταση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.

Πρώτη ανάγνωση

3. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εγκρίνει τη θέση του σε πρώτη ανάγνωση και τη διαβιβάζει στο Συμβούλιο.

4. Εάν το Συμβούλιο εγκρίνει τη θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, εκδίδεται η σχετική πράξη με τη διατύπωση που αποδίδει τη θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

5. Εάν το Συμβούλιο δεν εγκρίνει τη θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, καθορίζει τη θέση του σε πρώτη ανάγνωση και τη διαβιβάζει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

6. Το Συμβούλιο ενημερώνει πλήρως το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για τους λόγους που το οδήγησαν να καθορίσει τη θέση του σε πρώτη ανάγνωση. Η Επιτροπή ενημερώνει πλήρως το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για τη θέση της.

Δεύτερη ανάγνωση

7. Εάν, εντός τριών μηνών από τη διαβίβαση της θέσης, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο:

α) εγκρίνει τη θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση ή δεν διατυπώσει γνώμη, η σχετική πράξη θεωρείται ότι εγκρίθηκε με τη διατύπωση που αποδίδει τη θέση του Συμβουλίου,

β) απορρίψει, με την πλειοψηφία των μελών του, τη θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση, η σχετική πράξη θεωρείται ότι δεν εγκρίθηκε,

γ) προτείνει, με την πλειοψηφία των μελών του, τροπολογίες επί της θέσης του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση, το ούτως τροποποιημένο κείμενο διαβιβάζεται στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή, η οποία γνωμοδοτεί για τις τροπολογίες αυτές.

8. Εάν, εντός τριών μηνών από την παραλαβή των τροπολογιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία:

α) εγκρίνει όλες τις εν λόγω τροπολογίες, η σχετική πράξη θεωρείται ότι εγκρίθηκε,

β) δεν εγκρίνει όλες τις τροπολογίες, ο Πρόεδρος του Συμβουλίου, σε συμφωνία με τον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, συγκαλεί συνεδρίαση της επιτροπής συνδιαλλαγής εντός έξι εβδομάδων.

9. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα για τις τροπολογίες για τις οποίες η Επιτροπή έχει εκφέρει αρνητική γνώμη.

Συνδιαλλαγή

10. Η επιτροπή συνδιαλλαγής, που αποτελείται από τα μέλη του Συμβουλίου ή τους αντιπροσώπους τους και από ισάριθμους αντιπροσώπους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, έχει ως αποστολή την επίτευξη συμφωνίας επί κοινού σχεδίου, με την ειδική πλειοψηφία των μελών του Συμβουλίου ή των αντιπροσώπων τους και με την πλειοψηφία των αντιπροσώπων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, εντός έξι εβδομάδων από τη σύγκλησή της, βάσει των θέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σε δεύτερη ανάγνωση.

11. Η Επιτροπή συμμετέχει στις εργασίες της επιτροπής συνδιαλλαγής και αναλαμβάνει όλες τις αναγκαίες πρωτοβουλίες με σκοπό την προσέγγιση των θέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

12. Εάν, εντός έξι εβδομάδων από τη σύγκλησή της, η επιτροπή συνδιαλλαγής δεν εγκρίνει κοινό σχέδιο, θεωρείται ότι η προτεινόμενη πράξη δεν εγκρίθηκε.

Τρίτη ανάγνωση

13. Εάν, εντός της προθεσμίας αυτής, η επιτροπή συνδιαλλαγής εγκρίνει κοινό σχέδιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο διαθέτουν έκαστο προθεσμία έξι εβδομάδων από την έγκριση αυτή για να εγκρίνουν την οικεία πράξη σύμφωνα με το εν λόγω σχέδιο, με την πλειοψηφία των ψηφισάντων όσον αφορά το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και με ειδική πλειοψηφία όσον αφορά το Συμβούλιο. Σε αντίθετη περίπτωση, θεωρείται ότι η προτεινόμενη πράξη δεν εγκρίθηκε.

14. Οι προθεσμίες των τριών μηνών και των έξι εβδομάδων που αναφέρει το παρόν άρθρο παρατείνονται αντίστοιχα κατά ένα μήνα ή κατά δύο εβδομάδες το πολύ, με πρωτοβουλία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή του Συμβουλίου.

Ειδικές διατάξεις

15. Όταν, στις περιπτώσεις που προβλέπονται στις Συνθήκες, νομοθετική πράξη υπόκειται στη συνήθη νομοθετική διαδικασία μετά από πρωτοβουλία ομάδας κρατών μελών, σύσταση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ή αίτημα του Δικαστηρίου, η παράγραφος 2, η παράγραφος 6 δεύτερη πρόταση και η παράγραφος 9 δεν έχουν εφαρμογή.

Στις περιπτώσεις αυτές, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο διαβιβάζουν στην Επιτροπή το σχέδιο πράξης και τις θέσεις τους σε πρώτη και δεύτερη ανάγνωση. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο μπορούν να ζητούν τη γνώμη της Επιτροπής καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας. Η Επιτροπή μπορεί επίσης να διατυπώνει γνώμη με δική της πρωτοβουλία. Μπορεί επίσης, εάν το θεωρεί αναγκαίο, να συμμετέχει στην επιτροπή συνδιαλλαγής σύμφωνα με την παράγραφο 11.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ - Άρθρα του Κανονισμού σχετικά με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία

Τμήμα 1 - Πρώτη ανάγνωση	
Άρθρο 59	(ψηφοφορία στην ολομέλεια)
Άρθρο 60	(αναπομπή)
Άρθρο 62	(συμφωνία)
Τμήμα 2 - Δεύτερη ανάγνωση	
Άρθρο 63	(θέση του Συμβουλίου)
Άρθρο 64	(προθεσμίες)
Άρθρο 65	(επιτροπή)
Άρθρο 66	(Ολομέλεια)
Άρθρο 67	(ψηφοφορία)
Άρθρο 68	(παραδεκτό)
Άρθρο 69	(συμφωνία)
Τμήμα 3 – Διοργανικές διαπραγματεύσεις	
Άρθρο 70	(γενικά)
Άρθρο 71	(πρώτη ανάγνωση του ΕΚ)
Άρθρο 72	(πρώιμη δεύτερη ανάγνωση)
Άρθρο 73	(δεύτερη ανάγνωση)
Άρθρο 74	(διεξαγωγή των διαπραγματεύσεων)
Τμήμα 4 – Διατάξεις για τη συνδιαλλαγή και την τρίτη ανάγνωση	
Άρθρο 75	(προθεσμίες)
Άρθρο 76	(σύγκληση της επιτροπής συνδιαλλαγής)
Άρθρο 77	(αντιπροσωπεία)
Άρθρο 78	(κοινό σχέδιο)

Άρθρο 59: Ψηφοφορία στο Κοινοβούλιο – πρώτη ανάγνωση

1. Το Κοινοβούλιο μπορεί να εγκρίνει, να τροποποιήσει ή να απορρίψει το σχέδιο νομοθετικής πράξης.

2. Το Κοινοβούλιο πρώτα ψηφίζει επί κάθε πρότασης άμεσης απόρριψης του σχεδίου νομοθετικής πράξης υποβληθείσης εγγράφως από την αρμόδια επιτροπή, από μία πολιτική ομάδα ή βουλευτές ο αριθμός των οποίων αντιστοιχεί τουλάχιστον στο χαμηλό ελάχιστο όριο.

Αν η εν λόγω πρόταση απόρριψης εγκριθεί, ο Πρόεδρος ζητεί από το θεσμικό όργανο προέλευσης να αποσύρει το σχέδιο νομοθετικής πράξης.

Εάν το θεσμικό όργανο προέλευσης αποσύρει την πρότασή του, ο Πρόεδρος ανακοινώνει ότι η διαδικασία έχει περατωθεί.

Εάν το θεσμικό όργανο δεν ανακαλέσει το σχέδιο νομοθετικής πράξης, ο Πρόεδρος ανακοινώνει ότι η πρώτη ανάγνωση του Κοινοβουλίου έχει περατωθεί, εκτός εάν, κατόπιν πρότασης του προέδρου ή του εισηγητή της αρμόδιας επιτροπής ή μίας πολιτικής ομάδας ή βουλευτών ο αριθμός των οποίων αντιστοιχεί τουλάχιστον στο χαμηλό ελάχιστο όριο, το Κοινοβούλιο αποφασίσει να αναπέμψει το θέμα στην αρμόδια επιτροπή για επανεξέταση.

Εάν η πρόταση απόρριψης δεν εγκριθεί, το Κοινοβούλιο προχωρεί βάσει των παραγράφων 3, 4 και 5.

3. Οποιαδήποτε προσωρινή συμφωνία κατατεθεί από την αρμόδια επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 74 παράγραφος 4 έχει προτεραιότητα στην ψηφοφορία και τίθεται σε μία μοναδική ψηφοφορία, εκτός αν, κατόπιν αιτήσεως μίας πολιτικής ομάδας ή βουλευτών ο αριθμός των οποίων αντιστοιχεί τουλάχιστον στο χαμηλό ελάχιστο όριο, το Κοινοβούλιο αποφασίσει αντ' αυτού να προχωρήσει στην ψηφοφορία επί των τροπολογιών σύμφωνα με την παράγραφο 4. Στην περίπτωση αυτή, το Κοινοβούλιο αποφασίζει επίσης εάν θα διεξαγάγει αμέσως την ψηφοφορία επί των τροπολογιών ή όχι. Εάν δεν διεξαχθεί, το Κοινοβούλιο ορίζει νέα προθεσμία για την υποβολή τροπολογιών και η ψηφοφορία λαμβάνει χώρα σε μεταγενέστερη συνεδρίαση.

Εάν η προσωρινή συμφωνία εγκριθεί με μία μοναδική ψηφοφορία, ο Πρόεδρος ανακοινώνει ότι έχει περατωθεί η πρώτη ανάγνωση του Κοινοβουλίου.

Εάν, κατά τη μία μοναδική ψηφοφορία, η προσωρινή συμφωνία δεν εξασφαλίσει την πλειοψηφία επί των ψηφισάντων, ο Πρόεδρος ορίζει νέα προθεσμία για την υποβολή τροπολογιών στο σχέδιο νομοθετικής πράξης. Οι τροπολογίες αυτές τίθενται σε ψηφοφορία σε μεταγενέστερη συνεδρίαση, ώστε το Κοινοβούλιο να ολοκληρώσει την πρώτη ανάγνωσή του.

4. Με εξαίρεση τις περιπτώσεις όπου πρόταση απόρριψης έχει εγκριθεί σύμφωνα με την παράγραφο 2 ή προσωρινή συμφωνία έχει εγκριθεί σύμφωνα με την παράγραφο 3, οποιαδήποτε τροπολογία στο σχέδιο νομοθετικής πράξης τίθεται σε ψηφοφορία, συμπεριλαμβανομένων, όπου τούτο έχει εφαρμογή, μεμονωμένων τμημάτων της προσωρινής συμφωνίας, εφόσον έχουν υποβληθεί αιτήματα ψηφοφορίας κατά τμήματα ή χωριστής ψηφοφορίας ή αντίθετες τροπολογίες.

Προτού το Κοινοβούλιο ψηφίσει επί των τροπολογιών, ο Πρόεδρος μπορεί να ζητήσει από την Επιτροπή να δηλώσει τη θέση της και από το Συμβούλιο να σχολιάσει.

Αφού διεξαχθεί η ψηφοφορία επ' αυτών των τροπολογιών, το Κοινοβούλιο ψηφίζει επί του συνολικού σχεδίου νομοθετικής πράξης, τροποποιημένου ή μη.

Εάν εγκριθεί το συνολικό, τροποποιημένο ή μη, σχέδιο νομοθετικής πράξης, ο Πρόεδρος ανακοινώνει ότι η πρώτη ανάγνωση του Κοινοβουλίου έχει περατωθεί, εκτός εάν, κατόπιν πρότασης του προέδρου ή του εισηγητή της αρμόδιας επιτροπής ή μίας πολιτικής ομάδας ή βουλευτών ο αριθμός των οποίων αντιστοιχεί τουλάχιστον στο χαμηλό ελάχιστο όριο, το Κοινοβούλιο αποφασίσει να αναπέμψει το θέμα στην αρμόδια επιτροπή, για διοργανικές διαπραγματεύσεις σύμφωνα με τα άρθρα 60 και 74.

Εάν το σχέδιο νομοθετικής πράξης στο σύνολό του, τροποποιημένο ή μη, δεν εξασφαλίσει την πλειοψηφία επί των ψηφισάντων, ο Πρόεδρος ανακοινώνει ότι η πρώτη ανάγνωση του Κοινοβουλίου έχει περατωθεί, εκτός εάν το Κοινοβούλιο αποφασίσει να αναπέμψει το θέμα στην αρμόδια επιτροπή προς επανεξέταση, μετά από πρόταση του προέδρου ή του εισηγητή της αρμόδιας επιτροπής ή μίας πολιτικής ομάδας ή βουλευτών ο αριθμός των οποίων αντιστοιχεί τουλάχιστον στο χαμηλό ελάχιστο όριο.

5. Μετά τη διεξαγωγή των ψηφοφοριών σύμφωνα με τις παραγράφους 2, 3 και 4 και ακολούθως των ψηφοφοριών επί των τροπολογιών στο σχέδιο νομοθετικού ψηφίσματος σχετικά με διαδικαστικά αιτήματα, εάν υπάρχουν τέτοια, το νομοθετικό ψήφισμα θεωρείται εγκριθέν. Εφόσον απαιτείται, το νομοθετικό ψήφισμα τροποποιείται βάσει του άρθρου 203 παράγραφος 2, ώστε να απηχεί το αποτέλεσμα των ψηφοφοριών που έγιναν σύμφωνα με τις παραγράφους 2, 3 και 4.

Το κείμενο του νομοθετικού ψηφίσματος και της θέσης του Κοινοβουλίου διαβιβάζεται από τον Πρόεδρο στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή, καθώς και στην ομάδα κρατών μελών, στο Δικαστήριο ή στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα εφόσον το σχέδιο νομοθετικής πράξης έχει συνταχθεί από έναν από τους τρεις τελευταίους.

Άρθρο 60: Αναπομπή στην αρμόδια επιτροπή

Αν, σύμφωνα με το άρθρο 59, ένα θέμα αναπέμπεται στην αρμόδια επιτροπή για επανεξέταση ή για διοργανικές διαπραγματεύσεις σύμφωνα με το άρθρο 74, η αρμόδια επιτροπή υποβάλλει προφορικά ή γραπτά σχετική έκθεση στο Κοινοβούλιο εντός

τεσσάρων μηνών. Αυτό το διάστημα μπορεί να παραταθεί από τη Διάσκεψη των Προέδρων.

Κατόπιν εκ νέου παραπομπής σε επιτροπή, η κυρίως αρμόδια επιτροπή, πριν αποφασίσει σχετικά με την ακολουθητέα διαδικασία, πρέπει να επιτρέπει σε συνδεδεμένη επιτροπή του άρθρου 57 να καθορίσει τις επιλογές της ως προς τις τροπολογίες που εμπíπτουν στην αποκλειστική της αρμοδιότητα, ιδίως την επιλογή των τροπολογιών που πρόκειται να υποβληθούν εκ νέου στην Ολομέλεια.

Τίποτε δεν εμποδίζει το Κοινοβούλιο να αποφασίσει τη διεξαγωγή καταληκτικής συζήτησης, εφόσον ενδείκνυται, μετά την έκθεση της αρμόδιας επιτροπής στην οποία το θέμα είχε αναπεμφθεί.

Άρθρο 62: Συμφωνία κατά την πρώτη ανάγνωση

Όταν, σύμφωνα με το άρθρο 294 παράγραφος 4 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Συμβούλιο ενημερώνει το Κοινοβούλιο ότι εγκρίνει τη θέση του Κοινοβουλίου, ο Πρόεδρος, αφού η θέση λάβει την οριστική της διατύπωση κατά το άρθρο 203 του Κανονισμού, ανακοινώνει στο Κοινοβούλιο ότι η νομοθετική πράξη έχει οριστικά εγκριθεί κατά τη διατύπωση που ανταποκρίνεται στη θέση του Κοινοβουλίου.

Άρθρο 63: Διαβίβαση της θέσης του Συμβουλίου

1. Η διαβίβαση της θέσης του Συμβουλίου, σύμφωνα με το άρθρο 294 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πραγματοποιείται όταν ο Πρόεδρος προβαίνει στη σχετική αναγγελία στην Ολομέλεια. Ο Πρόεδρος προβαίνει στην αναγγελία αφού λάβει τα έγγραφα που περιέχουν τη θέση, όλες τις δηλώσεις στα πρακτικά του Συμβουλίου όταν καθόρισε τη θέση, τους λόγους που ώθησαν το Συμβούλιο να την υιοθετήσει και τη θέση της Επιτροπής, καθώς και τις μεταφράσεις τους στις επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η αναγγελία του Προέδρου πραγματοποιείται κατά τη διάρκεια της περιόδου συνόδου που ακολουθεί την παραλαβή των εγγράφων αυτών.

Προτού προβεί στην αναγγελία, ο Πρόεδρος εξακριβώνει, σε διαβούλευση με τον πρόεδρο της αρμόδιας επιτροπής, τον εισηγητή, ή και τους δύο, ότι το κείμενο που του διαβιβάστηκε έχει πραγματικά χαρακτήρα θέσης του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση και ότι δεν υφίστανται οι περιπτώσεις του άρθρου 61. Στην αντίθετη περίπτωση, ο Πρόεδρος αναζητεί, σε συνεννόηση με την αρμόδια επιτροπή και, ει δυνατόν, σε συμφωνία με το Συμβούλιο, την κατάλληλη λύση.

2. Την ημέρα της αναγγελίας της στην Ολομέλεια, η θέση του Συμβουλίου θεωρείται ότι έχει αναπεμφθεί αυτομάτως στην αρμόδια επιτροπή κατά την πρώτη ανάγνωση.

3. Κατάλογος των διαβιβάσεων αυτών δημοσιεύεται στα Συνοπτικά Πρακτικά των συνεδριάσεων του Κοινοβουλίου μαζί με την επωνυμία της αρμόδιας επιτροπής.

Άρθρο 64: Παράταση των προθεσμιών

1. Ο Πρόεδρος, μετά από αίτημα του προέδρου της αρμόδιας επιτροπής, παρατείνει τις προθεσμίες για τη δεύτερη ανάγνωση, σύμφωνα με το άρθρο 294 παράγραφος 14 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2. Ο Πρόεδρος κοινοποιεί στο Κοινοβούλιο κάθε παράταση των προθεσμιών σύμφωνα με το άρθρο 294 παράγραφος 14 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είτε οι παρατάσεις αυτές δίνονται με πρωτοβουλία του Κοινοβουλίου ή του Συμβουλίου

Άρθρο 65: Διαδικασία στην αρμόδια επιτροπή

1. Η θέση του Συμβουλίου εγγράφεται ως θέμα προτεραιότητας της ημερήσιας διάταξης κατά την πρώτη συνεδρίαση της αρμόδιας επιτροπής, η οποία διεξάγεται μετά την ημερομηνία της ανακοίνωσής της. Το Συμβούλιο μπορεί να κληθεί να παρουσιάσει τη θέση του.

2. Εάν η αρμόδια επί της ουσίας επιτροπή δεν αποφασίσει διαφορετικά, κατά τη δεύτερη ανάγνωση παραμένει ως εισηγητής ο εισηγητής της πρώτης ανάγνωσης.

3. Κατά τις διαδικασίες ενώπιον της αρμόδιας επιτροπής εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 68 παράγραφοι 2 και 3 που αφορούν το παραδεκτό των τροπολογιών στη θέση του Συμβουλίου· μόνο τακτικά μέλη ή μόνιμοι αναπληρωτές αυτής της επιτροπής μπορούν να καταθέσουν προτάσεις απόρριψης ή τροπολογίες. Η επιτροπή αποφασίζει κατά πλειοψηφία των ψηφισάντων.

4. Η αρμόδια επιτροπή υποβάλλει σύσταση για τη δεύτερη ανάγνωση με την οποία προτείνει την έγκριση, τροποποίηση ή απόρριψη της θέσης που καθόρισε το Συμβούλιο. Η σύσταση περιέχει σύντομη αιτιολόγηση της προτεινόμενης απόφασης.

5. Τα άρθρα 51, 52, 56 και 198 δεν εφαρμόζονται κατά τη δεύτερη ανάγνωση.

Άρθρο 66: Υποβολή στο Κοινοβούλιο

Η θέση του Συμβουλίου και, αν υπάρχει, η σύσταση για τη δεύτερη ανάγνωση της αρμόδιας επί της ουσίας επιτροπής εγγράφεται αυτοδικαίως στο σχέδιο ημερήσιας διάταξης της περιόδου συνόδου, της οποίας η Τετάρτη είναι η πλησιέστερη πριν από την ημερομηνία εκπνοής της τρίμηνης προθεσμίας ή, αν αυτή έχει παραταθεί, της τετράμηνης προθεσμίας σύμφωνα με το άρθρο 64, εκτός αν το θέμα έχει συζητηθεί σε προηγούμενη περίοδο συνόδου.

Άρθρο 67: Ψηφοφορία στο Κοινοβούλιο – δεύτερη ανάγνωση

1. Το Κοινοβούλιο ψηφίζει πρώτα επί οποιασδήποτε πρότασης περί άμεσης απόρριψης της θέσης του Συμβουλίου, κατατεθείσας εγγράφως από την αρμόδια επιτροπή, μία πολιτική ομάδα ή βουλευτές ο αριθμός των οποίων αντιστοιχεί τουλάχιστον στο χαμηλό ελάχιστο όριο. Για να εγκριθεί, μια τέτοια πρόταση απόρριψης

πρέπει να συγκεντρώσει την πλειοψηφία των βουλευτών που απαρτίζουν το Κοινοβούλιο.

Εάν η πρόταση απόρριψης εγκριθεί, η θέση του Συμβουλίου απορρίπτεται και ο Πρόεδρος ανακοινώνει στην Ολομέλεια ότι η νομοθετική διαδικασία έχει περατωθεί.

Αν δεν εγκριθεί η πρόταση απόρριψης, το Κοινοβούλιο ενεργεί σύμφωνα με τις παραγράφους 2 έως 5.

2. Οποιαδήποτε προσωρινή συμφωνία κατατεθεί από την αρμόδια επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 74 παράγραφος 4 έχει προτεραιότητα στην ψηφοφορία και τίθεται σε μία μοναδική ψηφοφορία εκτός αν, μετά από αίτημα μίας πολιτικής ομάδας ή βουλευτών ο αριθμός των οποίων αντιστοιχεί τουλάχιστον στο χαμηλό ελάχιστο όριο, το Κοινοβούλιο αποφασίσει να προχωρήσει αμέσως στην ψηφοφορία επί των τροπολογιών σύμφωνα με την παράγραφο 3.

Αν η προσωρινή συμφωνία εξασφαλίσει την πλειοψηφία των βουλευτών που απαρτίζουν το Κοινοβούλιο με μία μοναδική ψηφοφορία, ο Πρόεδρος ανακοινώνει στο Κοινοβούλιο ότι έχει περατωθεί η δεύτερη ανάγνωση του Κοινοβουλίου.

Αν η προσωρινή συμφωνία δεν εξασφαλίσει την πλειοψηφία των βουλευτών που απαρτίζουν το Κοινοβούλιο με μία μοναδική ψηφοφορία, το Κοινοβούλιο ενεργεί σύμφωνα με τις παραγράφους 3, 4 και 5.

3. Με εξαίρεση τις περιπτώσεις που έχει εγκριθεί πρόταση απόρριψης σύμφωνα με την παράγραφο 1 ή που έχει εγκριθεί προσωρινή συμφωνία σύμφωνα με την παράγραφο 2, οι τροπολογίες στη θέση του Συμβουλίου, συμπεριλαμβανομένων όσων περιλαμβάνονται στην προσωρινή συμφωνία που κατέθεσε η αρμόδια επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 74 παράγραφος 4, τίθενται σε ψηφοφορία. Οποιαδήποτε τροπολογία στη θέση του Συμβουλίου εγκρίνεται μόνον εφόσον εξασφαλίσει την πλειοψηφία των βουλευτών που απαρτίζουν το Κοινοβούλιο.

Πριν από την ψηφοφορία επί των τροπολογιών, ο Πρόεδρος μπορεί να ζητήσει από την Επιτροπή να δηλώσει τη θέση της και από το Συμβούλιο να σχολιάσει.

4. Παρά την ψηφοφορία του Κοινοβουλίου κατά της αρχικής πρότασης περί απόρριψης της θέσης του Συμβουλίου, σύμφωνα με την παράγραφο 1, το Κοινοβούλιο μπορεί, μετά από πρόταση του προέδρου ή του εισηγητή της αρμόδιας επιτροπής ή μίας πολιτικής ομάδας ή βουλευτών ο αριθμός των οποίων αντιστοιχεί τουλάχιστον στο χαμηλό ελάχιστο όριο, να εξετάσει νέα πρόταση απόρριψης, αφού πρώτα διεξαχθεί η ψηφοφορία επί των τροπολογιών, σύμφωνα με την παράγραφο 2 ή 3. Για να εγκριθεί, μια τέτοια πρόταση πρέπει να συγκεντρώσει την πλειοψηφία των βουλευτών που απαρτίζουν το Κοινοβούλιο.

Εάν η θέση του Συμβουλίου απορριφθεί, ο Πρόεδρος ανακοινώνει στο Κοινοβούλιο ότι η νομοθετική διαδικασία έχει περατωθεί.

5. Μετά τις ψηφοφορίες σύμφωνα με τις παραγράφους 1 έως 4 και τις τυχόν εν συνεχεία ψηφοφορίες επί τροπολογιών στο σχέδιο νομοθετικού ψηφίσματος που αφορούν διαδικαστικές αιτήσεις, ο Πρόεδρος ανακοινώνει ότι η δεύτερη ανάγνωση του Κοινοβουλίου έχει περατωθεί και το νομοθετικό ψήφισμα θεωρείται εγκριθέν. Αν χρειαστεί, το νομοθετικό ψήφισμα τροποποιείται, σύμφωνα με το άρθρο 203 παράγραφος 2, ώστε να αντανakλά το αποτέλεσμα των ψηφοφοριών που διεξήχθησαν σύμφωνα με τις παραγράφους 1 έως και 4 ή την εφαρμογή του άρθρου 69.

Το κείμενο του νομοθετικού ψηφίσματος και της θέσης του Κοινοβουλίου, εάν υπάρχει, διαβιβάζεται από τον Πρόεδρο στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή.

Εάν δεν υποβληθεί πρόταση απόρριψης ή τροποποίησης της θέσης του Συμβουλίου, η θέση θεωρείται εγκριθείσα.

Άρθρο 68: Παραδεκτό των τροπολογιών στη θέση του Συμβουλίου

1. Η αρμόδια επιτροπή, μία πολιτική ομάδα ή βουλευτές ο αριθμός των οποίων αντιστοιχεί τουλάχιστον στο χαμηλό ελάχιστο όριο μπορούν να καταθέσουν τροπολογίες επί της θέσης του Συμβουλίου, οι οποίες εξετάζονται στις συνεδριάσεις της Ολομέλειας.

2. Οι τροπολογίες στη θέση του Συμβουλίου θεωρούνται παραδεκτές μόνον εφόσον είναι σύμφωνες προς τα άρθρα 180 και 181 και αποσκοπούν:

α) στη συνολική ή μερική αποκατάσταση της θέσης που ενέκρινε το Κοινοβούλιο κατά την πρώτη ανάγνωση· ή

β) στην επίτευξη συμβιβασμού μεταξύ Συμβουλίου και Κοινοβουλίου· ή

γ) στην τροποποίηση τμήματος του κειμένου της θέσης του Συμβουλίου που δεν υπήρχε ή υπήρχε με διαφορετικό περιεχόμενο στην πρόταση η οποία είχε υποβληθεί σε πρώτη ανάγνωση· ή

δ) στο να λάβουν υπόψη νέο γεγονός ή νομική κατάσταση που δημιουργήθηκε μετά την έγκριση της θέσης του Κοινοβουλίου κατά την πρώτη ανάγνωση.

Η απόφαση του Προέδρου περί του παραδεκτού τροπολογίας δεν μπορεί να αμφισβητηθεί.

3. Εάν μετά την πρώτη ανάγνωση έχουν πραγματοποιηθεί εκλογές χωρίς, ωστόσο, να εφαρμοστεί το άρθρο 61, ο Πρόεδρος μπορεί να αποφασίσει την αναστολή των περιορισμών του παραδεκτού που προβλέπονται με την παράγραφο 2.

Άρθρο 69: Συμφωνία κατά τη δεύτερη ανάγνωση

Εφόσον δεν γίνει δεκτή πρόταση για απόρριψη της θέσης του Συμβουλίου και δεν κατατεθούν τροπολογίες στην εν λόγω θέση, σύμφωνα με τα άρθρα 67 και 68, εντός

των προθεσμιών για την υποβολή και ψήφιση τροπολογιών ή προτάσεων απόρριψης, ο Πρόεδρος ανακοινώνει στην Ολομέλεια ότι η προτεινόμενη πράξη έχει εγκριθεί.

Άρθρο 70: Γενικές διατάξεις

Οι διαπραγματεύσεις με τα άλλα όργανα, με στόχο την επίτευξη συμφωνίας κατά τη διάρκεια νομοθετικής διαδικασίας, μπορούν να ξεκινήσουν μόνο μετά από απόφαση η οποία λαμβάνεται σύμφωνα με τα άρθρα 71 έως 73 ή μετά από αναπομπή εκ μέρους του Κοινοβουλίου για διοργανικές διαπραγματεύσεις. Οι διαπραγματεύσεις αυτές διεξάγονται λαμβανομένου υπόψη του κώδικα συμπεριφοράς που καθορίζεται από τη Διάσκεψη των Προέδρων ⁽¹⁾.

(1) Κώδικας δεοντολογίας για διαπραγματεύσεις στο πλαίσιο της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας ([βλ. Επιτομή - Μέρος Γ.2](#))

Άρθρο 71: Διαπραγματεύσεις πριν από την πρώτη ανάγνωση του Κοινοβουλίου

1. Όταν μια επιτροπή έχει εγκρίνει νομοθετική έκθεση σύμφωνα με το άρθρο 51, μπορεί να αποφασίσει με πλειοψηφία των μελών της να ξεκινήσει διαπραγματεύσεις με βάση την εν λόγω έκθεση.

2. Οι αποφάσεις για την έναρξη διαπραγματεύσεων ανακοινώνονται κατά την έναρξη της περιόδου συνόδου που ακολουθεί την έγκρισή τους στην επιτροπή. Έως το τέλος της ημέρας που ακολουθεί την ανακοίνωση στο Κοινοβούλιο, βουλευτές ή πολιτική ομάδα ή πολιτικές ομάδες που συμπληρώνουν τουλάχιστον το μέσο ελάχιστο όριο μπορούν να ζητήσουν γραπτώς να τεθεί σε ψηφοφορία απόφαση της επιτροπής για την έναρξη διαπραγματεύσεων. Το Κοινοβούλιο προβαίνει στην εν λόγω ψηφοφορία κατά την ίδια περίοδο συνόδου.

Αν δεν έχει λάβει τέτοιο αίτημα μέχρι την εκπνοή της προθεσμίας του πρώτου εδαφίου, ο Πρόεδρος ενημερώνει σχετικά το Κοινοβούλιο. Αν υποβληθεί τέτοιο αίτημα, ο Πρόεδρος μπορεί να δώσει τον λόγο σε έναν ομιλητή υπέρ της απόφασης της επιτροπής για την έναρξη διαπραγματεύσεων και σε έναν ομιλητή κατά της απόφασης αυτής, αμέσως πριν από την ψηφοφορία. Κάθε ομιλητής μπορεί να προβεί σε δήλωση που δεν διαρκεί πάνω από δύο λεπτά.

3. Αν το Κοινοβούλιο απορρίψει την απόφαση της επιτροπής για την έναρξη διαπραγματεύσεων, το σχέδιο νομοθετικής πράξης και η έκθεση της αρμόδιας επιτροπής εγγράφονται στην ημερήσια διάταξη της επόμενης περιόδου συνόδου και ο Πρόεδρος ορίζει προθεσμία για τροπολογίες. Εφαρμόζεται το άρθρο 59 παράγραφος 4.

4. Οι διαπραγματεύσεις μπορούν να ξεκινήσουν ανά πάσα στιγμή αφού εκπνεύσει η προθεσμία που ορίζεται στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 2 χωρίς να έχει διατυπωθεί αίτημα για ψηφοφορία στο Κοινοβούλιο σχετικά με την απόφαση για έναρξη διαπραγματεύσεων. Αν διατυπωθεί τέτοιο αίτημα, οι διαπραγματεύσεις μπορεί

να ξεκινήσουν ανά πάσα στιγμή αφότου η απόφαση της επιτροπής να ξεκινήσουν διαπραγματεύσεις εγκριθεί στο Κοινοβούλιο.

Άρθρο 72: Διαπραγματεύσεις πριν από την πρώτη ανάγνωση του Συμβουλίου

Σε περίπτωση που το Κοινοβούλιο εγκρίνει τη θέση του κατά την πρώτη ανάγνωση, η θέση αυτή συνιστά την εντολή για οποιεσδήποτε διαπραγματεύσεις με άλλα όργανα. Κατόπιν τούτου η αρμόδια επιτροπή μπορεί να αποφασίσει με πλειοψηφία των μελών της να ξεκινήσει διαπραγματεύσεις ανά πάσα στιγμή. Οι αποφάσεις αυτές ανακοινώνονται στο Κοινοβούλιο κατά την περίοδο συνόδου που ακολουθεί την ψηφοφορία στην επιτροπή και η αναφορά τους συμπεριλαμβάνεται στα πρακτικά.

Άρθρο 73: Διαπραγματεύσεις πριν από τη δεύτερη ανάγνωση του Κοινοβουλίου

Όταν αναπέμπεται η θέση του Συμβουλίου κατά την πρώτη ανάγνωση στην αρμόδια επιτροπή, η θέση του Κοινοβουλίου κατά την πρώτη ανάγνωση, σύμφωνα με το άρθρο 68, συνιστά την εντολή για οποιεσδήποτε διαπραγματεύσεις με άλλα θεσμικά όργανα. Η αρμόδια επιτροπή μπορεί να ξεκινήσει διαπραγματεύσεις ανά πάσα στιγμή.

Όταν η θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση περιλαμβάνει στοιχεία που δεν καλύπτονται από το σχέδιο νομοθετικής πράξης ή από τη θέση του Κοινοβουλίου κατά την πρώτη ανάγνωση, η επιτροπή μπορεί να εγκρίνει κατευθυντήριες γραμμές, μεταξύ άλλων υπό μορφή τροπολογιών στη θέση του Συμβουλίου, για τη διαπραγματευτική ομάδα.

Άρθρο 74: Διεξαγωγή των διαπραγματεύσεων

1. Της διαπραγματευτικής ομάδας του Κοινοβουλίου ηγείται ο εισηγητής και προεδρεύει ο πρόεδρος της αρμόδιας επιτροπής ή ένας αντιπρόεδρος που ορίζεται από τον πρόεδρο. Αποτελείται τουλάχιστον από τους σκιώδεις εισηγητές από κάθε πολιτική ομάδα που επιθυμεί να συμμετάσχει.

2. Κάθε έγγραφο που προορίζεται να συζητηθεί στο πλαίσιο συνεδρίασης με το Συμβούλιο και την Επιτροπή («τριμερής διάλογος») διανέμεται στη διαπραγματευτική ομάδα τουλάχιστον 48 ώρες ή, σε επείγουσες περιπτώσεις, τουλάχιστον 24 ώρες πριν από τον εν λόγω τριμερή διάλογο.

3. Μετά από κάθε τριμερή διάλογο, ο πρόεδρος της διαπραγματευτικής ομάδας και ο εισηγητής, εκ μέρους της διαπραγματευτικής ομάδας, υποβάλλουν αναφορά στην επόμενη συνεδρίαση της αρμόδιας επιτροπής.

Όταν είναι ανέφικτη η έγκαιρη σύγκληση συνεδρίασης της επιτροπής, ο πρόεδρος της διαπραγματευτικής ομάδας και ο εισηγητής, εκ μέρους της διαπραγματευτικής ομάδας, υποβάλλουν αναφορά στην επόμενη συνεδρίαση των συντονιστών της επιτροπής.

4. Εάν οι διαπραγματεύσεις καταλήξουν σε προσωρινή συμφωνία, η αρμόδια επιτροπή ενημερώνεται χωρίς καθυστέρηση. Τα έγγραφα που αντικατοπτρίζουν την

έκβαση του καταληκτικού τριμερούς διαλόγου τίθενται στη διάθεση της αρμόδιας επιτροπής και δημοσιοποιούνται. Η προσωρινή συμφωνία υποβάλλεται στην αρμόδια επιτροπή, η οποία αποφασίζει —μετά από μία μοναδική ψηφοφορία με πλειοψηφία των ψηφισάντων— εάν την εγκρίνει. Αν εγκριθεί, κατατίθεται στην Ολομέλεια προς εξέταση και παρουσιάζεται κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να δηλώνονται σαφώς οι τροποποιήσεις στο σχέδιο νομοθετικής πράξης.

5. Σε περίπτωση διαφωνίας μεταξύ των ενδιαφερόμενων επιτροπών, σύμφωνα με τα άρθρα 57 και 58, οι λεπτομερείς όροι για την έναρξη διαπραγματεύσεων και τη διεξαγωγή των διαπραγματεύσεων αυτών καθορίζονται από τον πρόεδρο της Διάσκεψης των Προέδρων των Επιτροπών σύμφωνα με τις αρχές που ορίζονται στα εν λόγω άρθρα του Κανονισμού.

Άρθρο 75: Παράταση των προθεσμιών

1. Ο Πρόεδρος, μετά από αίτημα της αντιπροσωπείας του Κοινοβουλίου στην επιτροπή συνδιαλλαγής, παρατείνει τις προθεσμίες για την τρίτη ανάγνωση, σύμφωνα με το άρθρο 294 παράγραφος 14 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2. Ο Πρόεδρος κοινοποιεί στο Κοινοβούλιο κάθε παράταση των προθεσμιών σύμφωνα με το άρθρο 294 παράγραφος 14 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είτε οι παρατάσεις αυτές δίνονται με πρωτοβουλία του Κοινοβουλίου ή του Συμβουλίου.

Άρθρο 76: Σύγκληση της επιτροπής συνδιαλλαγής

Αν το Συμβούλιο ενημερώσει το Κοινοβούλιο ότι αδυνατεί να εγκρίνει όλες τις τροπολογίες του Κοινοβουλίου στη θέση του Συμβουλίου, ο Πρόεδρος ορίζει, σε συμφωνία με το Συμβούλιο, την ημερομηνία και τον τόπο της πρώτης συνεδρίασης της επιτροπής συνδιαλλαγής. Η προθεσμία των έξι εβδομάδων ή, σε περίπτωση παράτασης, των οκτώ εβδομάδων που προβλέπει το άρθρο 294 παράγραφος 10 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης αρχίζει από την ημέρα κατά την οποία συνεδριάζει για πρώτη φορά η επιτροπή.

Άρθρο 77: Αντιπροσωπεία στην επιτροπή συνδιαλλαγής

1. Η αντιπροσωπεία του Κοινοβουλίου στην επιτροπή συνδιαλλαγής αποτελείται από αριθμό μελών ίσο με τον αριθμό των μελών της αντιπροσωπείας του Συμβουλίου.

2. Η πολιτική σύνθεση της αντιπροσωπείας αντικατοπτρίζει τη σύνθεση του Κοινοβουλίου ως προς τις πολιτικές ομάδες. Η Διάσκεψη των Προέδρων ορίζει τον ακριβή αριθμό των μελών από κάθε πολιτική ομάδα που αποτελούν τα μέλη της αντιπροσωπείας του Κοινοβουλίου.

3. Τα μέλη της αντιπροσωπείας ορίζονται από τις πολιτικές ομάδες για κάθε συγκεκριμένη περίπτωση συνδιαλλαγής, κατά προτίμηση μεταξύ των μελών της

αρμόδιας επιτροπής, εξαιρέσει τριών μελών, τα οποία ορίζονται ως μόνιμα μέλη διαδοχικών αντιπροσωπειών για χρονικό διάστημα 12 μηνών. Τα τρία μόνιμα μέλη ορίζονται από τις πολιτικές ομάδες μεταξύ των αντιπροέδρων και εκπροσωπούν τουλάχιστον δύο διαφορετικές πολιτικές ομάδες. Ο πρόεδρος και ο εισηγητής της αρμόδιας επιτροπής κατά τη δεύτερη ανάγνωση καθώς και ο εισηγητής κάθε συνδεδεμένης επιτροπής είναι σε κάθε περίπτωση μέλη της αντιπροσωπείας.

4. Οι εκπροσωπούμενες στην αντιπροσωπεία πολιτικές ομάδες ορίζουν αναπληρωτές.

5. Μη εκπροσωπούμενες στην αντιπροσωπεία πολιτικές ομάδες μπορούν να αποστέλλουν έναν εκπρόσωπο έκαστη στις εσωτερικές προπαρασκευαστικές συνεδριάσεις της αντιπροσωπείας. Αν η αντιπροσωπεία δεν περιλαμβάνει κανέναν μη εγγεγραμμένο βουλευτή, ένας μη εγγεγραμμένος βουλευτής μπορεί να παρίσταται σε οποιαδήποτε εσωτερική προπαρασκευαστική συνεδρίαση της αντιπροσωπείας.

6. Επικεφαλής της αντιπροσωπείας είναι ο Πρόεδρος ή ένα από τα τρία μόνιμα μέλη.

7. Η αντιπροσωπεία αποφασίζει με την πλειοψηφία των μελών της. Οι διαβουλεύσεις της δεν είναι δημόσιες.

Η Διάσκεψη των Προέδρων καθορίζει συμπληρωματικές οδηγίες διαδικασίας για τις εργασίες της αντιπροσωπείας στην επιτροπή συνδιαλλαγής.

8. Η αντιπροσωπεία ανακοινώνει στο Κοινοβούλιο τα αποτελέσματα της συνδιαλλαγής.

Άρθρο 78: Κοινό σχέδιο

1. Εάν η επιτροπή συνδιαλλαγής συμφωνήσει επί ενός κοινού σχεδίου, το θέμα εγγράφεται στην ημερήσια διάταξη συνόδου Ολομέλειας που προβλέπεται να διεξαχθεί εντός έξι εβδομάδων ή, εάν δοθεί παράταση, εντός οκτώ εβδομάδων από την ημέρα που η επιτροπή συνδιαλλαγής έδωσε την έγκρισή της.

2. Ο πρόεδρος της αντιπροσωπείας ή άλλο ορισθέν μέλος της αντιπροσωπείας στην επιτροπή συνδιαλλαγής προβαίνει σε δήλωση επί του κοινού σχεδίου, το οποίο συνοδεύεται από έκθεση.

3. Δεν επιτρέπεται η κατάθεση τροπολογιών στο κοινό σχέδιο.

4. Το κοινό σχέδιο στο σύνολό του αποτελεί αντικείμενο μίας μοναδικής ψηφοφορίας. Προς έγκριση του κοινού σχεδίου απαιτείται η πλειοψηφία των ψηφισάντων.

5. Εφόσον δεν επιτυγχάνεται συμφωνία επί ενός κοινού σχεδίου στο πλαίσιο της επιτροπής συνδιαλλαγής, ο πρόεδρος ή άλλο ορισθέν μέλος της αντιπροσωπείας στην επιτροπή συνδιαλλαγής προβαίνει σε δήλωση. Μετά τη δήλωση αυτή πραγματοποιείται συζήτηση.

6. Στη διάρκεια της διαδικασίας συνδιαλλαγής μεταξύ Κοινοβουλίου και Συμβουλίου μετά τη δεύτερη ανάγνωση, δεν μπορεί να γίνει αναπομπή σε επιτροπή.
7. Τα άρθρα 51, 52 και 56 δεν εφαρμόζονται κατά την τρίτη ανάγνωση.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ - Κώδικας δεοντολογίας για διαπραγματεύσεις στο πλαίσιο της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας¹

1. Εισαγωγή

Ο παρών κώδικας δεοντολογίας περιέχει κατευθυντήριες γραμμές που ισχύουν στο Κοινοβούλιο σχετικά με τον τρόπο διεξαγωγής των διαπραγματεύσεων σε όλα τα στάδια της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένης της τρίτης ανάγνωσης, και θα πρέπει να εξετάζεται σε συνδυασμό με τα άρθρα 70 έως 74 του Κανονισμού.

Συμπληρώνει τις σχετικές διατάξεις της Διοργανικής Συμφωνίας της 13ης Απριλίου 2016 για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου², οι οποίες αφορούν τη διαφάνεια και τον συντονισμό της νομοθετικής διαδικασίας, καθώς και την κοινή δήλωση σχετικά με την εφαρμογή στην πράξη της διαδικασίας συναπόφασης³, η οποία συμφωνήθηκε μεταξύ Κοινοβουλίου, Συμβουλίου και Επιτροπής στις 13 Ιουνίου 2007.

2. Γενικές αρχές και προετοιμασία για τις διαπραγματεύσεις

Οι διοργανικές διαπραγματεύσεις στο πλαίσιο της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας βασίζονται στις αρχές της διαφάνειας, της λογοδοσίας και της αποτελεσματικότητας, προκειμένου να εξασφαλίζεται ότι η διαδικασία λήψης αποφάσεων είναι αξιόπιστη, ανιχνεύσιμη και ανοικτή, τόσο εντός του Κοινοβουλίου όσο και έναντι του κοινού.

Κατά κανόνα, το Κοινοβούλιο θα πρέπει να αξιοποιεί όλες τις δυνατότητες που παρέχουν όλα τα στάδια της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας. Η απόφαση για την έναρξη των διαπραγματεύσεων, με στόχο ιδίως την επίτευξη συμφωνίας σε πρώτη ανάγνωση, λαμβάνεται κατά περίπτωση, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαιτεροτήτων κάθε επιμέρους υπόθεσης.

Η δυνατότητα να ξεκινήσουν διαπραγματεύσεις με το Συμβούλιο αναπτύσσεται από τον εισηγητή ενώπιον ολόκληρης της επιτροπής, η οποία αποφασίζει σύμφωνα με το σχετικό άρθρο του Κανονισμού. Η εντολή συνίσταται στη νομοθετική έκθεση της επιτροπής ή τις τροπολογίες που εγκρίθηκαν στην ολομέλεια για τις διαπραγματεύσεις κατά την πρώτη ανάγνωση, στη θέση του Κοινοβουλίου σε πρώτη ανάγνωση για διαπραγματεύσεις κατά την πρώτη ή τη δεύτερη ανάγνωση, καθώς και στη θέση του Κοινοβουλίου σε δεύτερη ανάγνωση για τις διαπραγματεύσεις κατά την τρίτη ανάγνωση.

¹ Όπως εγκρίθηκε από τη διάσκεψη των Προέδρων στις 28 Σεπτεμβρίου 2017.

² ΕΕ L 123 της 12.5.2016, σ. 1.

³ ΕΕ C 145 της 30.6.2007, σ. 5.

Το Κοινοβούλιο ενημερώνεται για τις αποφάσεις που αφορούν την έναρξη διαπραγματεύσεων και τις ελέγχει διεξοδικά. Προκειμένου να επιτευχθεί η μεγαλύτερη δυνατή διαφάνεια στη νομοθετική διαδικασία, ο πρόεδρος της Διάσκεψης των Προέδρων των Επιτροπών ενημερώνει τη Διάσκεψη των Προέδρων σε τακτική βάση, παρέχοντάς της συστηματική και έγκαιρη πληροφόρηση σχετικά με όλες τις αποφάσεις των επιτροπών για την έναρξη διαπραγματεύσεων και σχετικά με την πρόοδο των υποθέσεων στο πλαίσιο της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας. Κάθε συμφωνία που επιτυγχάνεται κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων θεωρείται προσωρινή έως ότου εγκριθεί από το Κοινοβούλιο.

Για τη διεξαγωγή των διαπραγματεύσεων σχετικά με την επίτευξη συμφωνίας σε πρώτη ανάγνωση, σε πρώτη δευτέρα ανάγνωση και σε δεύτερη ανάγνωση, κύριο αρμόδιο όργανο είναι η αρμόδια επιτροπή, την οποία, σύμφωνα με το άρθρο 74, εκπροσωπεί η διαπραγματευτική ομάδα. Κατά την τρίτη ανάγνωση, το Κοινοβούλιο εκπροσωπείται στις διαπραγματεύσεις από την αντιπροσωπεία του Κοινοβουλίου στην επιτροπή συνδιαλλαγής, της οποίας προεδρεύει ένας εκ των αρμόδιων για τη συνδιαλλαγή Αντιπροέδρων. Καθ' όλη τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων, τηρούνται οι πολιτικές ισορροπίες και όλες οι πολιτικές ομάδες εκπροσωπούνται τουλάχιστον σε επίπεδο προσωπικού.

Ο παρών κώδικας δεοντολογίας εφαρμόζεται, κατ' αναλογία, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 57 σχετικά με τη διαδικασία συνδεδεμένων επιτροπών ή του άρθρου 58 σχετικά με την κοινή διαδικασία επιτροπών, ιδίως όσον αφορά τη σύνθεση της διαπραγματευτικής ομάδας και τη διεξαγωγή των διαπραγματεύσεων. Οι πρόεδροι των σχετικών επιτροπών θα πρέπει να συμφωνούν εκ των προτέρων για τους όρους της συνεργασίας τους καθ' όλη τη διάρκεια των διοργανικών διαπραγματεύσεων.

3. Διεξαγωγή των διαπραγματεύσεων και οριστικοποίηση της συμφωνίας

Για λόγους αρχής και προκειμένου να ενισχυθεί η διαφάνεια, το Κοινοβούλιο παρέχει τα μέσα που είναι απαραίτητα ώστε το κοινό να έχει καλή ενημέρωση σε όλα τα στάδια της νομοθετικής διαδικασίας και συνεργάζεται στενά με τα άλλα θεσμικά όργανα, ώστε να διευκολύνεται η ιχνηλασιμότητα της νομοθετικής διαδικασίας. Τούτο περιλαμβάνει την κοινή ανακοίνωση της επιτυχούς έκβασης της νομοθετικής διαδικασίας, μεταξύ άλλων με κοινές συνεντεύξεις Τύπου ή οποιαδήποτε άλλα μέσα θεωρούνται ενδεδειγμένα.

Οι διαπραγματεύσεις στο πλαίσιο τριμερών διαλόγων βασίζονται σε ένα κοινό έγγραφο (συνήθως υπό τη μορφή πολύστηλου εγγράφου), στο οποίο εμφανίζεται η θέση των αντίστοιχων θεσμικών οργάνων όσον αφορά τις τροπολογίες των άλλων οργάνων και το οποίο επίσης περιλαμβάνει όλα τα συμβιβαστικά κείμενα που έχουν συμφωνηθεί προσωρινά. Το κοινό αυτό έγγραφο αποτελεί βάση εργασίας για όλα τα θεσμικά όργανα και κάθε εκδοχή του που διανέμεται ενόψει τριμερούς διαλόγου θα πρέπει,

καταρχήν, να συμφωνείται από τους συννομοθέτες. Μετά από κάθε τριμερή διάλογο, ο πρόεδρος της διαπραγματευτικής ομάδας και ο εισηγητής υποβάλλουν έκθεση στην αρμόδια επιτροπή ή στους συντονιστές της σχετικά με την πρόοδο των διαπραγματεύσεων.

Όταν επιτυγχάνεται προσωρινή συμφωνία με το Συμβούλιο, ο πρόεδρος της διαπραγματευτικής ομάδας και ο εισηγητής ενημερώνουν πλήρως την αρμόδια επιτροπή σχετικά με το αποτέλεσμα των διαπραγματεύσεων, το οποίο δημοσιεύεται. Στην αρμόδια επιτροπή υποβάλλεται προς έλεγχο το κείμενο κάθε προσωρινής συμφωνίας που έχει επιτευχθεί, σε μορφή που παρουσιάζει σαφώς τις αλλαγές στο σχέδιο νομοθετικής πράξης. Η αρμόδια επιτροπή αποφασίζει σύμφωνα με το άρθρο 74.

Η προσωρινή συμφωνία που επιτεύχθηκε κατά τις διαπραγματεύσεις επιβεβαιώνεται εγγράφως με επίσημη επιστολή. Σε περίπτωση συμφωνίας σε πρώτη και δεύτερη ανάγνωση, ο πρόεδρος της Επιτροπής Μονίμων Αντιπροσώπων επιβεβαιώνει εγγράφως την επίτευξη προσωρινής συμφωνίας προς τον πρόεδρο της αρμόδιας επιτροπής, ενώ, σε περίπτωση συμφωνίας σε πρώτη και δεύτερη ανάγνωση, ο πρόεδρος της αρμόδιας επιτροπής ενημερώνει το Συμβούλιο ότι θα εισηγηθεί στην ολομέλεια να εγκρίνει χωρίς τροπολογίες κατά τη δεύτερη ανάγνωση του Κοινοβουλίου τη θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση που αντιστοιχεί στο κείμενο της προσωρινής συμφωνίας¹.

Ανάμεσα στην έγκριση της προσωρινής συμφωνίας από την επιτροπή και στην ψηφοφορία στην ολομέλεια υπάρχει επαρκής χρόνος, προκειμένου να δοθεί η δυνατότητα στις πολιτικές ομάδες να προετοιμάσουν την τελική θέση τους.

Η προσωρινή συμφωνία υπόκειται σε νομική-γλωσσική επεξεργασία για την οριστική της διατύπωση, σύμφωνα με το άρθρο 203 του Κανονισμού. Δεν επέρχονται αλλαγές σε προσωρινές συμφωνίες χωρίς ρητή συγκατάθεση, σε κατάλληλο επίπεδο, τόσο του Κοινοβουλίου όσο και του Συμβουλίου.

4. Υποστήριξη της διαπραγματευτικής ομάδας

Η διαπραγματευτική ομάδα έχει στη διάθεσή της όλους τους πόρους που απαιτούνται για την ορθή εκτέλεση των εργασιών της. Υποστηρίζεται από μια «διοικητική ομάδα έργου», την οποία συντονίζει η γραμματεία της αρμόδιας επιτροπής, και θα πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον τη Μονάδα Νομοθετικών Υποθέσεων, τη Νομική Υπηρεσία, τη Διεύθυνση Νομοθετικών Πράξεων, την υπηρεσία Τύπου του Κοινοβουλίου, καθώς και άλλες σχετικές υπηρεσίες κατά περίπτωση. Στις συνεδριάσεις που προετοιμάζουν τους τριμερείς διαλόγους ή έπονται αυτών προσκαλούνται οι σύμβουλοι των πολιτικών

¹ Βλέπε σημείο 18 της κοινής δήλωσης σχετικά με την εφαρμογή στην πράξη της διαδικασίας συναπόφασης.

ομάδων. Η Μονάδα Νομοθετικών Υποθέσεων συντονίζει τη διοικητική υποστήριξη για την αντιπροσωπεία του Κοινοβουλίου στην επιτροπή συνδιαλλαγής.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV - Σειρά των Προεδριών του Συμβουλίου¹

Κατανομή της σειράς των προεδριών σε ομάδες των τριών κρατών μελών
(προεδρική τριάδα)

Ρουμανία	Ιανουάριος - Ιούνιος	2019
Φινλανδία	Ιούλιος - Δεκέμβριος	2019
Κροατία	Ιανουάριος - Ιούνιος	2020
Γερμανία	Ιούλιος - Δεκέμβριος	2020
Πορτογαλία	Ιανουάριος - Ιούνιος	2021
Σλοβενία	Ιούλιος - Δεκέμβριος	2021
Γαλλία	Ιανουάριος - Ιούνιος	2022
Τσεχική Δημοκρατία	Ιούλιος - Δεκέμβριος	2022
Σουηδία	Ιανουάριος - Ιούνιος	2023
Ισπανία	Ιούλιος - Δεκέμβριος	2023
Βέλγιο	Ιανουάριος - Ιούνιος	2024
Ουγγαρία	Ιούλιος - Δεκέμβριος	2024
Πολωνία	Ιανουάριος - Ιούνιος	2025
Δανία	Ιούλιος - Δεκέμβριος	2025
Κύπρος	Ιανουάριος - Ιούνιος	2026
Ιρλανδία	Ιούλιος - Δεκέμβριος	2026
Λιθουανία	Ιανουάριος - Ιούνιος	2027
Ελλάδα	Ιούλιος - Δεκέμβριος	2027
Ιταλία	Ιανουάριος - Ιούνιος	2028
Λετονία	Ιούλιος - Δεκέμβριος	2028
Λουξεμβούργο	Ιανουάριος - Ιούνιος	2029
Κάτω Χώρες	Ιούλιος - Δεκέμβριος	2029
Σλοβακία	Ιανουάριος - Ιούνιος	2030
Μάλτα	Ιούλιος - Δεκέμβριος	2030

¹ [EE L 208 της 2.8.2016, σ. 42](#)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V - Ο αντίκτυπος της αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση στις πλειοψηφίες και τα κατώτατα όρια που χρησιμοποιούνται κατά τη συνήθη νομοθετική διαδικασία

Πλειοψηφίες που χρησιμοποιούνται κατά τη συνήθη νομοθετική διαδικασία	
Στο Κοινοβούλιο	
Απλή πλειοψηφία:	Πλειοψηφία των ψηφισάντων
Ειδική πλειοψηφία:	Πλειοψηφία των μελών που το απαρτίζουν (για ψηφοφορία στην Ολομέλεια, δηλ. 353 επί του συνόλου των 705 ψήφων)
Στο Συμβούλιο	
Απλή πλειοψηφία:	Πλειοψηφία των κρατών μελών του (14 κράτη μέλη υπέρ)
Ειδική πλειοψηφία:	ποσοστό 55% των κρατών μελών υπέρ (δηλ. 15 κράτη μέλη) που εκπροσωπούν τουλάχιστον το 65% του πληθυσμού της ΕΕ
Ομοφωνία:	Όλα τα κράτη μέλη που ψηφίζουν είναι υπέρ (η αποχή δεν εμποδίζει την έγκριση με ομοφωνία)

Κατώτατα όρια για διαδικαστικά αιτήματα που χρησιμοποιούνται στο Κοινοβούλιο	
Χαμηλό ελάχιστο όριο:	το ένα εικοστό των βουλευτών που απαρτίζουν το Κοινοβούλιο ή μια πολιτική ομάδα (36 βουλευτές του ΕΚ)
Μέσο ελάχιστο όριο:	το ένα δέκατο των βουλευτών που απαρτίζουν το Κοινοβούλιο, αποτελούμενο από μία ή περισσότερες πολιτικές ομάδες ή από μεμονωμένους βουλευτές ή από συνδυασμό των δύο (71 βουλευτές του ΕΚ)
Υψηλό ελάχιστο όριο:	το ένα πέμπτο των βουλευτών που απαρτίζουν το Κοινοβούλιο, αποτελούμενο από μία ή περισσότερες πολιτικές ομάδες ή από μεμονωμένους βουλευτές ή από συνδυασμό των δύο (141 βουλευτές του ΕΚ)